

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ

**Іншомовна підготовка працівників ОВС
та фахівців із права**

Збірник наукових праць за матеріалами
III Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Київ, 30 квітня 2015 року)

КИЇВ 2015

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ

Іншомовна підготовка працівників ОВС
та фахівців із права

Збірник наукових праць за матеріалами
III Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Київ, 30 квітня 2015 року)

КИЇВ 2015

Редакційна колегія:

Черней В.В., ректор Національної академії внутрішніх,
кандидат юридичних наук, доцент;

Галдецька І.Г., завідувач кафедри іноземних мов Національної
академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук;

Бодюл Є.М., начальник відділу організації науково-дослідної
роботи Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук.

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Національної академії внутрішніх справ 15 квітня 2015 року
(протокол № 8).*

Матеріали подано в авторській редакції

Іншомовна підготовка працівників ОВС та фахівців із права
[Текст] : тези доп. наук.-теорет. конф. (Київ, 30 квіт. 2015 р.) / ред. кол. :
В.В. Черней, І.Г. Галдецька та ін. - К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. -
208 с.

© Національна академія внутрішніх справ, 2015

ВСТУПНЕ СЛОВО

Черней В.В., ректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

Шановні колеги й гості!

У цей весняний день дозвольте мені від імені ректорату і від себе особисто щиро привітати в стінах Національної академії внутрішніх справ учасників III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Іншомовна підготовка працівників ОВС та фахівців із права».

Слід зазначити, що тематика конференції є науковою відповіддю на зміни, які відбуваються в українському суспільстві. Сьогодні ми працюємо у досить складних умовах. Дійсно, в умовах євроінтеграції та збільшення потреби українського суспільства у висококваліфікованих і конкурентоздатних спеціалістах проблема системної організації професійної іншомовної підготовки працівників органів внутрішніх справ та фахівців із права, безумовно, є актуальною.

Знання іноземних мов - це не лише можливість вдалого працевлаштування чи просто можливість вільного пересування Європою і світом, насамперед - це зміна світогляду. Сьогодні неможливо уявити вищу професійну освіту без якісної іншомовної підготовки. Виклики сучасного світу спонукають нас до перегляду й удосконалення пріоритетів та напрямів професійної підготовки майбутніх міліціонерів і фахівців правової сфери, до формування необхідних навичок, серед яких особливе місце посідає знання іноземної мови.

Кафедра іноземних мов НАВС є загальноакадемічним структурним підрозділом, утвореним у 1958 році, однак у сучасному її вигляді вона функціонує з 16 квітня 1992 року.

На кафедрі свого часу працював доцент М.Ф. Харенко - відомий учений-лінгвіст, доценти Романюк О.І., В.О.Кузнецова, Л.В.Беляєва, кваліфіковані викладачі В.П.Осипова, А.П.Поскрипко, А.Г.Сачкова, Р.М.Шевкопляс, Л.В. Кнодель,

Л.О. Голік, О.Ю.Обухова. Наразі на кафедрі викладають 12 кандидатів наук; решта науково-педагогічних працівників працює над написанням кандидатських дисертацій.

Науково-педагогічні працівники кафедри кожного року проходять підвищення кваліфікації та закордонні стажування. На прохання керівництва академії науково-педагогічні працівники кафедри здійснюють усні та письмові переклади.

Нині кафедра іноземних мов забезпечує викладання таких навчальних дисциплін як «Іноземна мова» та «Іноземна мова за професійним спрямуванням» англійською, німецькою та французькою мовами. Кафедра бере участь в підготовці спеціалістів і магістрів правознавства та перепідготовці і підвищенні кваліфікації керівних кадрів усіх ланок, науково-педагогічних працівників для МВС України та інших правоохоронних відомств як нашої держави, так і зарубіжних країн.

Кафедра іноземних мов продовжує наукові традиції та з року в рік проводить заходи наукового характеру, не винятком є і сьогоднішній.

Я радий бачити в цій аудиторії знаних фахівців із іноземної філології та методики викладання - науковців, викладачів - не тільки з нашої академії, а й з інших провідних вишів України, що спеціалізуються на правоохоронній та юридичній діяльності. Оскільки наша академія стала флагманом із іншомовної підготовки практичних працівників міліції до чемпіонату Європи з футболу 2012 року, то в нас уже накопичився певний досвід із цього питання. Провідні фахівці кафедри іноземних мов із радістю поділяться з вами своїми напрацюваннями та спостереженнями. У свою чергу наші спеціалісти будуть вам вдячні за слухні пропозиції та поради для подальшої роботи. Тому запрошуємо вас також до обговорення методичних проблем, пов'язаних із цією цільовою аудиторією.

Дякую за увагу й бажаю всім творчих успіхів і наснаги.

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Andriichuk I., National University of the State Tax Service of Ukraine, research and language supervisor;

Bezruchenko V., National University of the State Tax Service of Ukraine, research and language supervisor

INFORMATION WEAPONS AS AN APPARATUS OF POWER POLITICS

The main problem in the field of national security is the proper and efficient public management response to evolving threats in various fields. It is well known that with the continued excellence in the modern information society will be quite significantly complicated the content and nature of war. Accordingly, this phenomenon will lead to significant changes in the approach to ensure the national security state.

Information - any information and / or data that can be stored on physical media or electronically recorded [1].

The problems of national security in terms of the global impact of media on society, complications content measurements war draw attention of political scientists, experts in military and public administration. In particular, the problem investigated V. Abramov, A. Lytvenko, V. Mandraheli, V. Smolyanyuk. Therefore, the aim of this paper is to examine the information weapon as a geopolitical factor and tool of power politics.

Geopolitics - a political science concept that sees the fundamental policy, the crucial role of geographical factors: the spatial arrangement of the country, territory size, presence or absence, limited natural resources, climate, population [2].

An evaluation of geopolitics countries of the modern world, geostrategy. States is no longer associated with the conquest of the territories and direct economic space conquest enemy. It rather aims to impose their political will to others, vision, defined geo-economic competition and scope of risk-management, strengthening or weakening of a system of social and economic trends.

Therefore, the strategy of powerful states in the second half of the twentieth century was more aimed at establishing control over the flow of information that indicates the transition to the dynamic use of space.

A significant areas of modern military confrontation belongs geopolitical information confrontation. This is one of the modern forms of struggle between states, as well as a system of measures taken by one State to violate another state of information security, while protecting their country from those actions by the enemy [3, p. 156].

Russian scientist I. Panarin distinguishes two types of information control: information-technical and information-psychological, which is at the operational, tactical and strategic levels [3, p.169]. At the strategic level are usually higher authorities, and at the tactical and operational levels - secret service.

In Information Technology struggle main targets and impact protection is information technology systems, namely communication systems, electronic tools, telecommunication systems, and others. This effect is deliberate production and distribution of specific information, which plays an important role in the functioning and development of the information technology environment society, that serves as a weapon of mass effect, which enables you to penetrate computer systems and disrupt their work.

Thus the information war to be understood as a new form of combat using special methods and means to achieve strategic goals and can be classified as a war seventh generation.

Information and psychological impact - a purposeful production and distribution of specific information that makes an immediate impact on the development of information and psychological environment of the population, his psyche and behavior.

In historical weapons means of influence on society is the origin of information facts and various events. The use of weapons aimed at the formation of the historical consciousness of the people, which is an obstacle to its identity against the backdrop of the prevailing ideology of years, information and moral elimination of all national heroes and famous people.

that changes the social reality. An example of the above is the artificial creation of conditions for "controlled instability".

Given the fact that the world continues geopolitical information confrontation can establish that forcible states the scope of the strategic interests of Ukraine which is aimed at imposing our state of his political ideas and further development, installation and implementation of strategic objectives. This function geopolitical destabilization of our country is thorough destruction of industrial of structures in Ukraine. The main purpose of transactions using traditional and non-traditional means of confrontation is to destabilize the political situation in Ukraine and create conditions for a particular purpose intended.

Currently the Verkhovna Rada of Ukraine registered a draft law on information sovereignty and information security Ukraine. This law will determine and regulate the legal basis providing information sovereignty of Ukraine, guarantees and protection of the national information space and strengthening information security as part of national sovereignty and national security system of Ukraine.

List of references

1. [Про інформацію](#): Закон України. - Верховна Рада України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ
2. <http://uk.wikipedia.org/wiki/Геополітика>
3. Панарин И. Н. Технология информационной войны / И. Н. Панарин. - М. : "КСИ", 2003. - 320 с.

Dramaretska L.B., the Institute of
Penal Service, senior instructor

EXTRACURRICULAR TRAINING: RESOURCES FOR LANGUAGE LEARNING

According to the national doctrine of the development of education in Ukraine the higher education should be changed. In particular new models and forms of extracurricular work are to be used by instructors in teaching foreign languages.

Nowadays the informational and communicative technologies implementation in the process of education is without doubt very

relevant. Technological development is accelerated a lot so it is necessary to deter artificially the emergence of new technologies in informational sphere of goods and services. Educational field is not an exception although it lags much in the process of technological novelties implementation.

Statistic data show that interest to internet education is very strong and currently it may be used in different formats. The justification is often accompanied with the using of such social networks as wikis of resources and blogs. The aim of our report is to describe modern internet resources which are designed and may be proposed to students to assist in English learning process. To demonstrate the opportunities of Internet for foreign language learning we should pay attention to such resources as Speak English, BBC Ukraine: English lessons and Polyglot Club.

Speak English is the Ukrainian version of an international resource on English language learning. There are about 3000 wide-spread English phrases on this site. These expressions are grouped according to the categories of different spheres of life (introduction, meeting, work and job, travelling and so on). You can enlarge your vocabulary while using the section “Words Learning”. Every word and expression in this section is given with Ukrainian translation. Additionally the resource offers listening of chosen text, words or phrases. You can find *Speak English* for the following reference: Web-address: <http://www.speakenglish.co.uk/?lang=uk>

BBC Ukraine: English Lessons proposes a wide range of sub-casts for learning English language which are designed according to proper themes. This resource is updated every week. The lessons can be studied on-line or be downloaded on PC. Web-address: <http://www.bbc.co.uk/podcasts/series/ukranianenglish/all>

Polyglot Club is an international site for language learning. Its motto is “Learn yourself and teach other persons”. To use the opportunity to learn a language you should only be registered: specify the language you speak on (and the level of it) and the language you wish to learn. According to this data you are presented the list of participants who can speak the language you have chosen to be learned and want to learn “your” language. The learning here is

in the process of communication with the techniques the participants can choose themselves.

The following channels on YouTube are interesting enough and they propose to learn language free of charge: a) Duncaninchina - the channel of charismatic Duncun who teaches English through playing games; b) [Learn English with Steve Ford](#) - the applied aspects of English language are analyzed; c) [Business English Videos for ESL](#) - the resource for learning Business English; d) Bbclearningenglish - BBC channel; e) [PodEnglish](#) - the channel of an international school of English language “EF & Englishtown”; f) JenniferESL - the channel of Jennifer, the lecturer. She teaches different aspects of English language in details; g) Real English - the channel where Mike teaches “real English”; h) The Daily English Show - here you are taught English during the show. Sarah from New Zealand comments her travelling in English (there are also subtitles for oral text); i) Sozoexchange - the technique “Shadow Talk” is used for learning. This method is useful for pronunciation training (repeating after native speaker).

Recently it became so popular among students to install the mobile applications for foreign languages learning. It can be done from the following resources: <https://play.google.com/store>, <http://androidnetc.org/play-market> and <http://www.apple.com/ru/itunes/download>. The choice depends on operational system you use. The advantage of these applications is in the possibility to learn language anywhere independently from the Internet connection.

After analyzing internet-resources for English language learning we can state that they can be divided into: 1) blogs with sub-casts for English language learning; 2) groups in social networks, YouTube channels for English language learning; 3) specialized social networks (as livemocha); 4) slot training sites (^mraaneo); 5) sites including courses (the course of English from BBC (Ukraine)); 6) resources with structured base of informational materials for English language learning (on the site of BBC Ukraine, English from British Council, material from BBC the UK).

As a conclusion we can say that Internet-resources are modern means of foreign language learning which can add to the process of training more effectiveness and interest. But these

resources are designed and operated for wide general audience so they do not include the studying of special professional vocabulary. Therefore they may be proposed in students' extracurricular work for general language improving while using traditional techniques of teaching in curriculum.

List of references

1) Channels for English language learning on YouTube. [Electronic resource]. - Access mode: <http://www.zhyvo.in.ua/9-kanaliv-dlya-vivchennya-anglijs-koyi-na-youtube>. - the title is from the screen

2) Sites for English language learning. [Electronic resource]. - Access mode: <http://en-to-ua.blogspot.com/p/blog-page.html> - the title is from the screen

3) Поліщук Я. Вивчити англійську - просто/ Я.Поліщук [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.zhyvo.in.ua/vivchiti-anglijs-ku-onlajn-prosto.html>

Nogina K.O., National University of State
Tax Service of Ukraine, cadet of the tax
militia department,

master **Bezruchenko V.S.**, National
University of State Tax Service of Ukraine,
research and language supervisor

THE POSITIVE EFFECTS OF INTEGRATING ICT IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

There has been much debate over the use of computers and the internet in foreign language teaching for more than two decades. Thus, the Information Communications Technology (ICT) in foreign language teaching has been the researchers' focus of attention. Education, especially foreign language teaching, has to adapt and renew itself to be compatible with the globalized world.

The purpose of this study is to examine the necessity of ICT and highlight the positive effects of it in order to keep up with the modernized communities in the current digital world. To meet this end, the enormous advantages of integrating ICT in foreign language teaching will be presented. With the enhancement of ICT. teachers

and students will be able to communicate and collaborate with native and non-native speakers around the globe. The application of ICT is also beneficial in that they provide a wealth of resources for the students to become active learners by creating content for a world wide audience. When students write or speak for a broader and more international audience, they become more enthusiastic about learning and be active participants in the information age.

Furthermore, by using the authentic material provided by the internet, the students will have a better insight into the culture of the country and people whose language they study. In the later parts of the study, reasons for using technology in foreign language teaching and some strategies and techniques for integrating ICT in foreign language teaching will be presented.

There has been much debate over the use of computers and the internet in foreign language teaching over the past few years. The techniques offered, the activities and the degree of application in the language teaching syllabus have undergone a number of serious changes alongside the evolution of technology [1].

The technology has become a fixture in many homes around the world, and its influence has permeated into all facets of our lives, including educational settings. This phenomenon has been hailed by many as the wave of the future in which language instruction will be driven by new advances in computers, the internet, and mobile technologies [2].

The introduction of this new process has serious implications for the nature and purpose of educational institutions. The knowledge and skills acquired make learning possible continuously throughout the lifetime. Information and Communication Technologies (ICT) as well as newer digital technologies such as computers and internet are more powerful tools for educational change and reform. They can best be harnessed to improve the efficiency and effectiveness of education at all levels and in both formal and non-formal settings as it enables access to information exponentially [3].

The process of learning a second language may be structured in different ways - in a classroom or at home, with or without a teacher, emphasizing or minimizing grammar, gradually exposing the student to native speakers or prompt immersion [4].

There is no more doubt that the use of ICT has positive effects on foreign language teaching/learning. Its impact is highly dependent on the way it is used, the teachers' motivation and his "savoir-faire".

The following impacts seem to be the most obvious ones when using ICT to support foreign language teaching:

1. The possibility to adapt easily the teaching materials according to circumstances, learner's needs and response.

2. ICT allows to react upon and enables the use of recent/daily news, it offers access to authentic materials on the web.

3. Possibility to combine/use alternately (basic) skills (text and images, audio and video clip).

4. Lectures become more interesting and less ordinary which boosts learners' engagement.

5. ICT enables to focus on one specific aspect of the lesson (pronunciation, vocabulary [5]).

The advantages of ICT usage in foreign language teaching can be listed as:

1. Capacity to control presentation.

2. Novelty and creativity.

3. Feedback.

4. Adaptability [1].

So, I think, that today's technologically competitive world needs integration of ICT in education. Therefore, it is stated that integrating ICT in foreign language teaching will have positive effects on both the teachers and students to help them be aware of the modernized world and meet the current demands of the new era.

In summary can conclude that learning a foreign language is more than just a boost to your CV or handy for travelling. It will make you smarter, more decisive and even better at English, says Anne Merritt.

List of references

1. Padurean, A., Margan, M. (2009). "Foreign Language Teaching Via ICT". *Revista de Informatica Sociala*, vol. VII nr. 12, ISSN 1584-384X.

2. Davis, R. (2006). "Utopia or Chaos? The Impact of Technology on Language Teaching". *The Internet TESL Journal*. Retrieved August 10, 2012 [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://iteslj.org/Articles/DavisImpactOfTechnology.html>

3. Kirubahar, J. S., Subashini, A., Santhi, V.J. (2011). "ICT Enabled Language Learning Using Handphones - An Experimental Study". Language in India, Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow, Volume 11, ISSN 1930-2940

4. Jurich, S. (2001). "ICT and the teaching of foreign languages". TechKnowLogia, Knowledge Enterprise, Inc. Retrieved July 30, 2012 [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://www.techknowlogia.org/TKL_Articles/PDF/335.pdf

5. Houcine, S. (2011). "The effects of ICT on learning/teaching in a foreign language". Retrieved September 01, 2012 [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://www.pixel-online.net/ICT4LL2011/common/download/Paper_pdf/IBL69-437-FP-HoucineICT4LL2011.pdf

Nogina K.O., National University of
State Tax Service of Ukraine, cadet
of the tax militia department, master
Mahynich Y.S., National University
of State Tax Service of Ukraine,
research and language supervisor

FIGHT AGAINST CORRUPTION IN TAX POLICE - THE FIRST TASK IN IMPLEMENTING UKRAINE'S EUROPEAN CHOICE

Corruption is a global problem of every country, and we have to deal with this problem.

The result of the European experience of anti-corruption was the adoption of a set of international legal instruments (mandatory and recommendatory nature) prepared and adopted by the United Nations, the Organization for Economic Cooperation and Development, the Organization of American States, the Council of Europe, the European Union.

Analysis of European experience shows that the fight against corruption is a priority of any legal framework, so that Europe and the corruption is not compatible terms.

One of the most important components of modern historical moment of Ukraine is the fastest formation of a complete

and free from corruption civil society too. The successful solution combating corruption, especially in the tax police, is a priority of the state, and since Ukraine declared European choice becomes particularly relevant compliance between the declared goals and everyday reality. The case for our state is as important as the establishment of real democracy in political life, building a socially oriented market economy in the national economy and its integration into the global economy.

The international community considers corruption nowadays as one of the greatest threats to the rule of law, democracy, human rights, fairness and social justice, hinders economic development and poses a real threat to the moral fabric of society. In principle, it is important to understand that corruption prevents civil societies.

Many countries in the world have managed to create an effective mechanism for combating corruption manifestations. These include Finland, Denmark, New Zealand, Iceland, Singapore, Sweden, Canada, the Netherlands, Luxembourg, Norway, Australia, Switzerland, the UK, Austria, Israel, USA, Chile, Ireland, Germany and others [1].

They all have some features in anti-corruption activities of the tax police and as a whole, but they have in common:

- desire of active opposition to corruption manifestations in the tax police and everywhere;
- creating an appropriate legal framework;
- legal reforms. But they only partially solve the problem. To get out, they must be closely connected with other areas of the fight against corruption, as the economic, financial, and with social, organizational and even cultural;
- real, guaranteed the independence of the country's law enforcement system;
- involvement in combating corruption manifestations NGOs.

In Ukraine, the problem of corruption in the tax police and combat remained and remains one of the highest priority.

Taxes are the most important and powerful tool to regulate economic relations and interests of the state, regions, businesses and citizens. They play an important role in the formation of budget revenues. Permanent budget revenues taxes and other obligatory

payments is an important factor in the proper functioning of the state. Corrupt tax act - when in the line of duty they exceed their authority - it is also a loss budget.

To prevent corruption offenses and criminal offenses including tax department of internal security staff monitor their activities while on duty. One of the areas of prevention work - setting people prone to illegal actions, followed by removal of potential offenders from their duties [2].

Developed and operates a system of countermeasures and combat this negative social phenomenon. Established and improved legal framework to combat corruption, bribery and malfeasance. However, this Anti-Corruption and relevant analysis which accumulated in other countries, our country is still missing. However, this experience of fighting corruption despite the experience of other countries, our country is still missing.

The legal system of fighting corruption in the tax police in Ukraine is based on a large number of laws and legal acts, in some cases, the efficacy of these regulations and the relationship between them is difficult, due to their large number.

Based on international regulations in corruption understood clearly criminal act punishable with a much greater degree of public danger than just individual facts of bribery, bribery of officials or abuse of power.

The current anti-corruption legislation so strange that the same act of corruption we can qualify as a misdemeanor (offense), and as a crime [3].

However, our country is already on the way to creating a national anti-corruption committee, which serves as the chairman, executive secretary and other members. Chaired by the President of Ukraine, and its main objective is to provide assistance to the President of Ukraine in the implementation of its mandate, to which the Committee:

- provides a systematic analysis of corruption in Ukraine;
- developing anti-corruption measures;
- elaborates on international experience, the world's leading organizations recommendations on draft legislation on strengthening the fight against corruption and so on.

In summary, for himself, I made a conclusion that it is impossible to remain indifferent when replacing corrupt relationship civilized legal relations between people. So, let's start off with a qualified specialist and save our country from corruption, because the future of our country is in our hands, we are a hope of Ukraine.

List of references

1. Learning a foreign language [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_language/ / дата користування: 19.03.2015.

2. Omniglot. The online encyclopedia of writing systems and languages [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://www.transparency.org./](http://www.transparency.org/) / дата користування: 29.02.2015.

3. Examined Existence: 12 benefits of learning a foreign language [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/learning_english / дата користування: 17.03.2015.

Pavlenko S.O., PhD in law,
researcher of the department of
scientific research the National
Academy of Internal Affairs
Sevruk V.G., PhD in law, researcher
of the department of scientific
research the National Academy of
Internal Affairs

LUSTRATION OF JUDGES IN UKRAINE: PROBLEMS AND ASPECTS

Not much credits need to be done in order to point out the fact that nowadays one of the ways renewal government quality is organizing and conducting lustration as the peculiar of political and legal mechanism of removal from office of persons for which there is evidence about loss of confidence on the grounds provided by the law of Ukraine "On purification of government "[1].

The overwhelming majority of experts take the view that it is advisable to start lustration of the professional corps of judges as the few among the branches of government, which are about 8 thousands of judges. Today the issue of necessity of judges' lustration in Ukraine has become highly desirable proposition.

The definitions of thesis are confirmed by numerous sociological data of domestic and foreign experts. The courts take the leading position by the level of public distrust and corruption for the last four years. In despite of performed judicial reform in Ukraine, our country has become a leader in the European Court on Human Rights for the number of lost cases against it.

During the analysis of these grounds it is worth noting that lustration of judges has its difficulties and differences from the lustration other. Thus, judges are applied by the relevant constitutional guarantees and it is impossible to release them outside the Fundamental Law. Observance of the constitutional procedures for dismissal of judges is possible because of the existing precedents in the practice of the European Court of Human Rights [2, c. 178-181].

Taking into account this problem the issue of cleaning power is the requirement of society and the necessary condition for the transition to the qualitatively new level of governance. Obviously, the purpose of the Law of Ukraine "On purification of government" should be the measures of cleaning power from the persons who has compromised themselves as corrupt officials. In our opinion conducting the total replacement into force of political convictions of all personnel of government agencies is unreasonably.

List of references

1. Про очищення влади: Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 44, ст.2041.

2. Павленко С. О., Севрук В.Г. Перспективи та проблеми впровадження люстрації в Україні : зарубіжний досвід та вітчизняні реалії / С. О. Павленко., В.Г. Севрук // Науковий вісник академії муніципального управління. - К., 2014. - Вип. 1 - С. 177-183.

Syrota M.Y., National University of
State Tax Service of Ukraine, cadet of
the tax militia department, master
Bezruchenko V.S., National
University of State Tax Service of
Ukraine, research and language
supervisor

INNOVATION TECHNOLOGY IN THE PROCESS OF DEVELOPING SPEECH ON TEACHING ENGLISH LANGUAGE

Recently we often ask question about using the new information technologies in Higher Educational Establishment. The main task of teaching foreign languages (FL) is forming and developing communicative culture of students, teaching practical using foreign languages.

“Teacher’s task consists of creating conditions of practical using language for each student, choosing such method of teaching to allow students to show their activity, their creativity [1].

Teacher’s task is to activate students’ perceiving activity in the process of teaching foreign languages. Contemporary pedagogical technologies such as teaching in cooperation, project method, using new informational technologies;

Internet resources help to realize personal orientational approach in teaching, support individualization and differentiation of teaching in calculation with students abilities, their pre-higher educational preparation level, inclination and etc. “ according to E. Polat. Informational technologies contribute to increase academic motivation of teaching FL and advance students’ knowledge. Using computer during English lessons increase significantly academic process intensively. Computer teaching assimilates a large amount of material, than it was acquired using traditional teaching conditions. Besides material in using computer is acquired more substantially. Computer supplies multisupporting, that is current, intermediate, total academic process control. Computer supplies multisupporting control of academic process that is current intermediate, total. Using

the computer control of quality students' knowledge to achieve the large objectiveness of valuation. Besides, computer control considerably economizes academic time, as it checks students' knowledge simultaneously.

That gives possibility for teacher grant attention to creative aspects of working with students. Computers make favourable conditions for student's individual works at the English lesson. Students can use computer as teaching separately theme as for their self-control knowledge. One of the students' dignities is an ability to accumulate static information in the course of educational process [2].

Analyzing static basis that is quantity of mistakes, right/wrong answers, ask for help, time spent on doing separate tasks and etc., teacher judges on level and quality of students' knowledge forming

Favourable possibilities make computer for organizing students' individual work at the English lesson. Students can use computer to learn separate themes and also to self-control acquired knowledge, to be able to revise any tasks, to get right answer and at the end automatization of forming skills. At the elementary stage of teaching English, in the process of setting aims and tasks introducing [3]. Knowledgeable activity of students teacher participates spontaneously. Spontaneous setting tasks to students are realized by computer. Of course, teacher must take active part in forming teaching programs, defining spontaneous action of students to decide this or that task. But in realization of the most important psychological pedagogical function of teaching- selfing and acquiring students, aims and tasks in academic perceptive activities in computerizing conditions pungent deficit is possible by spontaneous communication between teacher and student, teacher's alive words.

From different virtues of personal individualization, supplying summons of communicative motivation, traditionally suggests control of six methodically important summons of student as personality context activity; personal experience; wish, interest; inclination sphere; emotional perceptive sphere; worldview, student's status in the group. All these instigate student to learning.

Acquiring F L successfully in its cognitive function contributes formation of language flair; satisfies knowledgeable methods in learning FL forms stable motivation of constant work; using FL to get definite information (reading journals, newspapers, interpretation, dictionaries and etc) makes this language indispensable in knowledgeable activity of teaching besides FL intensifies the whole knowledgeable activity of teaching and consequently arises motivation of learning the language scientists, researching motivation of learning FL as A. Leontyev, S. Rubenshtein, I. Zimnya single out many kinds of motivation to control individual development requirements of students. We can single out the following:

1) communicative motivational, defining on the basis of requirement in communication;

2) lingua-cognitive motivation based on aspiration of teaching to receive language phenomena:

3) country study motivation, depending on thematics and emotional interest of student;

Using informational technologies in educational process will from positive motivation. Contemporary ways develop higher requirements to learning practical acquirement of foreign language in everyday communication and professional sphere. Volume of information arises and often routine methods of its teaching, keeping and working out are non-effective. Using informational technologies allows to expose a large amount of possibilities of computer as one of the means of teaching. Computer teaching programs have many advantages before traditional methods of teaching. They allow to train different kinds of speaking activity and in different combinations, to help, to acquire language phenomena, to form linguistic skills, to make up communicative situations, to automatize language and speaking activities, also to supply possibility of controlling leading representative systems, realization o individual approach and intensification of students' individual works. In multimedia teaching programs of the English language different methodological ways are used to allow to introduce, to train and to control. Besides using multimedia teaching program, computer is an

indispensable assistant to train and to have tests, monitoring of academic process of its own informational fulfillment of instrumental sphere for elaboration of computer lessons, training didactic materials, using resources and services of Internet for class and individual works, also project activities of students. In conclusion it is necessary to notice that introducing into academic process using multimedia programs do not single out traditional methods of teaching, but combined in harmony with all set of teaching: introduction, training, using, control. But using computer allows not only arise effectiveness of teaching many times, but also stimulate students for further individual learning the English language that was proved in the course of experiment.

List of references

1. Kaspina I.V, M.M Segal New technologies in teaching foreign languages.
2. Azimov E.G "Materials of the Internet in the classroom English. Language "// Foreign languages at school №1 2010
3. Polipova T.A "The introduction of computer technology in the teaching of a foreign language."

Syrota M.Y., National University of State Tax Service of Ukraine, cadet of the tax militia department, master
Mahynich Y.S., National University of State Tax Service of Ukraine, research and language supervisor

MODERN TRENDS OF FISCAL OFFICERS' PROFESSIONAL TRAINING

In terms of fundamental transformations, which now the Ukrainian society faced today, the most important role in training specialist tax-officer takes psychological science that deals with the study of patterns and mechanisms of functioning and development of the individual in society.

By this time there was no professional research in the field of tax police are not allocated profession inherent in the service and

there was a clear list of important professional skills required for successful professional activity in this area.

The lack of full-time psychologists, even as part of the regional offices of the tax police, affects. In most cases, workers are forced to pick up personnel vehicles candidate at intuition demands of the profession to the individual employee [1].

Psychology occupies a special place in preparation of future tax service professionals whose professional activity is in the field of «human-human» and is strained due to perform complex responsible of the shortage of time. Professional occupies of tax officer in this case depends on the degree of development of higher mental processes of the individual: attention, memory, logical thinking, creative imagination and more.

Tax officer should have the following qualities that ensure successful implementation of professional activity:

- the high level of concentration, stability and selectivity account;
- a well-developed and long-term memory;
- high level of mental operations: analysis, synthesis, comparison, the ability to analyze and correlate facts;
- ability to self-willed;
- high level of mental and emotional stability;
- welldeveloped communication skills.

For law enforcement system is an important self-awareness of their role in society and the use of a particular person leading figure in the respective official activities in order to avoid professional incompetence in the relevant professional activities.

Professional training of students, future law enforcement needs true social-psychological approach to identity formation, which should exclude powerful solution to situations indifference, intolerance in personal relationships.

The high level of self-government and their behavior in dealing with professional tasks - the best method to be effective professional and personal mental health worker of Tax Service.

It is very important to him is to master their own emotional displays and control over them, especially in stressful emergency situations and bring a professionally important volitional qualities.

Tax officer in their daily professional activities interact with citizens, as professional communication serves as a psychological factor, a means to an office tasks. Contact with the subjects of taxation, the employee must thoroughly know the psychological characteristics of professional communication, to be able to use the entire arsenal of psychological impact for the success of the activity [3].

Much of the detective-time operating unit tax police linked to work indoors, along with this work may be carried out in the open. In addition, the detective periodically replaced on duty (including per diem) and went to the scene reportedly coming from regular units [2].

In analyzing the professional operational activities should be noted a number of negative factors that significantly restrict social, socio-economic and spiritual needs of the individual. The degree of prevalence and significance of can be arranged as follows:

- lack of free time;
- relatively low level of pay (salary);
- the inability to have additional types of income;
- the feeling of hostility from others;
- inability to resolve their own issues bypassing of the law; -fear for their lives;
- the inability to have a trusting, friendly relationship.

Employees in the units of the tax police specialists completed legal or economic education, which can be obtained at the National University of STS of Ukraine or in other public and private higher education institutions.

Implementation of these tasks requires a skilled, competitive, competent, responsible professional freely has his profession, versed in related industries, capable of effective professional work at international standards ready for continuous professional development, social and professional mobility.

List of references

1. Andreeva G.M. Social Psychology / G.M. Andreeva. - M.: Moscow State University, 2010. - 345 p.
2. Scott. Conflicts: overcoming path / J. Scott. - K.: Vneshtorhyzdat, 2008. - 301 p.
3. Gippenreiter Y.B. Introduction to Psychology obschuyu / Y.B. Gippenreiter. - M.: Moscow State University, 2013. - 257 p.

Антіпова О.П., Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат філософських наук

НОВА ПАРАДИГМА МОВНОЇ СТРАТЕГІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

На сьогодні сфера освіти, яку без перебільшень можна вважати стрижнем сучасних глобалізаційних процесів, зазнає суттєвих змін. Цьому особливо сприяють інформатизація та комп'ютеризація, що стимулюють суттєві перетворення в цілях, цінностях і смислах освіти, у тому числі юридичної. Тому нагальною стає потреба в осмисленні наявних та пошуку нових стратегій, пов'язаних із нею, віднайдення адекватних шляхів адаптації вітчизняного освітнього простору в умовах співіснування та активної взаємодії зі світовим культурно - освітнім простором.

У соціокультурних умовах інформаційної ери можна констатувати розпад старих комунікативних зв'язків і появу нових. Це активно сприяє виходу на перший план мовних стратегій, що стають більш радикальними, ніж попередні, а отже, активно детермінують суспільний розвиток. Зазначений аспект становить особливий дослідницький інтерес, особливо з огляду на потребу адаптації соціуму до нових умов і «правил» комунікативної взаємодії.

Крім цього, сучасні мовні стратегії вітчизняної юридичної освіти набувають якісно інших ознак під впливом полімовності інформаційно-освітнього простору. Так, з одного боку, потребує розв'язання проблема збереження засад ідентичності національної системи освіти, а з іншого - вироблення оптимальних способів правил взаємодії з іншомовними стратегіями на тлі вітчизняноосвітнього простору юриспруденції.

Урахування цього аспекту дасть змогу подолати глобальні виклики сьогодення, пов'язані з тиском світових мов на розвиток національних, конкуруванням у відносинах «мова- донор і мова-реципієнт», а також із формуванням у комунікантів власне споживацького ставлення до світових мов, у тому числі

до англійської, культивуванні шаблонів і стереотипів, позбавлянні критичності мислення, що призводить до маніпулювання в цій сфері. Адже, як свідчить практика, лише знання іноземної мови на сьогодні не достатньо. Нині особливо важливо володіти міжкультурною комунікативною компетентністю.

У контексті становлення нової парадигми мовної стратегії розвитку вітчизняної юридичної освіти в українському соціумі заслуговує на увагу потреба «ведення діалогу зі світом» і похідне від неї завдання - вивчення іноземної, насамперед англійської, мови. Адже в сучасному глобалізованому й інформатизованому світі збільшилися масштаби міжкультурної комунікації, з'явилися її нові форми, засновані на новітніх інформаційних технологіях. Водночас означені процеси нерідко супроводжуються загостренням міжнаціональних суперечностей, конфліктом культур, нетерпимістю до представників іншої нації. Тому ефективна реалізація завдань щодо навчання іноземних мов передбачає дотримання науково обґрунтованих принципів, методик, підходів, що відповідають ціннісним основам нової парадигми.

Йдеться про невід'ємну ознаку нової парадигми мовної стратегії вітчизняної юридичної освіти - формування іншомовної комунікативної компетентності. Водночас реалізація мовних практик у полікультурному просторі, посилення процесів інфообміну, інтенсифікація контактів між людьми, народами й цивілізаціями вимагають обов'язкового врахування соціокультурної складової мовної стратегії вітчизняної освіти. Крім цього, процеси інтеграції України в європейське та світове товариство зумовлюють потребу у формуванні багатомовної особистості, яка, передусім, володіє міжкультурною комунікацією і поєднує в собі цінності рідної та іншомовної культур.

Ефективна реалізація завдань щодо вивчення іноземних мов передбачає дотримання науково обґрунтованих принципів, методик, підходів, що відповідають ціннісним основам нової парадигми філософії мови, у межах якої вивчення іноземної

мови має орієнтуватися на формування іншомовної та міжкультурної комунікативної компетентності.

Таким чином, запорукою успішності становлення нової парадигми мовної стратегії вітчизняної юридичної освіти є:

усвідомлення нової парадигми мовних стратегій як основного чинника реалізації механізму інтеграції у світовий культурно-освітній простір;

модернізація національної системи юридичної освіти відповідно до потреб інформаційного суспільства та викликів сучасності (першочергове формування в майбутнього фахівця життєво необхідних комунікативних компетенцій, у тому числі іншомовної та міжкультурної);

пріоритетність теоретико-методологічних основ мовленнєвої практики, зокрема іншомовної, як підґрунтя реалізації мовних стратегій у полікультурному просторі.

Бажанюк В.С., Національна академія
внутрішніх справ, кандидат
психологічних наук, доцент Кузьмін
К.П., Національна академія
внутрішніх справ

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Одне з важливих із важливих завдань акмеології є формування або розвиток у майбутнього фахівця такі індивідуальних особливостей, які сприяли б його ефективній пізнавальній діяльності. При цьому необхідно враховувати, що саме розвинені пізнавальні здібності забезпечують ефективність професійної діяльності: як показують дослідження, рівень інтелекту корелює з ефективністю професійної діяльності на статистично значущому рівні (до 0,85 залежно від професії) .

На сьогодні факторна теорія особистості не дає однозначної відповіді на питання про характер і силу зв'язку пізнавальних здібностей з особистісними рисами. Незважаючи на дані про вплив аксиологічних, вольових, емоційних особливостей особистості, системи її міжособистісних відносин та інших

параметрів на пізнавальні здібності, питання про характер і силу такого зв'язку з особистісними рисами залишається відкритим .В. С. Мерлін, В. В. Білоус та ін. розглядаючи здібності з різних аспектів, довели, що розвиток пізнавальної сфери людини залежить не від окремих рівнів її інтегральної індивідуальності (біохімічного, соматичного, нейродинамічного і психодинамічного, властивостей особистості та соціальних ролей людини), а тільки від неї самої. О. О. Бодальов також вказував на те, що необхідно послідовно досліджувати специфіку зв'язків між розвитком здібностей людини, розвитком її переконань, змінами в її потрібнісно-мотиваційній сфері, в її характері. З урахуванням цього можна стверджувати, що при вдосконаленні інтелекту необхідно, крім когнітивних показників, діагностувати та формувати й когнітивно-особистісні параметри.

Підсумовуючи результати аналізу спеціальної літератури, ми визначили, що одним з найбільш значущих чинників досягнення високого рівня професіоналізму є достатній рівень розвитку пізнавальних процесів, пізнавальних здібностей і пізнавальної діяльності особистості. Для вирішення поставлених у дослідженні науково-практичних завдань потрібно використати комплексний підхід і об'єднати зазначені психологічні феномени в одну структуру. Для цього ми пропонуємо застосувати поняття „пізнавальна діяльність”.

Пізнавальна діяльність є цілісна, системно організовану сукупність різних форм і рівнів пізнавальних процесів, пізнавальних здібностей та пізнавальної діяльності. Вона пов'язана зі свідомістю людини і включає її знання про світ і про себе саму.

Особливості трудової діяльності людини - це не єдині чинники, що безпосередньо впливають на її пізнавальну сферу, але ці особливості визначають, детермінують пізнавальну діяльність, бо під їх впливом відбувається розвиток певних компонентів пізнавальної сфери та їх структуризація в єдину систему. Проте це не означає, що пізнавальна діяльність фахівця того або іншого виду діяльності є винятковою і не має нічого спільного з іншими видами професійної діяльності.

У наш час потрібен новий погляд на саму проблему формування і розвитку пізнавальної сфери як психологічного

явища. При цьому необхідно враховувати, що воно залежить від сукупності (або системою) детермінант, що пов'язані із змістом реальної діяльності, тією особою, що діє тут і зараз, а також з тією предметною дійсністю, в якій працює людина.

Особливості розвитку пізнавальної сфери можна виявити, лише встановивши характер вимог, що їх висуває практична діяльність до суб'єкта, та специфіку їх дії на пізнавальну діяльність. Для цього необхідно проаналізувати зміст виробничого матеріалу (об'єкта діяльності), особливості практичних завдань, що їх вирішує людина в професійній діяльності, а також вичленувати умови і сам процес їх вирішення. Особливості змісту виробничого матеріалу визначають своєрідність пізнавальної діяльності фахівця, надають його пізнавальній сфері професійної спрямованості, що виявляється насамперед в розвитку і структуризації певних пізнавальних умінь.

Важливим кроком у підготовці висококваліфікованих майбутніх фахівців з правознавства є розвинені когнітивні стилі пізнавальної діяльності, які включають такі психологічні конструкти як інтелект, розвинені базові знання з правознавства, сформовані когнітивні стилі та нові креативні моделі поведінки та мислення, відкритість до досвіду, розвинена внутрішня мотивація та мотивація прагнення до успіху, використання можливостей збагаченого інформаційного та соціального середовища.

В структурі особистості майбутнього фахівця юридичного профілю важливе місце посідають такі характеристики когнітивної сфери як активність та ініціативність, пошуковий, аналітико-синтетичний характер, глибина і широта, логічність і організованість, доказовість (нетерпимість до голослівних тверджень), несуперечність, здатність мислити при "інформаційних порожнечках", уміння висувати гіпотези і ретельно досліджувати їх, винахідливість, гнучкість, швидкість, практичність, ясність, стійкість, прогностичність, креативність, критичність. Розвиток таких складових відбувається разом із професіоналізацією відчуттів, сприймань, уваги, пам'яті, уявлень, уяви. Розвиваються і особистісні якості юриста, наприклад, духовні потреби, інтереси, спрямування, ціннісні

Баняс О.А., Національна академія
внутрішніх справ, кандидат
психологічних наук

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЮРИДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Вагоме місце проблема креативного мислення посідає в галузі педагогічної психології та педагогіки вищої освіти (М. Алексєєва, Б. Ананьєв, В. Андрєєв, В. Давидов, І. Ільєсов, Н. Кузьміна, Ю. Кулюткін, В. Сластьонін), де впроваджуються відповідні психотренінгові програми розвитку креативного мислення особистості (В. Бажанюк, Едвард де Боно, Р. Ділтс, А. Доровской, В. Клименко, Дж. Лукас, В. Моляко, Дж. Ніренберг, Р. Семенова, М. Смульсон та ін.)

Констатується, що креативне мислення складає найважливішу умову досягнення особистістю високого рівня професіоналізму. Тому цілком логічним є звернення психологів до когнітивної сфери особистості (Г. Балл, П. Бандурка, М. Костицький, С. Максименко, В. Моляко, В. Москалець, Н. Пов'якель, М. Савчин, М. Смульсон, Ю. Швалб та ін.).

В галузі правознавчих спеціалізацій накопичений певний досвід удосконалення процесу підготовки юристів (В. Васильєв, О. Тихоміров, О. Шмоткін), психологічного аналізу юридичної діяльності (В. Андросюк, В. Васильєв, М. Єнікієв, Ю. Занік, Л. Казміренко, В. Медведєв, В. Синьов, Ю. Чуфаровський, В. Шепітько, Г. Юхновець), досліджень конкретних питань процесу реалізації правничої діяльності (Н. Андрєєва, В. Васильєв, Н. Мамонтова, А. Ратінов, Г. Шиханцов) [1,2].

В літературі доволі детально досліджено психологічні аспекти спеціаліста юридичного профілю (П. Бандурка, В. Бєдь, С. Гусарєв, М. Єнікієв, В. Горшенєв, В. Карташов, Ю. Марков, Л. Мороз, В. Синьов та інші).

Теоретичний аналіз наукової літератури показав, що відповідно до вищезазначених особливостей професійної діяльності юриста виділяють наступну її структурну модель, а саме наступні площини професійної діяльності юриста: соціальна (необхідність приймати соціально значущі рішення в процесі трактування і реалізації правових норм); пошукова (застосування юристом професійних навичок по встановленню

фактів, що мають юридичне значення); реконструктивна; комунікативна (постійне спілкування з колегами, клієнтами, учасниками справи і всіма тими, хто має відношення до неї); посвідчувальна (правильне документальне оформлення правових актів: рішення, постанови, протоколи, вироки тощо); організаційна та технічна.

Використовуючи вищевикладені теоретичні положення, нами було запропоновано модель формування креативного мислення у майбутніх юристів (рис. 1.).

Рис. 1. Модель формування креативного мислення у майбутніх фахівців юридичного профілю

Проведений аналіз сучасних теорій креативного мислення та аналізу професійної діяльності юристів надав нам можливість розробити наступну модель структури креативного мислення у майбутніх фахівців юридичного профілю:

1) формування домінуючих мотивів учбової мотивації до майбутньої професійної діяльності, внутрішньої мотивації та мотивації прагнення до успіху у майбутній професійній діяльності (мотиваційно-емоційний компонент);

2) формування вміння розв'язувати проблемні ситуації в

сфері правознавства, в соціальній сфері та розвиток когнітивних здібностей в цілому (когнітивно-креативний компонент);

3) розвиток професійних юридичних вмінь вирішувати проблемні ситуації в правознавстві, гнучке використання юридичних знань, вільне володіння професійними юридичними вміннями (операційний компонент).

Вище викладені конструкти будуть покладені в основу емпіричних досліджень та можуть бути успішно використані при розробленні тренінгу креативного мислення для майбутніх правознавців.

Виходячи із означеного та власного досвіду викладацької та оперативно-пошукової роботи, ми під креативним мисленням майбутніх юристів розуміємо утворення, що забезпечує породження нових, оригінальних ідей у правознавстві у єдності когнітивних процесів, юридичних професійних вмінь, особистісних рис, мотивації та креативних зразків поведінки.

Список використаних джерел

1. Васильев В.Л. Юридическая психология / В.Л. Васильев. - СПб. : Питер, 2008. - 656 с.

2. Мамонтова Н. Прикладная юридическая психология / Н. Мамонтова. - М. : Юристъ, 2002. - 395 с.

Биценко Т.О., Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук, доцент

МОТИВАЦІЯ КУРСАНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Володіння як мінімум однією іноземною мовою є невід'ємною частиною успішності здобуття вищої освіти. Не дивлячись на необхідність знання іноземної мови фахівцями різних сфер діяльності і розуміння її значимості, випускники немовних ВНЗ відчують труднощі при оволодінні іноземною мовою. Однією з причин, що пояснюють це явище, є низька мотивація до вивчення іноземної мови. Тому психологічні

фактори, що сприяють підвищенню мотивації вивчення іноземної мови та підвищенню якості володіння іноземною мовою, займають особливе місце.

В області навчання іноземних мов психологічні питання мотивації вивчаються в роботах Б. Веренера, Дж. Хармера, П. Ур, А. Апхазішвілі, А. Букіної, І. Вартанової, Є. Іл'їна, І. Зимньої, Н. Квача, М. Лазарєвої, А. Леонтєва, Н. Симонової та ін.

Зазвичай психологи виділяють два типи мотивації - зовнішню і внутрішню.

Зовнішня мотивація - конструкт для опису детермінації поведінки в тих ситуаціях, коли фактори, які її ініціюють і регулюють, знаходяться зовні особистості. Загальновизнаним є положення про те, що зовнішня мотивація насамперед заснована на нагороді, заохоченнях, покараннях чи інших видах зовнішньої стимуляції, які ініціюють і направляють бажану чи гальмують небажану поведінку [1, с. 34].

Під зовнішньою мотивацією розуміють соціальний престиж, винагороду за працю, в той час як внутрішня мотивація являє собою потребу в пізнавальній діяльності [4].

Внутрішня мотивація - конструкт, що описує такий тип детермінації поведінки, коли ініціюючі та регулюючі її чинники виникають зсередини особистісного Я і повністю знаходяться всередині самої поведінки. Внутрішня мотивація заснована на досягненні поставленої мети через саму діяльність. Вона характеризується тим, що люди залучаються до діяльності заради неї самої, а не заради нагород чи щоб уникнути покарання. Діяльність у даному випадку є самоціллю, а не засобом досягнення будь-якої мети [4].

Вважається, що позитивний вплив на пізнавальні процеси, а значить, і на особистість студента в цілому надає саме внутрішня мотивація. Зовнішня мотивація має перевагу при вирішенні приватних завдань [1, с. 53].

Внутрішні і зовнішні мотиви навчання стосовно навчальної діяльності характеризуються наступним чином:

- внутрішні мотиви носять особистісне значущий характер, зумовлений пізнавальною потребою суб'єкта, задоволенням, одержуваням від процесу пізнання та реалізації свого

особистісного потенціалу. Домінування внутрішньої мотивації характеризується проявом високої пізнавальної активності студента в процесі навчальної діяльності. Оволодіння навчальним матеріалом є і мотивом, і метою навчання. Студент безпосередньо залучений у процес пізнання, і це доставляє йому емоційне задоволення;

- зовнішні мотиви характеризуються тим, що оволодіння змістом навчального предмета не є метою навчання, а виступає засобом досягнення інших цілей. Це може бути отримання гарної оцінки (атестата, диплома), отримання стипендії, підкорення вимогам викладача або батьків, отримання похвали, визнання товаришів і ін. При зовнішній мотивації студент, як правило, відчужений від процесу пізнання, виявляє пасивність, відчуває безглуздість того, що відбувається, або його активність має вимушений характер. Зміст навчальних предметів не є для студента особистісне значущим [4].

У студентів немовних ВНЗ не завжди є потреба в спілкуванні іноземною мовою, не зважаючи на те, що на сучасному етапі в Україні прискореними темпами йдуть процеси інтеграції в Європейське суспільство. У зв'язку з цим викладач покликаний виконувати не тільки функції викладача, створюючи в процесі навчання мови обстановку іншомовного мовленнєвого спілкування, максимально наближену до природних умов, а й функції психолога, вивчаючи і розвиваючи у студентів мотивацію засвоєння іноземної мови.

Чим вище успішність в іноземній мові, тим глибше в підсвідомості того, хто навчається, позитивна установка до її вивчення. І навпаки, низька успішність сильно корелює з негативною когнітивною, мнемонічною, комунікативною установкою [3, с. 115]. Позитивна установка на вивчення іноземної мови сприяє поліпшенню результатів навчання мовленнєвої діяльності.

Нажаль, більшість студентів зазвичай керується зовнішніми мотивами. Ця обставина може суттєво знизити ефективність навчання. Тому основне завдання викладача іноземної мови полягає в забезпеченні умов освітнього переходу студентів від

зовнішньої до внутрішньої мотивації при вивченні іноземної мови.

Для створення і підтримання внутрішньої мотивації студентам пропонують наступні рекомендації:

- чітко сформулювати ціль: для чого конкретно їм необхідна іноземна мова, на якому рівні вони хочуть нею володіти;

- скласти список причин, задля яких їм необхідно вивчити іноземну мову, а також список переваг, які вони в підсумку отримують;

- займатись вивченням іноземної мови кожен день, наближаючись до своєї цілі з кожним днем. [2]

Що стосується підтримання внутрішньої мотивації курсантів-майбутніх правоохоронців, їх обов'язково потрібно знайомити з досвідом правоохоронних структур інших країн. Так, в багатьох країнах Європи знання двох та більше мов вважається необхідною складовою для отримання престижної роботи та успішного ведення справ. За міжнародним досвідом, представники правоохоронних структур так само спілкуються декількома мовами, що забезпечує своєчасне просування по службі та участь у проведенні спільних операцій по боротьбі з організованою злочинністю, наркотрафіком і торгівлею людьми. Саме зараз, коли Україна намагається інтегруватись у європейське суспільство і налагоджує зв'язки з європейськими інститутами та агенціями, а також проводить реформування своєї міліції, вона потребує працівників ОВС зі знанням іноземної мови для ефективного обміну досвідом зі спорідненими структурами у Європі і не тільки. І це є потужним мотивуючим фактором для курсантів, які планують у майбутньому працювати в правоохоронних структурах нашої держави.

Список використаних джерел

1. *Анаш Ф.* Основы современных теорий мотивации. - Майкоп: Аякс, 2001. - 127 с.

2. Рядчикова Е.А. Мотивация в изучении иностранных языков в вузе [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: http://www.pglu.ru/lib/publications/University_Reading/2012/IV/uch_2012_IV_00008.pdf - Назва з екрану.

3. *Смирнов С. Д.* Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности. - М.: Изд. центр «Академия». 2001. - 267 с.

4. Яковлева Н.Ю. Зависимость мотивации изучения иностранного языка от индивидуальных свойств личности студентов технических вузов [Электронный ресурс]. - Режим доступа: URL: <http://cyberiumka.m/artide/n/zavisimost-motivatsii-izucheniya-mostrannogo-yazyka-ot-individualnyh-svoystv-lichnosti-studentov-tehnicheskikh-vuzov> - Назва з екрану.

Богуцький В.М., Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук, доцент

МОТИВАЦІЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ КУРСАНТАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СИСТЕМИ МВС ПРИ ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ

Прагнення до практичного володіння англійською мовою зростає в наш час, оскільки збільшуються масштаби професійної мобільності, отримав розвиток масовий туризм, посилилися процеси освітньої міграції. Проте, враховуючи досвід, можна зробити висновок, що курсанти, які вступають до вишів системи МВС, передусім, орієнтовані на дисципліни спеціальності. Тому часто курсанти ставлять іноземну мову на останнє місце в списку важливих дисциплін, не надаючи їй великого значення. Проте вже на старших курсах вони починають розуміти, що юридична наука розвивається в глобальному масштабі, і англійська мова стає засобом освоєння досвіду й передових знань, необхідним інструментом професійного розвитку, а академічна мобільність - одним із способів підготувати себе до кар'єри правоохоронця.

Наша мета полягає в тому, щоб розглянути мотивацію до вивчення англійської мови і вплив інформаційних технологій на

формування професійної компетентності курсантів юридичних спеціальностей.

Які мотиви впливають на курсанта при вивченні англійської мови в навчальних закладів системи МВС? Класифікувати мотивацію вивчення іноземної мови можна на зовнішню і внутрішню.

До зовнішньої мотивації відноситься так звана широка соціальна мотивація й мотивація, пов'язана з перспективами розвитку особистості. Ці чинники стосуються мотивації, що передбачає перспективний розвиток особистості, а саме формування й розвиток професійної компетентності, освоєння нових знань і досвіду.

Внутрішня мотивація визначається комунікативною мотивацією і мотивацією, що спричинена переважно самою навчальною діяльністю: цікаво спілкуватися з однокурсниками на занятті, можливість брати участь у проєктній діяльності, дискусіях іноземною мовою, обговорювати і знаходити рішення тощо, а в майбутньому - спілкування іноземною мовою з колегами на професійні теми.

Таким чином, можна зробити висновок, що провідною залишається зовнішня мотивація, яка підтримується створеними умовами. Водночас внутрішню мотивацію підтримують і розвивають такі заходи як використання сучасних методів навчання - комунікативно-активного, що centruється на курсантові, ігрового тощо, інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема змішаного навчання (blended learning).

Поняття змішаного навчання з'явилося не так давно і його можна розглядати як систему навчання / викладання, яка поєднує в собі найбільш ефективні аспекти і переваги викладання в аудиторії та інтерактивного або дистанційного навчання; є системою, що складається з різних частин, які функціонують в постійному взаємозв'язку одна з одною, утворюючи ціле.

У змішаному навчанні навчання он-лайн об'єднується з традиційним викладанням дисципліни, що проходить згідно з

розкладом. Навчання можна назвати змішаним за умови, що не менше 45% навчального часу курсанти вивчають дисципліну онлайн. Змішане навчання передбачає обов'язкове "живе" спілкування викладача і курсанта в аудиторії.

Практика і спостереження засвідчують, що модель змішаного навчання стає ефективною при навчанні професійної англійської мови на старших курсах, оскільки вона дає можливість оптимізувати навчальний процес в умовах зайнятості курсантів проектами й дисциплінами за фахом, успішно організовувати їх самостійну роботу за допомогою інформаційних технологій і електронного навчального середовища. Необхідно відмітити, що при змішаному навчанні покращуються результати навчання, курсанти одержують додаткові навички роботи з інформацією, які також підвищують мотивацію. Дуже важливим результатом навчання є формування умінь планувати й організовувати свою навчальну стратегію, розвиток навичок автономного навчання. При цьому змінюється роль викладача, який з традиційного наставника перетворюється на організатора, координатора, модератора навчального процесу. Викладач набуває не менш важливу роль партнера й помічника, підтримуючи, направляючи і контролюючи пізнавальну діяльність курсантів, консультуючи їх. Одним з головних для викладача завдань стає правильна організація навчального процесу. При розробці свого навчального курсу викладач повинен:

- 1) сформував навчально-методичне забезпечення курсу: визначити основні й додаткові навчальні матеріали, а також електронні ресурси для аудиторної й позааудиторної роботи;

- 2) визначити, які види мовленнєвої діяльності, типи вправ виконуватимуться в аудиторії, а які - самостійно. Зокрема, мовні вправи необхідно виносити на самостійну роботу в позааудиторний час, оскільки, з одного боку, вони є витратними за часом, а з іншого - курсанти на старших курсах мають в достатній мірі сформовані навички й уміння для роботи з різними видами вправ. До таких відносяться імітаційні, вправи

на підставлення і трансформацію, розширення (скорочення) речення, підбір аналогів, заповнення пропусків, конструювання фрази із структурних елементів та ін. Робота в аудиторії передбачає в основному комунікативну діяльність, тому курсанти працюють переважно з мовленнєвими вправами, що розвивають продуктивні вміння, особливо в говорінні. До мовленнєвих вправ відносяться питально-відповідні вправи і вправи із застосуванням реплік, а також умовна бесіда, переказ прочитаного, драматизація тексту чи ситуації спілкування, опис, дискусія, усна розповідь. Для курсантів юридичних спеціальностей при професійно-спрямованому навчанні ефективним є виконання таких комунікативних вправ, як перекодування інформації, усний виступ (виступ перед аудиторією може висвітлювати результати вивчення якого-небудь питання, літератури по певній темі чи підводити підсумки невеликої дослідницької роботи), вирішення мовленнєвих, розумових або проблемних завдань (курсанти, аналізуючи проблемну ситуацію і проблему, що стоїть перед ними, детально викладають шляхи їх розв'язання), рольова гра (курсанти, виконуючи поперемінно різні соціальні й психологічні ролі, опановують спілкування в межах соціального контакту і в умовах, максимально наближених до умов реального спілкування).

3) здійснювати контроль і самоконтроль студентів. Формою підсумкового контролю може бути усна презентація невеликого дослідницького проекту, що дозволяє курсантам продемонструвати свою професійну, комунікативну, мовну й іншу компетентність. Метою навчання професійній англійській мові є розвиток комунікативної компетентності. Вивчення професійної англійської мови з використанням змішаних технологій демонструє високий рівень володіння мовним матеріалом для самостійної роботи і сформованості мовних умінь, які вони розвивали в аудиторний час.

На завершення зазначимо, що мотивуючими чинниками вивчення професійної англійської мови при змішаному навчанні

є спосіб організації навчального процесу, використання електронного середовища, форма взаємодії викладача і курсантів, форма і засоби підсумкового контролю. Змішане навчання сприяє ефективності навчання і є перспективною формою навчання іноземних мов. При змішаному навчанні відбувається розширення результатів навчання: завдяки невеликому курсу з професійної англійської мови курсанти набувають важливі навички автономного навчання та отримують уявлення про стратегію освіти впродовж усього життя, що сприяє професійному й особистісному зростанню людини.

Бондаренко В.А., Львівський
державний університет внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук

РЕАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ІНОЗЕМОЇ МОВИ

Головною метою навчання іноземним мовам у вищих немовних закладах є підготовка спеціалістів до практичного володіння іноземною мовою з професійно орієнтованим спрямуванням. Тобто опанування іноземної мови розглядається як набуття студентами комунікативної компетенції для практичного користування іноземною мовою: працювати з відповідною іншомовною літературою з фаху, брати участь у бесідах та міжнародних конференціях, писати статті іноземною мовою, листуватися з іноземними партнерами. Український спеціаліст має бути конкурентоспроможним, вміти адаптуватися в глобальному суспільстві, застосовувати свої знання, набуті впродовж життя, у власній практичній діяльності.

Сам процес навчання має бути побудованим на принципах інтерактивної взаємодії студента з викладачем у різноманітних життєвих ситуаціях. Така взаємодія повинна розвивати самостійність студента, його творчу активність і відповідальність за кінцевий результат. Індивідуально-орієнтований підхід до

навчання і вивчення іноземної мови є сучасним і більш ефективним, ніж суто класичний, спрямований на узагальнення кінцевого результату і розрахований на середнього студента. У контексті індивідуально-орієнтованого підходу до навчання іноземним мовам в теорії та практиці викладання виділяються концепції автономного навчання (*learn autonomy and autonymous, self-directed learning*). Використання такої технології навчання дає можливість студентам взяти на себе управління своєю навчальною діяльністю з оволодіння мовою, що вивчається - студент вирішує, що й як він хоче вивчити та бере на себе відповідальність за прийняті рішення та їх виконання. При цьому студент виступає для самого себе й як об'єкт управління, й як суб'єкт управління, який планує організацію та контроль своїх виконавчих дій, приймає функції вчителя на себе. Таким чином, в процесі навчання іноземній мові та через даний предмет реалізовується завдання розвитку особистості студента, формування у нього навичок навчальної діяльності з метою опанування іншомовних компетенцій, здатності самостійно (автономно) управляти даною діяльністю як в конкретній навчальній ситуації, так і в контексті подальшого безперервного вивчення мови [3, с. 7].

Індивідуальний характер самостійної роботи виявляється в тому, що її організація, планування та контроль за нею здійснюються на рівні конкретної особи і викладач надає індивідуальну методичну допомогу. Індивідуальний підхід до самостійної роботи передбачає диференціацію не тільки обсягу, змісту, складності і термінів виконання намічених завдань, а і міри та характеру допомоги, що надається у навчанні. Головним принципом цього направлення є те, що в центрі навчання повинен бути студент, а не викладач, ідея пізнання, а не викладання.

До основних цілей індивідуалізації самостійного навчання студентів іноземної мови відносять такі: заповнення прогалин у вихідному рівні володіння іншомовним мовленням і своєчасне усунення нового відставання, що з'являється; розвиток інтелектуального кругозору, психічних якостей особистості

студентів, які відіграють провідну роль в оволодінні іншомовним мовленням; формування індивідуального стилю оволодіння іншомовним мовленням; активізація навчально-виховного процесу з іноземної мови; створення позитивного емоційного фону навчального процесу; стимулювання самостійної навчальної діяльності [1, с. 58].

Дослідження теорії і практики навчання іноземній мові студентів показують, що впровадження в навчальний процес трьох основних типів різнорівневих видів самостійної роботи (копіюючого, відтворюючого та творчого) є цілком доцільним. Вони забезпечують достатню диференціацію навчання і ґрунтуються на рівнях сформованості самостійності студентів [2].

Перший етап самостійної роботи - репродуктивний, або копіюючий, його реалізація можлива лише на базі завдань з поопераційним контролем. Найбільш ефективними такі завдання є для студентів з низьким рівнем підготовки, а також для всіх студентів на стадії первісного засвоєння матеріалу. На цьому рівні студент спостерігає дії викладача і копіює їх, він працює у співробітництві з викладачем. Прикладом вправ такого рівня можуть бути: імітація мовленнєвих зразків, вправи з ключами на засвоєння лексико-граматичного матеріалу тощо.

Самостійна робота другого типу носить пізнавально-пошуковий характер. Студент здатний самостійно відтворювати прийом, засвоєний у роботі разом з викладачем, використовує його в аналогічних умовах діяльності. Цей тип роботи рекомендується для студентів з середнім рівнем підготовки. Згідно з вимогами до цього типу самостійної роботи тільки частина вправ (найбільш складних) підкріплюється ключами. Прикладом таких вправ можуть бути: завершення незакінчених речень, бесіда з співрозмовником, переказ прочитаного матеріалу, відтворення висловлення-зразка без змін його форми і змісту, трансформація форми висловлювання, читання фабульного сюжету з подальшою репродукцією основного змісту.

На третьому, творчому, етапі самостійної роботи студент

типу студент не забезпечується повною системою орієнтирів, що вимагає від нього самостійного пошуку шляхів вирішення навчального завдання.

Незалежно від того, чому надаються переваги під час вивчення іноземної мови в немовному ВНЗ - читанню або усному мовленню, - реалізація кінцевого результату має відбуватися за комунікативним принципом. Відповідно до цього зміст індивідуального самостійного навчання має бути також орієнтований на вироблення комунікативних навичок. Для менш підготовлених студентів необхідні більш детальні пояснення і рекомендації щодо виконання завдань, їх необхідно частіше контролювати, надавати їм допомогу, заохочувати, створюючи і підтримуючи доброзичливу атмосферу при опитуванні і контролі, дозволяти їм користуватися будь-якими самостійно підготовленими допоміжними матеріалами у вигляді планів відповідей, коротких конспектів, ключових слів, змістовних слів, змістовних опор до тексту тощо.

Незважаючи на те, що самостійну роботу студентів доволі часто використовують в навчальних планах як невід'ємну складову процесу навчання іноземним мовам, а психофізіологічні особливості індивідуума опинилися в центрі уваги освітніх та педагогічних засад у зв'язку з демократизацією нашого суспільства, гармонійне поєднання індивідуального підходу з організацією самостійної роботи в процесі навчання іноземним мовам в немовних вищих навчальних закладах залишається дуже актуальним і недостатньо вивченим. Слід звернути особливу увагу на роль викладача в цьому процесі та розглянути інші аспекти індивідуалізації самостійної роботи студентів у немовному виші, які сприятимуть підвищенню самосвідомості, відповідальності, зацікавленості студентів у здобутті знань.

Список використаних джерел

1. Николаева С. Ю. Индивидуализация обучения иностранным языкам : Монография / С. Ю. Николаева. - К. : Вища школа, 1987. - 140с.

2. Парсяк О. Н. Організація самостійної роботи у процесі формування навичок усного мовлення / О. Н. Парсяк // Сучасні

проблеми вищої освіти. Зб.доп. до наук.-практ.конф. / Національний ун-т “Києво-Могилянська академія”. Миколаївська філія. - Миколаїв: Видавничий відділ НаУКМА, 1998.- С. 98-100.

3. Кузнецова О. Ю. Розвиток теоретичних ідей і практики мовної освіти у Великій Британії / О. Ю. Кузнецова. - Харків : Константа, 2002. - 236 с.

Василенко О.В., Національна академія внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук, доцент

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Сучасний стан міжнародних зв'язків України у різноманітних сферах життєдіяльності, вихід її у європейський та світовий простір, нові політичні, соціально-економічні та культурні реалії потребують певних трансформацій і у сфері освіти як важливого державного інституту, у тому числі й у галузі навчання іноземних мов.Сьогодні, як ніколи раніше, статус іноземної мови має тенденцію до постійного зростання. Серед світової спільноти вона все ширше набуває ролі засобу міжкультурного спілкування. Усе це зумовлює визначення основних стратегічних напрямків удосконалення цілей, змісту, методів, прийомів і засобів навчання іноземної мови. Вимоги часу й розпочата реформа системи освіти в Україні орієнтують нинішніх і майбутніх викладачів на використання гуманістичного підходу до навчання, на застосування методів, які сприяють розвитку творчих засад особистості з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

Отже, характерноюособливістю сучасного навчання іноземних мовє посилення комунікативної спрямованості навчального процесу, його наближення до реального процесу спілкування. Відповідно, методичним змістом навчання іноземної мови має бути комунікативність.

У процесі навчання за комунікативним методом студенти набувають комунікативної компетенції - здатності користуватись мовою залежно від конкретної ситуації. Вони навчаються комунікації у процесі самої комунікації. Відповідно усі вправи та завдання повинні бути комунікативно виправданими дефіцитом інформації, вибором та реакцією (informationgap, choice, feedback). Найважливішою характеристикою комунікативного підходу є використання автентичних матеріалів, тобто таких, які реально використовуються носіями мови. Мовленнєва взаємодія студентів інколи, хоч і далеко не завжди, проходить за співучастю викладача в найрізноманітніших формах: парах, триадах, невеликих групах, з усією групою. З самого початку студенти оволодівають усіма чотирма видами мовленнєвої діяльності на понадфразовому і текстовому рівнях при обмеженому використанні рідної мови.

Для вироблення комунікативної компетенції - комунікативних умінь, сформованих на основі мовних знань, навичок і вмінь - викладач іноземної мови використовує новітні методи навчання, що поєднують комунікативні та пізнавальні цілі. Інноваційні методи навчання іноземних мов, які базуються на гуманістичному підході, спрямовані на розвиток і самовдосконалення особистості, на розкриття її резервних можливостей і творчого потенціалу, створюють передумови для ефективного поліпшення навчального процесу у вищих навчальних закладах.

Основними принципами навчання іноземної мови є використання сучасних методів є: рух від цілого до окремого, орієнтація занять на студента (learner-centered lessons), цілеспрямованість та змістовність занять, їх спрямованість, на досягнення соціальної взаємодії при наявності віри у викладача в успіх студентів, інтеграція мови та засвоєння її за допомогою знань з інших галузей наук.

Ефективно реалізувати комунікативний підхід при вивченні іноземної мови допомагають інтерактивні методи, які надають можливість вирішити комунікативно-пізнавальні задачі засобами іншомовного спілкування. Інтерактивне навчання

можна визначити і як взаємодію вчителя і учня в процесі спілкування, і як навчання з метою вирішення лінгвістичних і комунікативних завдань. Інтерактивна діяльність включає організацію і розвиток діалогічного мовлення, що спрямовані на взаєморозуміння, взаємодію, вирішення проблем, важливих для кожного із учасників навчального процесу.

Слід зазначити, що всі вище згадані форми інтерактивного навчання ефективні в тому випадку, якщо поставлена проблема попередньо обговорювалась на заняттях і студенти мають певний досвід і думки, набуті раніше в процесі навчання. При використанні мови домінує одна мета: отримати інформацію, запросити інформацію, спонукати до дії, виразити почуття і т.д. Така матеріалізація актів комунікації може набирати різноманітних форм вираження, від найпростіших до найскладніших.

Актуальною проблемою при навчанні іноземної мови є мотиваційна сфера студентів, вироблення шляхів та методів її корекції та розвитку. Провідними мотивами вивчення англійської мови студентами вищого навчального закладу є мотиви професійного удосконалення, комунікативні, пізнавальні та мотиви зовнішні. У наш час студенти розуміють, що знання іноземної мови розширює їх освітні та професійні можливості: дозволяє претендувати на закордонне стажування, орієнтуватись у професійно-необхідній та науковій літературі, ширше користуватись Інтернетом та електронною поштою тощо. Крім того, засобом формування навчальних мотивів виступає методика викладання та зміст англійської мови як навчального предмета.

Створення мотиваційного середовища у процесі вивчення іноземних мов можливе при дотриманні принципу функціонального підходу до вивчення іноземних мов, заснованому на комунікативності як основній функції мови: зростаюче значення культурних обмінів, інтеграція в Європу, долучення до світових цінностей, процес глобалізації збільшили можливості контактів з носіями мови.

Вивчення іноземної мови студентами немовних ВНЗ характеризується наявністю певних проблем, нехарактерних для

процесу навчання студентів філологічних факультетів. Серед них слід назвати такі:

- достатньо серйозні проблеми опанування деяких мовознавчих фактів та явищ, необхідних для оперування під час пояснення матеріалу, у зв'язку з чим доводиться звертатися до мовознавчого матеріалу середньої школи;

- складність сприйняття та засвоєння численних випадків невідповідності та несхожості мовних фактів та явищ (категорія роду, використання артиклів, різні логіко-процесуальні характеристики видо-часових форм дієслова та інше). Основою проблеми є відсутність психологічної готовності студентів до адекватного розуміння такої інформації. Тому потрібно пропонувати студентам велику кількість тренувальних вправ з елементами аналізу (рекреативного характеру), використання спеціально підібраних пісень, коротких віршів, мовних ігор;

- засвоєння іноземної мови уповільнюється через недостатню виробленість фонетичного слуху та відсутність навичок імітативного та реактивного опанування артикуляційними особливостями іноземної мови, що продовжує тривалість навчання.

Позитивний досвід щодо підвищення ефективності навчання іноземної мови доводить важливість використання наочності та технічних засобів навчання. Бажаною формою роботи є також використання навчальних комп'ютерних програм, використання таких програм країнознавчого характеру також може бути дієвим стимулом підвищення зацікавленості студентів у предметі. Крім того, такий матеріал дає численні підстави для традиційно-культурних порівнянь з життя різних країн, і це створює природні підстави для різних комунікативних видів роботи.

Таким чином, новітні методи навчання іноземних мов сприяють вирішенню проблем комунікативного, пізнавального та виховного характеру: розвивають уміння і навички спілкування, допомагають встановити емоційний контакт із студентами, навчити їх працювати в команді, зважати на думки і висловлювання інших. Як засвідчує досвід, використання зазначених методів навчання знімає нервову напругу студентів,

залучає до реального процесу спілкування, привертає увагу до основних питань заняття. Для організації ефективного комунікативно спрямованого навчання іноземних мов у вищій школі викладачу доцільно скористатися позитивним досвідом вітчизняних й іноземних учених і практиків щодо гуманістичного підходу у навчанні.

Список використаних джерел

1. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти // Іноземні мови в навчальних закладах. - 2003. - Вип. 3. - С. 21-25.

2. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови. -OxfordUshiversityPress, 1998. - 46 с.

3. ПалесікаІ.В. Сучасні підходи до вивчення іноземних мов // Сучасні концепції та тенденції навчання іноземної мови у глобальному світі: зб. матеріалів Міжнар. міжвуз. конф., 5 жовтня 2010 р. - К.: КНЕУ, 2010. - С. 29-32.

Добровольська Н.А., Інститут
обдарованої дитини Національної
академії педагогічних наук України,
кандидат психологічних наук

СТРУКТУРНА МОДЕЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОБДАРОВАНОСТІ ВИКЛАДАЧА УНІВЕРСИТЕТУ

Соціально-економічні зміни в системі освіти у сучасних умовах розвитку українського суспільства, спонукають до впровадження нових підходів щодо розвитку обдарованих педагогів, які зможуть успішно оволодівати новими психо лого - педагогічними технологіями та активно впроваджувати їх в практичну діяльність.

Аналіз літератури свідчить, що проблеми психологічної підготовки педагогів були предметом вивчення багатьох вчених. В психологічній літературі визначені теоретико-методологічні основи формування особистості вчителя в процесі його професійної підготовки (М. Амінов, О. Антонова, Н. Волянчук, Ф. Гоноболін, М. Дьяченко, Л. Кандибович, В. Клименко,

В. Крутецький, Н. Кузьміна, Н. Левітов, А. Маркова, В. Моляко, Є. Рогов, Р. Серьожнікова, С. Сисоєва, В. Чернобровкін, О. Щербаков та ін.).

З появою закладів освіти нового типу (гімназій, ліцеїв, колегіумів) та значними змінами в програмі підготовки спеціалістів в університетах з'явився інтерес до пошуку шляхів розвитку обдарованих педагогів. Відповідно однією з важливих в педагогічній психології стала проблема підготовки викладачів закладів освіти до використання нових психолого-педагогічних технологій та креативних методів навчання. Така підготовка містить систему мотивів, знань, вмінь, навичок, особистісних характеристик, які забезпечують успішне управління педагогічною діяльністю.

Практика показала, що найсуттєвіші позитивні зміни відбуваються в особистості при активній підтримці свого фізичного здоров'я. Для підвищення ефективності впливу фізичного виховання на розвиток організму учнів та студентів, оптимізації їхньої рухової активності вчені шукають нові підходи до складання фізкультурно-оздоровчих програм (В. Безпутник, Д. Воропаєв, О. Гордейченко, Н. Корж, Л. Леськів, Н. Москаленко, Н. Пугач, О. Черненко, та ін.); опрацьовують питання оптимізації дозування фізичних навантажень з урахуванням типологічних, психофізіологічних і соціальних особливостей учнів та студентів (Є. Вільчковський, Т. Маланюк, В. Пильненький, Д. Хозяїнова та ін.); визначають результативні форми організації діяльності школярів та студентів та методичні прийоми і засоби, що активізують інтерес студентів до занять фізичної культури (А. Віндюк, В. Лисяк, Н. Сімон та ін.).

Як свідчить практика та досвід навчання педагогічних працівників закладів освіти на курсах підвищення кваліфікації, більшість педагогів потребує актуалізації розвитку потенційної обдарованості. Оскільки сама практика ставить проблеми творчого характеру і удосконалення навчальних програм, розвиток обдарованості педагогів, організація консультативної роботи з студентами. Проведений аналіз показав, що існують дві тенденції в дослідженні педагогічних здібностей учителя: виявлення якомога повнішого складу педагогічних здібностей; та

прагнення до укрупнення груп здібностей виділенню блоків педагогічних здібностей або єдиної педагогічної здібності. Причому, якщо для першого періоду дослідження педагогічних здібностей була характерна тенденція до розширеного тлумачення складу здібностей, то для наступного етапу характерне прагнення до знаходження більш оптимальної їхньої структури.

Аналіз структури спеціальних здібностей вчителя виявив, що для сучасного етапу характерне встановлення певної ієрархії компонентів педагогічних здібностей і виділення в них провідних, «ядерних», що компенсуються і некомпенсовані, стратегічних, термінальних та інструментальних здібностей.

Узагальнення цих даних дозволило розробити структурну модель педагогічної обдарованості викладачів фізичного виховання, яка містить у собі такі складові: сукупність мотиваційних, когнітивно-креативних, емоційно-поведінкових, організаційно-комунікативних та інших особистісних характеристик обдарованої особистості, в структурі якої особливе місце посідають гностичні, проектувальні, конструктивні, комунікативні та організаційні компоненти, які дають можливість виконувати педагогічну та спортивну діяльність на високому рівні.

Суттєве підвищення рівня розвитку педагогічної обдарованості викладачів фізичного виховання досягається внаслідок запровадження спеціально розробленої системи, в основі якої покладені такі психологічні чинники: формування мотивації до креативної педагогічної діяльності, розвиток проектувальних та конструктивних здібностей, набуття вмінь запозичення інтелектуального та когнітивного досвіду у висококреативних педагогів, формування вмінь здійснювати пошук і розв'язання складної проблемної ситуації у фізвихованні в залежності від вікових, гендерних та фізичних особливостей учнівської та студентської молоді, вмінь побудови фізкультурно-оздоровчих програм для осіб з обмеженими функціональними можливостями).

Виходячи з означеного, педагогічну обдарованість викладачів фізичного виховання можна розглядати як сукупність

мотиваційних, когнітивно-креативних, емоційно-поведінкових та інших особистісних характеристик обдарованої особистості, в структурі якої особливе місце посідають гностичні, проектувальні, конструктивні, комунікативні та організаційні компоненти, які дають можливість виконувати педагогічну та спортивну діяльність на високому рівні.

Дьома Н.С., Радзевановська О.А.,
Національного університету державної
податкової служби України

ДО ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ - ПРАВНИКАМИ

Останні роки характеризуються радикальними змінами в структурі, житті та діяльності в сфері юриспруденції. Розширено правову базу, створено нові служби, зросла штатна чисельність працівників, велика увага приділяється соціально-правовому захисту. Проте ці та інші зміни не супроводжуються необхідним підвищенням ефективності діяльності юристів.

Підвищення якості підготовки юриста-спеціаліста полягає в тому, щоб його озброїти знаннями, практичними вміннями та навичками, які дозволять йому використовувати знання латинської мови у своїй практичній діяльності, у систематичному поповненні своїх професійних знань, професійного спілкування, формування професійних якостей. Без дослідження соціальних, психологічних та педагогічних основ і закономірностей розкрити механізм викладання латинської мови на юридичних факультетах вищих навчальних закладів неможливо. Тому загальнопедагогічний, міждисциплінарний підхід до вивчення даного явища в контексті гуманітарної освіти є, на наш погляд, обґрунтованим. Враховуючи специфіку вивчення латинської мови як, в першу чергу, писемної мови джерел римського права, згідно з навчальними планами для вивчення цієї дисципліни в юридичних вищих навчальних закладах як основний вид аудиторних занять пропонуються лише практичні, в світлі чого

заслуговує на увагу методика їх проведення. Крім того, вивчення курсу рекомендується в першому чи другому семестрі, що зобов'язує сформулювати особливий психолого-педагогічний і методичний підхід, що матиме на меті полегшення адаптації студентів до середовища професійної підготовки.

Практичне заняття - це вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідно до сформульованих завдань. Основна дидактична мета такого заняття - розширення, поглиблення й деталізація наукових знань, отриманих студентами на лекціях та в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу. Особливість курсу «Латинська мова» полягає в тому, що її вивчення носить більш практичний, ніж теоретичний характер, це зумовлює відсутність лекційних занять. Проте, як свідчить досвід викладання, фактор зміни освітнього середовища ускладнює процес набуття практичних навичок студентами самостійно, тому з метою вирішення зазначеної проблеми доцільно виділити частину практичного заняття для лекційного викладу найскладнішого матеріалу.

За останні роки викладання латинської мови стало невід'ємною умовою навчання в юридичному виші. Однак, відсутність державних стандартів з цього предмета спонукає керівництво того чи іншого навчального закладу самостійно вирішувати все коло проблем, пов'язаних з організацією викладання латинської мови, і перш за все визначити конкретні завдання навчання, від постановки яких вже залежить вибір базового навчального посібника, складання розкладу занять та підбір кадрів, а також шляхи підвищення ефективності навчання латинської мови. Дана проблема є стрижневою у навчальному процесі, оскільки в ході навчання пізнавальна активність виступає якісною стороною пізнавальної діяльності - джерелом розвитку та самовдосконалення особистості.

Ефективність засвоєння курсу «Латинська мова» для юристів підвищиться, якщо: - процес викладання латинської мови

визначається специфікою даної навчальної дисципліни, вихідним рівнем підготовки студентів і комплексом професійно-педагогічних цілей;

- вивчення латинської мови будується як рішення навчально - пізнавальних завдань, типологічно відповідних професійним завданням юриста;

- у процесі оволодіння курсом цілеспрямовано формуються системні знання про латинську юридичну лексику, вміння аналізувати, здійснювати діяльність з перекладу оригінальних текстів;

- здійснюються міжпредметні зв'язки даної навчальної дисципліни курсами з римського право, іноземних мов та ін.

Латинську мову включено до навчального плану юридичного вчз, виходячи з потреб сучасної юридичної освіти. При цьому йдеться не просто про вивчення студентами ще однієї - і до того ж мертвої - іноземної мови. Цілі викладання курсу латини на юридичному факультеті далеко виходять за рамки лінгвістики. У кінцевому результаті сенс занять полягає в тому, щоб, розглядаючи латинську мову як інструмент пізнання світової культури, залучити майбутніх юристів до здобутків античної та середньовічної культури, показати її глибокий вплив на подальший духовний розвиток європейських країн, тобто протягнути нитку від античності до сучасності, тим самим допомагаючи студентам орієнтуватися у світі справжніх духовних цінностей. Таке широке трактування завдань навчання латини сприяє багатосторонньому впливу на інтелект і особистість студента.

Список використаних джерел

1. Ашукин Н.С. Крылатые слова / Николай Сергеевич Ашукин - М.: „Художественная литература”, 1988. - 525 с.

2. Дворецкий И.Х. Латинско-русский словарь / Иосиф Хананович Дворецкий - 11-е изд., стереотип. -М.: рус. яз.- Медия, 2008. - 843с.

3. Кацман Н.Л. Методика преподавания латинского языка / Нина Лазаревна Кацман - М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС , 2003. - 256 с.

4. Коптілов В.В. У світі крилатих слів / Віктор Вікторович

Коптілов - К.: „Веселка”, 1976. ---- 57 с.

5. Щерба Л.В. Преподавание иностранных языков в средней школе: Общие вопросы методики. /Л.В. Щерба. - 2-е изд. - М.: Высш. шк., 1974. - 112 с.

Галдецька І.Г., Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

КОНЦЕПЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні на політичному, соціально-економічному, науковому та освітньому рівнях, входження її у єдиний європейський простір, безумовно, визначають відповідний розвиток системи вищої освіти. У цих умовах саме рівень та якість підготовки кадрів стають найважливішими чинниками та необхідною передумовою ефективного вирішення завдань економічного розвитку держави.

Сьогодні необхідний фахівець “нового типу” - професійно і соціально мобільний, який має глибокі професійні знання за фахом, володіє правовими знаннями; здатний до творчості, самовдосконалення, готовий до роботи в ринкових умовах праці та до гострої конкуренції.

Вибір Україною курсу на входження в європейський економічний та освітній простір, інтернаціоналізація ділових стосунків у різних сферах діяльності людини підвищує попит на випускників ВНЗ, які б вільно володіли іноземною мовою і культурою іншомовного спілкування. Це вимагає перебудови навчання іноземних мов та його методики відповідно до вимог загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

Відповідно до сучасних міжнародних освітніх вимог (за рекомендаціями Комітету Ради Європи з питань освіти) соціальне замовлення суспільства - за короткий час підготувати фахівця, який вільно, на комунікативному достатньому рівні володітиме іноземною мовою.

На сьогоднішній день навчання іноземних мов на немовних спеціальностях, яке направлене на читання та переклад професійно-орієнтованих текстів, не сприяє формуванню комунікативних умінь курсантів. З огляду на це виникає потреба у перегляді методики навчання іноземних мов, укладанні нових навчальних програм іноземних мов, окресленні термінів і умов навчання, внесенні змін до діючих навчальних планів.

Взявши до уваги позитивний досвід профільних вищих навчальних закладів (Національної академії СБУ, Національного університету Державної податкової служби України та інших), кафедра іноземних мов розробила нову Концепцію вивчення іноземних мов в Національній академії внутрішніх справ.

Мета Концепції. Кафедра іноземних мов розглядає володіння іноземними мовами як один із основних механізмів реалізації процесів інтеграції України у європейський та світовий, освітній та культурний простір.

Практична мета Концепції - досягнення курсантами Академії необхідного рівня володіння іноземною мовою.

Концепція враховує рівні володіння іноземною мовою у тому вигляді, в якому вони конкретизовані у загальноєвропейських рекомендаціях: _____

Елементарний користувач А	A1 - початковий A2 - середній
Незалежний користувач В	B 1 - рубіжний B2 - просунутий
Досвідчений користувач С	C 1 - автоматичний C2 - компетентний

Згідно з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця вступники до вищих немовних закладів мають володіти іноземною мовою на рівні A2-B1 і бути готовими до опанування професійно-орієнтованого курсу іноземної мови рівня B1. На жаль, досвід показує, що значна кількість вступників не має достатнього рівня володіння міжнародним стандартом іноземної мови, що вимагає від вищих навчальних закладів за короткий термін сформувані в них потрібні компетенції в усіх видах

мовленнєвої діяльності. Очікується, що вступний рівень абітурієнтів може бути нижчим рівня B1.

Залежно від вхідного рівня іншомовної комунікативної компетенції курсантів Концепція викладання іноземної мови передбачає наступні рівні володіння іноземною мовою:

Рівні володіння іноземною мовою у курсантів немовних спеціальностей згідно з Концепцією

Рік навчання у бакалавраті	Рівень
1-й рік навчання	A1-A2 початковий середній
2-й рік навчання	A2-B1 середній рубіжний
3-й рік навчання	B1-B2 рубіжний просунутий
4-й рік навчання	B2 просунутий

Недостатній рівень сформованості іншомовної комунікативної компетенції та, зважаючи на те, що курсанти опановують фахові дисципліни починаючи з 3-го курсу - це не дає можливості введення курсу професійно-орієнтованої іноземної мови на першому році навчання в Академії.

Таким чином, буде доцільним протягом перших двох років формувати у студентів іншомовну комунікативну компетенцію, а на 3-му і 4-му - іншомовну комунікативну професійну компетенцію.

Прогнозований рівень володіння іноземною мовою після завершення програми ОКР «бакалавр» - рівень B2 («Незалежний користувач»).

Структура курсу «Іноземна мова» в Національній академії
внутрішніх справ

ОКР «бакалавр»			
1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік
Навчальні курси			
Загальний практичний курс	Загальний практичний курс	Іноземна мова для професійного спрямування	
140 год.	140 год.	140 год.	80 год.

Загальна кількість аудиторних годин - 500.

Семестрове оцінювання курсантів

Рік навчання	Форми контролю	
	1-й семестр	2-й семестр
1-й рік навчання	залік	іспит
2-й рік навчання	залік	іспит
3-й рік навчання	залік	іспит
4-й рік навчання	іспит	

Основною вимогою при плануванні занять з іноземної мови має бути їх рівномірний розподіл: тричі на тиждень на 1-му та 2-му курсах, двічі на тиждень на 3-му та 4-му курсах.

Кожен курсант має бути забезпечений навчальним посібником і всіма необхідними дидактичними матеріалами. Специфіка іноземної мови як предмета передбачає обов'язкове використання на заняттях аудіо- та відеоматеріалів. У розпорядженні курсантів мають бути комп'ютерні класи для роботи з електронними носіями.

Дана концепція неодноразово обговорювалася з фахівцями провідних профільних вищих навчальних закладів України на Науково-практичних конференціях «Іншомовна підготовка практичних працівників ОВС та фахівців із права» (2011, 2012, 2013 роки) і отримала схвальні відгуки.

Жукевич І.П., Національна
академія внутрішніх справ

ФОРМИ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ

В сучасних умовах модернізації системи освіти в Україні, реформування органів внутрішніх справ вимагає змінити стратегію підготовки майбутніх фахівців. Проблема покращення якості освіти залежить від всіх учасників навчально-виховного процесу. В цьому контексті, систематична позааудиторна навчальна діяльність курсантів допоможе успішно вирішити такі завдання професійної підготовки як поглиблення інтересу до вибраної професії, розширення професійного світогляду,

формування професійних поглядів та переконань, вдосконалення комунікативних умінь та навичок, навичок самостійної роботи, що забезпечить кожному курсанту активну професійну позицію.

Підвищення ефективності позааудиторної роботи уможлиблюється розширенням обсягів інформації, вдосконаленням методів та прийомів її опрацювання, а також оволодінням практичними навичками застосування інноваційних технологій у конкретній діяльності [1].

Інноваційні особистісно орієнтовані педагогічні технології впроваджуються науково-педагогічним складом не тільки під час проведення практичних занять, але й у позааудиторній діяльності з навчання іноземній мові професійного спрямування. Наприклад, на кафедрі іноземних мов Національної академії внутрішніх справ започатковані різні форми позааудиторної діяльності курсантів, а саме [2; 3]:

- щорічно курсанти беруть участь у Всеукраїнських курсантських та студентських олімпіадах з дисципліни «Іноземна мова» (німецька та англійська);

- протягом навчального року курсанти приймають активну участь у науково-практичних конференціях іноземними мовами в межах Національної академії внутрішніх справ, а також в інших військових та цивільних вищих навчальних закладах;

- викладачі кафедри іноземних мов регулярно проводять факультативні заняття, для тих курсантів, які виявляють бажання покращити свій рівень володіння іноземною мовою;

- організовуються та регулярно проводяться викладачами кафедри іноземних мов наукові гуртки за темами наукового дослідження згідно затверджених тематичних планів по кожному факультету навчально-наукових інститутів Національної академії внутрішніх справ.

Досвід роботи переконує, що позааудиторна робота з іноземної мови є вагомим складовим елементом всього навчально-виховного процесу. Вона розкриває низку додаткових можливостей як для викладачів, так і для студентів. Методично

правильно організована і проведена позааудиторна робота не лише поглиблює і розширює знання з іноземної мови, але й сприяє зацікавленню курсантів у її вивченні, підвищенні мотивації до знайомства з її культурою, вона систематизує та вдосконалює набуті знання і навички, розвиває самоосвітні вміння і навички курсантів.

Форми позааудиторної роботи, що забезпечують високі результати, повинні мати такі характеристики як: інформативність і змістовність, які сприяють реалізації позааудиторної роботи; комунікативна спрямованість: усі форми позааудиторної роботи повинні забезпечувати користування іноземною мовою як засобом одержання і передачі інформації в типових природних ситуаціях спілкування; ситуативність: переважна більшість форм позааудиторної роботи повинна включати «набір» ситуацій, які є предметним фоном і стимулом до цілеспрямованих мовних вчинків; орієнтація завдань на підвищення мовленнєвої активності курсантів; емоційність форм і способів реалізації, що сприяє підвищенню інтересу курсантів до іншомовної діяльності.

В результаті, курсанти засвідчують, що вони не лише прагнуть оволодіти професійними вміннями й навичками, але й знаходять час для розвитку самоосвітньої діяльності, що є запорукою якісної професійної підготовки.

Список використаних джерел

1. Гуржій А., Волинський В., Коцур В. Інформатизація освіти і проблеми створення комп'ютерних програмно-педагогічних засобів навчання // Газета «Освіта України». - №23. - 28 березня 2003 р. - С.7-10.

2. Звіти про НДР курсантів, студентів і слухачів НАВС. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.naiu.kiev.ua/naukova-diyalnist/naukova-diyalnist-pereminnogo-skladu/zviti-pro-ndr-kursantiv-studentiv-navs.html>

3. Олімпійська перемога. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.naiu.kiev.ua/news/oHmпиjska-peremoga.html>

Каданер О.В., Національний
юридичний університет
ім. Ярослава Мудрого, кандидат
філологічних наук, доцент

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИЙ РІВЕНЬ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНОМУ ВУЗІ

Обов'язковим компонентом професійної підготовки сучасного фахівця є володіння іноземною мовою. Тому навчання іноземної мови у немовному вузі носить професійно-спрямований і комунікативно-орієнтований характер. У даний час міжнародні ділові контакти, комп'ютерні мережі, супутникове телебачення надали великі можливості спілкування із зарубіжними колегами, і у зв'язку з цим зростає потреба у фахівцях зі знанням іноземної мови. Володіння іноземною мовою є неодмінною умовою і для тих, хто прагне досягти успіху у кар'єрі. Багато студентів вищих навчальних закладів намагаються поряд із освоєнням основної професії удосконалювати і знання іноземної мови. Вузівський курс продовжує шкільний, тому навчання іноземної мови у ВНЗ має забезпечити спадкоємність у мовній підготовці студентів. І на цьому етапі важливо продовжити, але на більш високому якісному рівні, формування комунікативних умінь, які передбачають оволодіння мовними засобами і навичками оперування ними у процесі говоріння, аудіювання, читання та письма, а також освоєння соціокультурних знань і умінь, тобто студент повинен набути знання та уміння, необхідні для морального самовизначення, творчості у соціальній та професійній сфері.

Навчання іноземної мови у немовному вузі традиційно було орієнтоване на читання, розуміння і переклад спеціальних текстів. Зараз необхідно думати про переміщення акценту у навчанні на розвиток навичок мовного спілкування на професійні теми і ведення наукових дискусій, тим більше що робота над ними не заважає розвитку навичок, умінь і знань, оскільки на них базується. Усна мова у навчальному вигляді повинна, очевидно, розумітися як слухання або читання, розуміння і репродуктивне відтворення

прослуханого або прочитаного у формах як усній так і письмовій. Запис прослуханого і використання написаного тексту як джерела усного мовного акту легко здійснювані в умовах навчальної аудиторії. Іноземна мова стає не тільки інструментом формування знань, але, перш за все, засобом спілкування, у тому числі і професійного, а відповідно, і показником професійної компетентності.

Навчання іноземної мови було і залишається складовою частиною процесу формування фахівця з вищою освітою. Сучасний фахівець повинен активно володіти хоча б однією іноземною мовою як засобом спілкування у соціально - обумовлених сферах повсякденного життя і у професійній діяльності. Навчання у ВНЗ має забезпечити для цього міцний фундамент із основних знань, умінь і навичок у іншомовній, мовнорозумовій, комунікативній діяльності і навчити прийомам і способам самостійної роботи та іноземною мовою після закінчення вузу.

Професійно-орієнтоване навчання іноземної мови визнається у даний час пріоритетним напрямком у оновленні освіти. З'явилася нагальна необхідність по-новому поглянути на процес навчання взагалі і на навчання іноземної мови зокрема. Іншомовне спілкування стає істотним компонентом професійної діяльності фахівців, а роль дисципліни «Іноземна мова» у немовних ВНЗ значно зростає у їхній професійній діяльності. Аналіз педагогічних та науково-методичних джерел показав, що існує безліч методичних напрямків і технологій навчання іноземної мови на немовних факультетах. У даний час ставиться завдання не тільки оволодіння навичками спілкування іноземною мовою, але й набуття спеціальних знань за обраною спеціальністю.

Мотивацією при оволодінні іноземною мовою насамперед служить професійна потреба студента, який готується стати висококваліфікованим фахівцем зі знанням іноземної мови. Тому однією з головних особливостей іноземної мови для немовної спеціальності повинен бути професійно-орієнтований характер, який відбито у навчальній меті і змісті навчання.

Мета професійно-орієнтованого рівня навчання іноземної мови в університеті - наділити студента мовною компетенцією, що дозволяє професійно спілкуватися в усіх ситуаціях, де таке спілкування необхідно. Зміст професійно-орієнтованого рівня визначається даним цільовим установленням. У рамках цього рівня ми навчаємо мові спеціальності. Це означає, по-перше, накопичення - на базі володіння загальномовними лексико-граматичними компонентами - спеціальної термінології; по-друге, активне освоєння тих граматичних (синтаксичних) особливостей, які характеризують науковий стиль мовлення. По-третє, необхідно навчити студента принципам структурування наукового висловлювання, як письмового, так і усного: маютьесь на увазі прийоми коментування, аналізу, синтезу, аргументування і дискусії. Саме тут особливого значення набувають вправи на розуміння заголовків (всіх видів), на визначення ключових слів, на розпізнавання дефініцій, на встановлення ролі конекторів. Студент повинен набути навичок роботи із джерелами інформації - визначення основної думки тексту, логічної основи висловлювання, витяг різних видів інформації (робота зі схемами), прийоми компресії тексту і, звичайно, вміти активізувати ці навички в усному висловлюванні.

Вивчення іноземної мови повинно бути не самоціллю, а засобом досягнення мети підвищення рівня освіченості, ерудиції у рамках своєї вузької спеціальності. Урахування специфіки профільюючих спеціальностей повинно проводитися за наступними напрямками: робота над спеціальними текстами, вивчення спеціальних тем для розвитку усного мовлення, вивчення словника-мінімуму за відповідною спеціальністю, створення викладачами посібників для активізації граматичного та лексичного матеріалу. На заняттях з іноземної мови у немовних вузах пропонується використовувати країнознавчий коментар. Короткі коментарі країнознавчого або лінгвокраїнознавчого характеру чітко виявляють зв'язок практики навчання іноземної мови зі змістом програм інших дисциплін і роблять позитивний вплив на набуття студентами

немовних ВНЗ більш глибоких професійних знань.

Студент повинен знати, які види роботи із текстом існують і прийняті у країні, мова якої досліджується, тому що в багатьох випадках правила оформлення, скажімо, різних форм компресії інформації (наприклад, анотація, реферат) суттєво відрізняються. Якщо ми хочемо допомогти нашим студентам бути повноправними членами міжнародного наукового співтовариства, ми зобов'язані наділити їх усім лінгвістичним інструментарієм, який дозволив би нашим фахівцям вільно спілкуватися з зарубіжними колегами. Крім того, навчаючи, ми створюємо необхідну для успішного навчання мотивацію.

Основою курсу іноземної мови на професійно

-
орієнтованому рівні стають автентичні тексти, які сформовані за тематичним принципом. Їх супроводжує система вправ, яка спрямована на розвиток необхідних для цього рівня навичок і вмінь. Вправи лексико-граматичного характеру (на словотвір, запозичення, які характерні для мови спеціальності синтаксичні та граматичні конструкції, знаходження синонімів, антонімів, термінологічних еквівалентів і т.д.), що спрямовані на накопичення спеціальної лексики.

Вправи на рівні тексту (визначення основної думки, ключових слів, конекторів, різні види читання і т.д.) підводять студента до формування змістовного висловлювання в усній або письмовій мові (від підготовленого висловлення до непередбаченого). Вправи зі структурування інформації формують навички самостійної наукової роботи з джерелами інформації на основі певних правил і критеріїв. Через них же студент набуває навички коментування, аргументування, ведення дискусії тощо.

Як видно з вищевикладеного, на завершальному етапі університетського курсу іноземної мови змінюється характер матеріалів і, відповідно, набір вправ, що дозволяє навчати усім складовим професійно-орієнтованої компетенції.

Список використаних джерел

1. Пассов Е.И. Новая концепция иноязычного образования / Е.И. Пассов - М., 2000. - С. 16-32.

Кашук М.Г., Львівський державний
університет внутрішніх справ,
викладач кафедри іноземних мов

УМОВИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Знання іноземних мов в умовах сьогодення надає додаткові можливості для самореалізації, розширення зв'язків і міжнародної співпраці, тобто є важливим компонентом професійної підготовки студента і передумовою побудови успішної кар'єри в майбутньому. Проте, незважаючи на достатньо сприятливі умови та можливості для вивчення і навчання мов, вихідні результати є дуже невтішні. Як повідомляють в Українському центрі оцінювання якості освіти, минулорічні результати Зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов в українських абітурієнтів невисокі, хоча за всіма психометричними показниками тест був нижче середнього рівня складності, який навіть не можна порівнювати із міжнародними вимірами, такими як TOEFL та інші [4]. Хоча усюди наголошують на необхідності знати фахівцями різних сфер діяльності хоча б одну іноземну мову, студенти немовних спеціальностей зазнають значних труднощів при оволодінні нею. Адже, вступаючи після школи на немовні факультети, студенти вивчають іноземну мову за професійним спрямуванням, яка передбачає оволодіння фаховою лексикою і спрямована на розвиток у студентів умінь користуватися мовою у певній галузі знань.

Вивчення іноземної мови - це важкий і тривалий процес, який вимагає терпеливості, значної концентрації та впевненості в успішному результаті. На нашу думку, чи не найголовнішою причиною невисокої якості володіння студентами іноземною мовою і бажання її вивчати є низький рівень мотивації. Без сумніву, для того, щоб домогтися хороших результатів у навчанні мотивація є необхідна, позаяк без неї ентузіазм проходить дуже швидко і процес вивчення мови перетворюється на рутину. Як відомо, мотивація - це спонукання до дії,

динамічний процес фізіологічного та психологічного характеру, який керує поведінкою людини, визначає його спрямованість, організованість, активність. Це система мотивів або стимулів, які спонукають людину до конкретних форм діяльності або поведінки [2, с. 217].

Психологи стверджують, що однією з найактуальніших проблем сучасної педагогіки є розвиток і постійна підтримка навчальної діяльності, забезпечення сприятливого емоційного клімату на заняттях. Тому завдання викладача - створювати умови позитивної мотивації навчання і максимального розкриття творчого потенціалу особистості у процесі оволодіння студентами іноземною мовою як засобом спілкування на міжкультурному рівні. Необхідно будувати навчальний процес таким чином, щоб студенти на кожному етапі відчували просування до наміченої цілі. Адже, чим цікавіше вивчається іноземна мова, тим легше вона засвоюється. До того ж, зважаючи на те, що у більшості вузів студенти на немовних факультетах вивчають іноземну мову за професійним спрямуванням протягом лише одного навчального року один раз на тиждень, викладачі повинні створити належні умови для формування мотивації у студентів.

На нашу думку, провідними спонукальними стимулами і умовами формування мотивації у студентів є наступні:

- авторитет, ерудиція та людські якості викладача, які сприяють позитивним емоціям студентів;
- навчання на оптимальному рівні складності;
- індивідуалізація процесу навчання з метою надання можливості кожному студенту відчувати власний успіх, що сприяє підвищенню рівня активності студента і відповідно його задоволення від процесу навчання;
- використання педагогічної оцінки як об'єктивного показника індивідуальних досягнень студента;
- зниження чи усунення особистісного страху чи невпевненості студента у можливості зробити помилки, виявити свою некомпетентність чи виглядати гіршим за інших;

- підбір тем для обговорення, які б викликали інтерес у всіх чи переважній більшості студентів;
- створення на заняттях мовленнєвого середовища, повідомлення студентів про завдання уроку, адже мовна активність виникає лише тоді, коли комунікативне завдання сприймається студентом; формулювання завдань повинне бути зрозумілим та цікавим, воно повинне створювати психологічне налаштування і відкривати перед студентом чітку мовленнєву перспективу;
- проведення заняття в активному і жвавому дусі із використанням новітніх технічних засобів, охоплюючи різновиди вправ і завдань, спрямованих на удосконалення усіх видів мовленнєвої діяльності - читання, писання, слухання, говоріння;
- залучення студентів до науково-дослідницької діяльності, організація уроків-дискусій, уроків-конференцій, рольових і ділових ігор та театралізованих свят, які б сприяли розвитку творчої особистості студентів;
- створення естетичної атмосфери (відвідування студентами виставки, театру, музею, тощо) з подальшим обговоренням на заняттях іноземною мовою;
- створення професійної атмосфери (відтворення реальних ситуацій відповідно до фахових обов'язків, пов'язаних з майбутньою професією);
- проведення бесід зі студентами про значення іноземної мови для різних професій, використовуючи матеріали з літератури, фільмів, періодичних видань, Інтернет-ресурсів тощо, які б доводили студентам, як представникам тої чи іншої професії згодилися знання іноземної мови у професійній діяльності чи просто у життєвих ситуаціях.

Безперечно, вище вказаний перелік стимулів і умов для формування мотивації можна продовжити і іншими мотивуючими факторами, такими як, наприклад, можливість навчатися за кордоном, відсутність мовного бар'єра під час подорожей, необмежений доступ до інформації, задоволення власних амбіцій і прагнення до саморозвитку, можливість

насолюджуватися творами мистецтва (книги, пісні, фільми, вистави тощо) в оригіналі та інші.

Без сумніву, однією з найбільш сильних мотивацій для продовження вивчення мови є отримання позитивного результату. Поступово при наполегливому вивченні прогрес буде ставати все помітнішим, а подальше вивчення мови приносить лише задоволення. Тому слід пам'ятати, що мотивація - потужний психологічний інструмент, тому що саме вона допомагає просуватися до поставленої мети і долати усі труднощі у вивченні іноземної мови.

Список використаних джерел

1. Бужикова Р., Бужиков Р. Мотиваційне та емоційне стимулювання студентів-нефілологів у процесі навчання // Вища освіта України. - К.: Педагогічна преса, 2004. - № 4. - С. 73-76.

2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. - К.: Либідь, 1997. - 376.

3. Коваленко В.П. Проблема мотивації вивчення іноземної мови та лінгвокультурний аспект // Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка. - 2013. - 14 (273). - С. 117-120.

4. Український центр оцінювання якості освіти [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua>

Кнодель Л.В., Институт криминально-исполнительной службы, доктор педагогических наук, профессор

МЕТОДИКА ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ АСПЕКТЕ

Главным компонентом дидактики учебного процесса является методика обучения иностранным языкам в профессиональном аспекте.

В современном мире главным условием успешной карьеры является не только солидная профессиональная база знаний, полученных в высшем учебном учреждении, но и обязательное владение иностранными языками в профессиональном аспекте.

Для того, чтобы подготовить специалиста к его будущей профессиональной деятельности, необходимо, прежде всего, заложить основы коммуникативной компетенции, а для этого требуется достаточно длительный период времени. Учитывая тот факт, что в средней школе в последнее время не закладываются основы удовлетворительного владения иностранными языками, педагогам в высшей школе приходится начинать практически с нуля. Кроме того, второй и третий иностранные языки изучаются с самих основ. Поэтому в методологии обучения иностранным языкам следует различать несколько этапов:

- начальный этап изучения иностранного языка;
- базовый этап изучения иностранного языка;
- профессиональный этап изучения иностранного языка.

На начальном этапе изучения иностранного языка необходимо научить курсантов понимать иноязычную речь на слух (аудирование), выражать свои мысли средствами изучаемого языка (говорение), читать, то есть понимать иноязычный текст, прочитанный про себя и вслух, и писать, то есть научиться пользоваться графикой и орфографией иностранного языка при выполнении письменных заданий и уметь письменно излагать свои мысли. Начальный этап очень важен, потому, что от того, как идет обучение на этом этапе зависит успех овладения предметом на последующих этапах. Именно на этом этапе реализуется методическая система, положенная в основу обучения иностранному языку, что позволяет педагогу с первых шагов осуществлять учебно-воспитательный процесс. На начальном этапе, однако, обучение иностранному языку в высшей школе коренным образом отличается от предыдущего опыта в средней школе, главным образом интенсивностью.

Согласно программе, которая составляется по каждой специализации, начальный этап будет различным по времени и интенсивности усвоения материала, что в свою очередь зависит также от мастерства педагога и уровня способностей курсантов в группе. Педагог в своей учебно-воспитательной деятельности непременно руководствуется целями и задачами, изложенными в программе, и в соответствии с ними строит свои методические принципы, творчески используя учебно-методические материалы.

Необходимо четко представлять как конечные цели обучения и те результаты, достижение которых нужно обеспечить, так и промежуточные для каждого этапа в целом, что позволит педагогу формулировать конкретные задачи каждого занятия и его отдельных звеньев. Педагог высшей школы обязан постоянно анализировать взаимосвязи всего учебного процесса, поскольку от глубины и точности понимания их педагогом зависит тактика обучения в каждом звене организуемого им учебно воспитательного процесса[1].

Главное внимание при обучении иностранному языку в высшей школе должно быть обращено на раскрытие коммуникативной цели как определяющей возможность выполнения воспитательной, общеобразовательной и развивающей функций данного предмета. При изучении иностранного языка предусматривается раскрытие трех целей: воспитательной, образовательной, развивающей. В методической литературе по проблемам обучения иностранным языкам неоднократно подчеркивается тот факт, что они способствуют нравственному и интернациональному воспитанию курсантов.

Главная особенность этого процесса заключается в том, что он формирует умение осуществлять общение, а оно составляет основную часть в установлении правильных, добрых отношений между людьми, которые потребуются и в будущем в трудовой деятельности человека.

В процессе изучения иностранных языков также формируются навыки и умения интеллектуального труда. Педагог должен научить курсантов учиться, обучить их приемам умственного труда. Они должны научиться свободно ориентироваться в учебной литературе. Объективно обучение не может не воспитывать определенных взглядов, убеждений, отношений, качеств личности[2].

Суть воспитывающей функции обучения состоит в том, что она придает этому объективно возможному процессу определенную направленность и общественную значимость. Образовательная функция иностранного языка также велика. Курсанты овладевают новыми средствами общения. Изучение языка - это сознание средств выражения мыслей. Изучение

иностранного языка способствует расширению общего кругозора курсанта, повышает его культуру. Язык рассматривается в двух его главных функциях: коммуникативной - (как средство общения) и кумулятивной (как хранитель культуры народа - его носителя).

Эта мысль наилучшим образом выражена выдающимся русским педагогом и мыслителем К. Д Ушинским: «В языке одухотворяется весь народ и вся родина: в нем претворяются творческие силы народного духа в мысль, в картину и звук, небо отчизны, ее воздух, ее физические явления, ее климат, ее поля, горы и долины, ее леса и реки, ее бури и грозы...

Но в светлых, прозрачных глубинах народного языка отражается не одна природа родной страны, но и вся история духовно жизни народа».

При изучении иностранного языка курсанты знакомятся со странами, с культурой народов, их населяющих, их историей, искусством, литературой, традициями, то есть приобщаются к кумулятивной функции языка как хранителя культуры народа.

Обучение иностранному языку способствует развитию курсантов, на что указывают психологи и педагоги. Особое внимание следует уделять развитию у них сенсорного восприятия, интеллектуальной, волевой, эмоциональной и мотивационной сферы. Для интенсивного развития мышления следует обеспечить преподавание на высоком уровне трудности и интенсивности. Уровень сформированное™ коммуникативных умений и объем знаний, необходимых для этого, определяется программой и учебным планом. Следующим этапом нашего исследования является методология обучения иностранным языкам, которая включает в себя цели, содержание и технологию учебного процесса. Прежде всего, следует учитывать тот факт, что изучение иностранного языка как лингвистического феномена может обеспечить знание системы языка, но не ведет к пользованию этой системой в целях общения[3].

Однако, именно лингвистический компонент является первым компонентом содержания обучения иностранному языку. На содержание обучения иностранному языку оказывает влияние такая отрасль языкознания, как социолингвистика,

занимается изучением соотношения языка, культуры и общества. В разработку коммуникативного подхода к обучению иностранному языку в целом и в понимание теории коммуникативной компетентности в частности большой вклад внесли известные педагоги *Ван Эк и Дж. Трим*[4].

Вторым компонентом содержания обучения является психологический, который способствует формированию умений и навыков овладения иностранным языком. В качестве объекта обучения при коммуникативной ориентации выступает речевое действие. В психологии речевое действие определяется как процесс взаимодействия его компонентов (участников общения; коммуникативного намерения или цели; предметного содержания: темы, ситуации; языковых средств; экстралингвистических и паралингвистических средств), направленный на порождение высказывания в конкретной ситуации общения.

Современная дидактика уделяет большое внимание организации активной деятельности самих курсантов по усвоению новых знаний и формированию умений, управлению учебновоспитательным процессом, стимулированию активности курсантов вовлечению их в планирование своей учебной деятельности, ее самоорганизации, самоконтролю, то есть саморегулированию учения. Отсутствие иноязычной среды, потребности и необходимости пользоваться изучаемым языком для общения создает большие трудности, как для педагога, так и для курсантов. Курсанты должны научиться осуществлять самоконтроль и самокоррекцию, а также самоанализ результатов учебной деятельности.

Третьим компонентом содержания обучения иностранному языку является методологический - обучение курсантов рациональным приемам учения, познания нового для них языка и формирование умений им практически пользоваться в целях общения. Исходя из современного уровня методической теории обучения иностранным языкам и использования ею достижений смежных наук, было определено три компонента его содержания[2].

Принципы обучения можно рассматривать в двух планах: в теоретическом (то есть исследовательском), помогающем

проникать в суть каждого из них, и в практическом - для использования их в качестве правил, требований к проведению обучения иностранному языку.

Прогресс в изучении закономерностей профессионального обучения, новые задачи, выдвигаемые обществом, которые призвана решать высшая школа, вызывают необходимость совершенствования системы принципов обучения. К каждому из этих компонентов обучения существуют определенные требования, которые и являются принципами обучения. В современной дидактике выделяются следующие принципы обучения:направленности на решение во взаимосвязи целей образования, воспитания и общего развития обучаемых. (Задачи обучения);научности обучения, связи обучения с жизнью; систематичности, последовательности и доступности обучения. (Содержание обучения);наглядности обучения; сознательности и активности обучаемых при руководящей роли преподавателя; сочетание различных методов, а также средств обучения в зависимости от задач и содержания обучения. (Методы и соответствующие им средства обучения);сочетания различных форм обучения в зависимости от задач, содержания и методов обучения. (Формы организации обучения);создания необходимых условий для обучения (условия для обучения);прочности, осознанности и действенности результатов образования, воспитания и развития. (Результаты обучения).

Учитывая тот факт, что разные ученые по-своему трактуют общедидактические принципы, могут быть расхождения в формулировках, но, по сути, они адекватны. На основе вышеизложенного можно выделить и сформулировать следующие принципы обучения иностранным языкам, которые делятся на две большие группы: специфические принципы;общедидактические принципы[3].

Иностранный язык способствует формированию нравственного, эстетического воспитания, формирует навыки интеллектуального труда, развивает умения систематической самостоятельной работы, внося тем самым свой вклад в развитие гармонической личности. Основные привила реализации данного принципа изложены наглядно ниже.

Список использованной литературы

1. Безпалько В. Слагаемые педагогической технологии. - М.: Педагогика, 1989. - 190 с.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. - К.: Видавництво Ленвіт, 2003. - 261 с.
3. Byram M. Teaching and assessing intercultural communicative competence. - Clevedon, Multilingual Matters. - 1997. - P. 45-46.
4. Vaniscombe F. Teachers and Mobility / Maurice Galton, Bob Moon (eds.) / Handbook of Teacher Training in Europe. Issues and Trends. - London: David Fulton Publishers, 1994. - P. 165-177.

Корольчук В.В., Національна академія внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ПРАЦІВНИКА ОВС ЯК ЗАСІБ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ

Для грамотного і неконфліктного спілкування з громадськістю працівник міліції повинен дотримуватися правової культури та культури професійного мовлення.

Для ефективного спілкування з громадськістю працівнику міліції необхідно:

- 1) навчитися точно формулювати свої думки;
- 2) вдало добирати слова;
- 3) граматично правильно будувати фрази;
- 4) чітко промовляти звуки та їх сполучення;
- 5) правильно ставити наголос тощо.

Культура мовлення - це дотримання усталених мовних норм усної й писемної мови, а також свідоме, цілеспрямоване, майстерне використання мовних засобів залежно від мети, обставин і змісту спілкування. Культура мовлення - це й

культура мислення та культура суспільних і духовних стосунків людини.

Необхідні елементи (ознаки) мовної культури працівника ОВС, які є запорукою ефективного спілкування з представниками ЗМІ, громадськості:

1) *правильність* - відповідність прийнятим орфографічним, граматичним та лексичним нормам;

2) *різноманітність* - володіння достатнім словарним запасом, мовним багатством.

3) *виразність* - забезпечується оригінальністю у висловлюванні думок з метою ефективного впливу на партнера по комунікації;

4) *ясність* - доступність мовлення для розуміння тих, хто слухає, вона забезпечує адекватне розуміння сказаного, не вимагаючи від співрозмовника особливих зусиль при сприйнятті. Ясності мовлення сприяють чітка дикція, логічне і фонетичне наголошування, правильне інтонування, розмірений та уповільнений темп, спокійний і ввічливий тон;

5) *чистота* - бездоганність усіх елементів мовлення, уникнення недоречних, невластивих українській мові іншомовних запозичень. Забезпечується вона мовною грамотністю;

6) *стислість* - раціональний вибір мовних засобів для вираження головної думки (тези). Ця ознака формує вміння говорити по суті;

7) *доцільність* - відповідність мовлення меті, умовам спілкування, стану того, хто висловлюється.

Основою культури мовлення є:

1. Літературна мова - унормований варіант загальнонародної мови (додаток 2). До усного ділового мовлення ставляться такі вимоги: виразність дикції; логічність; доречність стилю викладення інформації; різноманітність мовних засобів; відповідність інтонації мовленнєвій ситуації; застосування сталих словосполучень.

2. Мовний етикет - це сукупність мовних засобів, які

регулюють нашу поведінку в процесі мовлення, правила ввічливості (додаток 1). Без знання прийнятих у суспільстві правил мовного етикету, не володіючи словесними формами вираження ввічливих взаємин між людьми, працівник міліції не може правильно спілкуватися з оточуючими, і, тим самим, може сам провокувати конфлікти. Для уникнення конфліктних ситуацій під час проведення масових заходів, що несуть у собі потенційну загрозу як для пересічних громадян - учасників заходу, так і для співробітників ОВС працівник міліції повинен вміти вибрати з традиційного мовного етикету доречну формулу залежно від ситуації, в якій перебуває людина, врахувавши специфіку адресата, умови спілкування, регіональні особливості, жанр розмови тощо.

Отже, культура мовлення - це складник загальної професійної культури працівника міліції, а її відсутність - свідчення низького фахового рівня, бездуховності і безграмотності людини.

Кравчук О.В., Відкритий міжнародний
університет розвитку людини «Україна»

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ПРИРОДНІ РЕСУРСИ

Природні ресурси як об'єкти природного походження та природна спадщина нинішнього і майбутнього поколінь Українського народу мають виключну значущість для всього суспільства та держави, є основним національним надбанням. Оскільки створення валового внутрішнього продукту в нашій державі базується, перш за все, на використанні природо-ресурсного потенціалу країни, об'єкти природи (природні ресурси) є основою національного багатства України й її народу. Саме тому реалізація специфічних соціально- економічних функцій природних ресурсів передбачає застосування різних державно-правових методів впливу при

регулюванні комплексу відносин власності на природні ресурси, тобто публічно-правового регулювання, а також державно-правових засобів захисту цього права власності [1, с. 131].

Проте не на всі природні ресурси право власності за чинним законодавством має виключно публічний характер. Так, проголошуючи у ст. 13 Конституції України землю об'єктом права власності Українського народу, законодавець у ст. 14 Основного Закону зазначає, що право власності на землю набувається та реалізується громадянами, юридичними особами і державою, а у ст. 78 Земельного кодексу передбачає, що земля в Україні може перебувати у приватній, комунальній і державній власності. Подібний специфічний підхід спостерігається в нормативних актах і стосовно деяких інших природних ресурсів. Зокрема, ст. 5 Закону України «Про тваринний світ» проголошується право власності Українського народу на об'єкти тваринного світу, які перебувають у стані природної волі та знаходяться в межах території України, зазначається, що об'єкти тваринного світу в Україні можуть перебувати у державній, комунальній і приватній власності.

На нашу думку, у статтях 13 і 14 Конституції України закладена та деталізована в окремих природо-ресурсних нормативних актах оригінальна дуалістична правова концепція регулювання відносин власності на природні ресурси. Виходячи з неї, можна стверджувати, що суспільне визнання і конституційне закріплення права власності Українського народу та права приватної власності на деякі природні ресурси перетворює відносини власності на природні ресурси на суспільні відносини публічно-приватного характеру, що зумовлює комплексне застосування норм і методів публічного та приватного права. Проте для найбільш повного забезпечення публічних інтересів з урахуванням інтересів приватних власників (користувачів) природних ресурсів потрібен особливий публічно-приватний механізм правового регулювання, пов'язаний з певними, часом істотними,

обмеженнями в користуванні та розпорядженні правом власності на природні ресурси [1, с. 131-132].

Таким чином, постає питання наукового розроблення та законодавчого забезпечення найбільш вдалого рівня взаємодії комплексу норм і методів публічного та приватного права у сфері регулювання права власності на природні ресурси.

Список використаних джерел

1. Афанасієв Р. Щодо права публічного аспекту власності на природні ресурси / Р. Афанасієв // природноресурсове право. - 2007. - № 9. - С. 128-133.

Кузан Г.С., Львівський державний
університет внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук

НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ГРАМАТИКИ ЧЕРЕЗ ІГРОВІ ФОРМИ

Орієнтація технології процесу навчання у ВНЗ на особистість студента, професіографічну модель його майбутньої спеціальності зумовлює необхідність імітаційно-рольового підходу до організації навчання у вищій школі. Ігрові форми та методи підготовки фахівців дозволяють оптимально врахувати професіографічні вимоги вибраної студентами спеціальності, створити ситуації, включаючись в які вони оволодівають мистецтвом швидко та ефективно вирішувати управлінські завдання, опановують форми та прийоми співпраці й іншомовного спілкування, розвивають професійне мислення [2, с.532].

Навчальні можливості гри відомі з давніх часів. Багато педагогів звертали увагу на ефективність використання гри в процесі навчання, тому що в ігровому процесі повною мірою і навіть інколи несподівано виявляються здібності людини.

Під час гри всі рівні. Вона посилює навіть дуже слабким студентам. Більш того, студент зі слабкими знаннями може

стати першим під час гри, тому що винахідливість та кмітливість часом бувають важливішими, ніж безпосередньо знання. Відчуття зацікавленості та посиленості завдання допоможе подолати той бар'єр, який виникає при навчанні іноземної мови, і саме, граматики [3, с.23].

Оволодіння граматичним матеріалом є однією з умов переходу до активної мовної діяльності, що і є метою вивчення іноземної мови взагалі. Більш того, тренування учнів у використанні граматичних структур, яке вимагає багаторазового їх повторення, втомлює своєю монотонністю і витрачені зусилля не приносять швидкого задоволення і, тим більше, результатів [1, с.31].

Гра допоможе зробити нудну роботу цікавою. Вона може бути використана на будь-якому етапі заняття: під час подання нового граматичного матеріалу, його закріплення, під час активного відпочинку як зміна форми діяльності і навіть у період адаптації перед перевіркою засвоєння граматичних структур.

Нижче подається серія граматичних ігрових моментів, які мають таку мету:

- навчити студентів використовувати мовні зразки, що мають певні граматичні труднощі;
- відтворити природну ситуацію для використання того чи іншого граматичного матеріалу;
- перевірити ефективність таких вправ під час роботи над граматичними структурами.

Усі моменти передбачають опрацювання та закріплення найбільш важливого і часто вживаного граматичного матеріалу-дієслів *to be, to have, may, can, must*, конструкції *there is/are*, граматичних груп *Simple, Continuous, Perfect* та деякі інші.

1. Response (Past Simple). У ході цієї гри студенти використовують здогадку і реагують на речі, які вони чують.

St 1: Yesterday I saw Igor in the courtroom.

St 2: I heard, it was his first case in court.

St 3: I suppose he won a case.

St 4: I am sure, he did his best.

St 5: I had an interesting article about smuggling.

St 6: I suppose you read it.

St 7: Yes, I did. And all my friends read it too.

2. The «If Chain». Це гра аналогічна попередній, але вся бесіда будується на одній заданій темі. З кожним наступним запитанням тема бесіди все більше розширюється і поглиблюється.

Гра починається з запитання в майбутньому часі: «If you graduate from the University, what will you do?» Передбачається відповідь: «If I graduate from the University, first of all, I shall have a diploma».

- If you have a diploma, what will you do next?
- If I have a diploma, I shall look for a job.
- If you find a job, what it will be?
- If I find a job, it will be a job of a legal adviser or a solicitor.
- If you become a solicitor, what will you do?
- If I become a solicitor, I shall help people with their

document.

3. What Have I Done? (Present Perfect). Для цієї гри групу необхідно поділити на 2 команди. Використовуючи принцип театралізації, студенти однієї команди по черзі імітують які-небудь дії, а інша команда відповідає на запитання "What have I done?". Студенти, звичайно, намагаються показати дію, щоб було не дуже зрозуміло і щоб інша команда не змогла з першого запитання відгадати дію. Таким чином, за кожне додаткове запитання команда одержує штрафний бал. Студенти бачать виконання самих різноманітних дій: ось Анна підписує документи, ось Олена працює за комп'ютером, ось Марко виголошує промову і т.д. У такій грі елемент театралізації настільки захоплює студентів, що вони навіть перестають помічати, що активно практикують вживання PresentPerfect.

4. What Was the Reason? (Past Perfect). Гру починає викладач: "Once again I realise how important it is to understand what is happening to people when you see them in trouble. Only then

we can be helpful for others. I was hurrying to the university when I saw an elderly woman. She was running from a bus stop down the road to a block of flats. I looked at her and it seemed to me I understood what had happened to her. She needed quick help. What do you think the trouble was?"

St 1: She had left money at home and couldn't go to work.

St 2: She had left her medicine at home and suddenly felt unwell.

St 3: The pickpocket had robbed her and she ran to the police-station.

Таким чином, студенти намагаються розгадати причину того, що трапилось. Ця гра розвиває увагу студентів і дає можливість активізувати вживання PastPerfect в усному мовленні.

Звичайно, це далеко не всі ігрові ситуації, які можна створити на занятті з метою активного опрацювання або закріплення граматичних моментів. Головне, що необхідно врахувати, це те, що гра є посилююю діяльністю навіть для слабких студентів і робить заняття більш цікавим, живим і більш ефективним.

Список використаних джерел

1. Нестерова Т.І. Роль і місце функціональної граматики у вивченні іноземної мови // Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього тексту та питання лінгвометодики. - Львів: Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». - 2002. - №465. - С. 31-33.

2. Чередніченко Г.А. Ігровий підхід у навчанні англійської мови як засіб розвитку професійного та творчого потенціалу студентів // Лінгвометодичні концепції викладання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах України: Зб. наук. пр. - К.: Вид-во Європ. ун-ту. - 2003. - С. 527-523.

3. Морська Л.І. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов для спеціальних цілей // Іноземні мови. - 2002. - №2. - С. 23-24.

Кузнецова О.Ю., Національний юридичний
університет ім. Ярослава Мудрого, доктор
педагогічних наук, професор

МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНШОМОВНОЇ ФАХОВООРІЄНТОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Реформування сфери вищої освіти в Україні - структурне, змістове, фінансове тощо - стає серйозним викликом для всіх, хто задіяний у сфері вищої освіти. Положення нового закону «Про вищу освіту» вимагають перегляду як організаційних, так і змістових засад вищої освіти у вітчизняних вишах.

Університети та інші вищі навчальні заклади отримали право самостійно формувати навчальні плани та визначати освітні пріоритети для своїх студентів. Причому має бути реалізована індивідуальна освітня траєкторія кожного студента, що передбачає відведення у навчальному плані студента 25% кредитних балів на вивчення дисциплін за вибором студентів.

Оскільки новий закон скасовує систему визначення обов'язкових для вивчення дисциплін соціально-гуманітарного напрямку, зокрема і дисципліни «Іноземна мова», постає серйозне завдання посилення привабливості й обґрунтування доцільності вивчення іноземної мови у ВНЗ, модернізації навчальних курсів з іноземної мови, посилення і акцентуації в ході їх вивчення професійної складової, урізноманітнення іншомовних курсів, що пропонуються для вивчення студентами.

У документах Ради Європи, Європейського Союзу, у дослідженнях фахівців визначаються такі орієнтири удосконалення вивчення іноземних мов і реалізації завдань щодо створення спільного європейського простору вищої освіти:

- створення гнучких навчальних програм, за якими студенти мали б можливість спеціалізуватись з однієї або двох іноземних мов у поєднанні з вивченням технічної, економічної або правової спеціалізації (запровадження дипломів про вищу освіту подвійної спеціалізації);
- акцентування практичних переваг володіння іноземними мовами. Доцільним вбачається перегляд цілей, завдань,

структури навчальних програм з огляду на зміни потреб студентів і суспільства;

- розгляд процесу вивчення мови як такого, що триває все життя. Відповідно післяшкільні заклади освіти (зокрема заклади вищої освіти) мають відігравати важливу роль у системі освіти протягом життя і пропонувати привабливі можливості у сфері вивчення мов;

- набуття більшої ваги пропозицій щодо вивчення іноземних мов із спеціальною метою, за умов урахування безпосередніх потреб студентів;

- акцентування у процесі вивчення іноземних мов студентами на розвитку й стимулюванні їх самостійної навчальної діяльності;

- розробка більш конкретних спеціальних навчальних матеріалів для різних освітніх рівнів;

- підготовка викладачів, готових до змін навчальних умов, до появи нової технології й її використання у навчальному процесі, до змін у навчальному процесі, до теоретичних і практичних нововведень, готових впроваджувати нові підходи, методи та форми навчання.

З одного боку, з огляду на європейський вектор розвитку України й формування єдиного європейського простору вищої освіти, забезпечення мобільності студентів, володіння іноземними мовами стає необхідним інструментом повноцінного функціонування у сучасному світі, з іншого, - набуває актуальності уточнення цільових настанов навчання й вивчення дисципліни у вищих навчальних закладах України, змісту її навчання, посилення мотивації студентів до вивчення дисципліни на основі акцентування професійних, академічних, соціо-комунікативних, мультикультурних аспектів оволодіння іноземними мовами у сучасному світі, формування у студентів усвідомлення й готовності до вивчення іноземних мов впродовж життя, удосконалення організації навчання іноземних мов і підвищення якості такої підготовки.

Ознайомлення з європейським досвідом підготовки правоохоронців та фахівців у сфері права свідчить, що

пріоритетним у вищій освіті є вивчення іноземної мови із спеціальною метою, тобто розвиток й формування іншомовної комунікативної компетенції студентів на основі фахово орієнтованої підготовки (використання іноземної мови у професійному контексті і ситуаціях професійного спілкування), що передбачає залучення студентів до активного спілкування іноземною мовою, що вивчається, та підготовки різноманітних презентацій.

При підготовці правоохоронців професійно орієнтований вимір перш за все реалізується на основі тематично-ситуаційної організації навчального матеріалу. Так, теми професійного спілкування включають ознайомлення з особливостями правоохоронної діяльності у різних країнах (структура, завдання, функції), видами протиправної поведінки, типами злочинів і правопорушень, роботою поліцейських відділів, розслідуванням злочинів, типами й видами покарань та стягнень, проблемами організованої злочинності, судочинства, міжнародного співробітництва у правовій сфері тощо.

Важливим є залучення нових технологічних ресурсів (Інтернет, програми дистанційного навчання). Усі вищі навчальні заклади потребують сучасних обладнаних ресурсних центрів і центрів індивідуалізованого навчання, адекватного забезпечення потребують бібліотеки. Слід розвивати навчальні види роботи у позанавчальний час і для мотивування студентів, і для підвищення якості вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах: проведення круглих столів і семінарів, що стосуються як особливостей професійної діяльності студентів, так і культури народу, мова якого вивчається, книжкових/музичних презентацій, показів фільмів з подальшим обговоренням, організацію роботи клубів іноземних мов, лекцій, ярмарок іноземних мов тощо. Слід прагнути залучати студентів до організації таких видів діяльності і всіляко стимулювати їх амбіції щодо оволодіння іноземними мовами.

Левіщенко М.С., Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ІГОР У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ СИСТЕМИ МВС

Сьогодні не викликає сумніву той факт, що темп сучасного життя країни і пов'язані з цим нові цілі, масштаби і спрямованість перетворень потребує великої кількості фахівців, які практично володіють однією чи навіть кількома іноземними мовами. Корінні зміни української освітньої системи, зокрема вищої школи, входження до світового та європейського освітнього просторів, участь у Болонській конвенції ставлять високі вимоги до володіння іноземними мовами і визначають підхід до їх вивчення в нелінгвістичному закладі освіти.

Професійне спілкування передбачає не тільки вільне володіння англійською мовою в межах можливих соціальних контактів, але й вільне володіння професійно-орієнтованою юридичною термінологією, навичками правильно і точно робити переклад, мати достатні знання для опрацювання англomовної літератури за фахом.

Основи оволодіння англійською професійно-орієнтованою лексикою закладаються у вищому навчальному закладі, тому саме у вишах займаються розробкою і впровадженням новітніх методик з викладання англійською професійно-орієнтованої лексики. Ми вважаємо, що більш ефективний шлях удосконалення навчального процесу полягає в оптимізації методики формування професійно-орієнтованої лексичної компетенції.

Серед основних завдань вищих закладів юридичної освіти є посилення практичної підготовки фахівців, вироблення у них навичок та умінь використовувати набуті знання на практиці. Головною метою навчання англійської мови курсантів є формування і вдосконалення мовленнєвих навичок (лексичних,

граматичних, фонетичних) у галузі юриспруденції та правознавства.

Отже, професійно-орієнтована лексична обізнаність - це знання професійних лексичних одиниць і вміння їх застосовувати у різних ситуаціях професійного спілкування.

Сучасна методика викладання іноземних мов ґрунтується на вихідному положенні - на комунікативності, що передбачає побудову навчання у вигляді моделі, наближеної до реальної ситуації.

Мовленнєва діяльність не існує сама по собі, а розгортається у процесі соціальної взаємодії. Тому, якщо оволодіти засобами мови можна без контакту з іншими людьми, то оволодіти мовленням можна лише через спілкування.

Необхідні умови для спілкування в межах ситуації забезпечують саме рольові. Як показують методичні і психолого-педагогічні дослідження, впровадження рольових комунікативних ігор відкриває широкі можливості для інтенсифікації та оптимізації навчального процесу. З цією метою на заняттях з використанням рольової комунікативної гри доцільно створювати певні мовленнєві ситуації.

У методичній літературі рольова гра визначається як спонтанна поведінка студентів, їх реакція на дії інших людей, що беруть участь в уявній ситуації. Рольова гра - явище багатофункціональне. Так, у фаховій літературі виділяють функції рольових ігор - навчальну, мотиваційну, спонукальну, комунікативну і виховну[2, с.14]. Ретельно продумана і добре проведена рольова гра полегшує введення і закріплення мовного матеріалу (лексики, граматики, фонетики) і є ефективним засобом навчання різним видам мовленнєвої діяльності (слуханню, говорінню, читанню, письму).

В основу комунікативних ігор покладено спеціальний комплекс вправ із використанням методично систематизованого наочного матеріалу, таблиць і рисунків у поєднанні зі спрямованістю на самостійне навчання. У ході застосування під час практичних занять елементів ділової гри слід обов'язково

враховувати рівень професійної компетентності студентів, їх психологічні особливості та особисті затрати часу на засвоєння фахових знань [3, с.9]. Також варто брати до уваги особливості юридичної лексики, яку будуть курсанти опановувати у ході комунікативної гри, для чого бажано розробити і теоретично аргументувати комбіновану методичну типологію професійно-орієнтованої юридичної лексики в поєднанні з методично систематизованими таблицями. Практично весь час рольової гри відводиться на мовленнєву практику, при цьому активний не лише той, хто говорить, але й той, хто слухає, оскільки повинен зрозуміти і запам'ятати репліку партнера, співвіднести її з ситуацією, правильно зреагувати на неї. Отже, центром уваги стає зміст бесіди. Рольова гра - це своєрідний навчальний прийом, за якого студент має вільно говорити в межах заданих ситуацій, виступаючи в ролі одного з учасників іншомовного спілкування [1, с.130].

Рольова гра ґрунтується на пошуку відповіді на поставлену проблему, забезпечуючи у такий спосіб максимальну активність комунікативної діяльності студентів. Під час гри студенти засвоюють такі елементи спілкування, як вміння розпочати бесіду, підтримувати її, перервати співрозмовника, навички слухання опонента і правила ставити уточнюючі запитання.

Мотивація курсантів підвищується при досягненні конкретних результатів. Завдання викладача - виховувати ті навички, якими вони можуть користуватися не тільки на заняттях з іноземної мови, але й при вивченні інших дисциплін професійного спрямування, а також у майбутній професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Касьянова В.П. Использование новых технологий при обучении иностранному языку на начальном этапе / В.П.Касьянова, Т.Л. Кучерявая // Актуальные вопросы современной педагогики : материалы Междунар. заоч. науч. конф., (г. Уфа, июнь 2011 г.). - Уфа : Лето, 2011. - С. 129-132.

2. Ливингстоун К. Ролевые игры в обучении иностранным языкам / К. Ливингстоун. - М. : Высшая школа, 1988. - 328 с.

3. Мильруд Р.П. Организация ролевой игры на уроке / К. Ливингстоун // Иностранные языки в школе. - 1987. - № 3. - С. 8-13.

Лисичкіна І.О., Національна академія
Національної гвардії України, кандидат
філологічних наук, доцент, Лисичкіна
О.О., Національна академія
Національної гвардії України, кандидат
філологічних наук, доцент

ADL У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

Із розвитком комп'ютерних технологій та реформуванням системи вищої освіти в Україні особливої актуальності набувають питання застосування комп'ютерних технологій у дистанційному навчанні, оскільки інформаційні комунікативні мережі постають перспективними для організації інтерактивної взаємодії викладача та студента / курсанта.

Дистанційне навчання - це демократична проста і вільна система навчання. Студент / курсант, постійно виконуючи практичні завдання, набуває стійкі автоматизовані навички. Теоретичні знання засвоюються без додаткових зусиль, органічно вплітаючись у тренувальні вправи. Формування теоретичних і практичних навичок досягається в процесі систематичного вивчення матеріалів.

У цій роботі окреслено перспективи впровадження дистанційного комп'ютеризованого навчання (далі **ADL**) у військовій освіті.

Дистанційне навчання дозволяє зменшити витрати на навчання (не потрібно витрат на оренду приміщень, поїздок до місця навчання, як студентів, так і викладачів, тощо), проводити навчання великої кількості людей; підвищити якість навчання за

рахунок застосування сучасних засобів, особистісно-орієнтованого навчання, об'ємних електронних бібліотек тощо, створити єдине освітнє середовище, що є особливо актуальним для корпоративного навчання.

Дистанційні освітні технології з використанням Інтернету застосовуються як для освоєння окремих курсів підвищення кваліфікації користувачів, так і для здобуття вищої освіти. Можна виділити такі основні форми дистанційного навчання: в режимі он-лайн і в режимі офф-лайн.

Чат-заняття є навчальними заняттями, здійснюваними з використанням чат-технологій. Чат-заняття проводяться синхронно, тобто всі учасники мають одночасний доступ до чату. У межах багатьох дистанційних навчальних закладів діє чат-школа, у якій за допомогою чат-кабінетів організовується діяльність дистанційних викладачів і студентів.

Веб-заняття - дистанційні заняття, конференції, семінари, ділові ігри, лабораторні роботи, практикуми та інші форми навчальних занять, що проводяться за допомогою засобів телекомунікацій та інших можливостей Інтернет. Для веб-занять використовуються спеціалізовані освітні веб-форуми - форма роботи користувачів з певної теми або проблеми за допомогою записів, що залишаються на одному із сайтів із встановленою на ньому відповідною програмою. Від чат-занять веб-форуми відрізняються можливістю більш тривалої (багатоденної) роботи і асинхронним характером взаємодії студентів і викладачів.

Телеконференція проводиться, як правило, на основі списків розсилки з використанням електронної пошти. Для навчальних телеконференцій характерно досягнення освітніх завдань.

Пройходження он-лайн курсів із певної дисципліни до початку її вивчення в традиційному аудиторному формі дозволяє студентам самостійно опанувати певний матеріал й підготуватися до курсу. Такий підхід дозволяє викладачу спрямовувати аудиторію на більш детальне вивчення питань за темою при зменшенні кількості аудиторних годин на вивчення

дисципліни. До того ж, ADL пропонує велику можливість індивідуальної підготовки та навчання.

Урахування психологічних аспектів навчального процесу свідчить, що он-лайн-курс повинен бути представлений у дуже привабливій формі, щоб привернути увагу студента. ADL курс повинен стимулювати аудіо-візуальні канали сприймання інформації, пропонуючи не тільки фрагменти тексту, але також й відео та аудіо файли за певною тематикою. Мета полягає в тому, щоб утримувати увагу студентів протягом всього курсу на дуже високому рівні, щоб мотивувати їх пройти весь курс. Курс повинен не тільки окреслювати тематику, а й надавати студентам усю необхідну інформацію за певною темою, у той час як стаціонарний традиційний курс сприяє подальшому закріпленню матеріалу.

Варто зазначити, що ADL курси не тільки корисні для студентів, вони також допомагають підвищити якість стаціонарних курсів. Добре підготовлені ADL курси, які відповідають програмі, можуть не тільки привести студентів до базового рівня знань, ADL може бути використано для розвитку навчального потенціалу. Найголовнішим для кожного окремого ADL курсу є можливість багаторазового використання та коригування, щоб уникнути щорічних змін та оновлень. Крім того зміст ADL повинен відповідати стандартам якості.

Таким чином, використання ЛББ є перспективним для військової освіти в Україні у світлі імплементації нового Закону України «Про вищу освіту», оскільки ЛББ має низку суттєвих переваг й здатне забезпечити нагальні потреби військової освіти щодо забезпечення ефективного навчання, принципу навчання протягом всього життя, розвитку самостійності студентів і курсантів у навчанні й власної відповідальності за результати навчання, скорочення аудиторних годин, а також розвитку інструментальних компетентностей курсантів як важливої складової військового професіонала. Проектування, розробку та впровадження ЛББ у систему підготовки військових фахівців вважаємо перспективними.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Сьогодні освіта України перебуває у стані організаційного реформування та модернізації. Реалізація нових напрямів у галузі освіти потребує застосування інноваційних педагогічних технологій, творчого пошуку нових концепцій, принципів і підходів до освітнього процесу на різних етапах формування особистості.

Основна мета використання у навчальному процесі інноваційних технологій - це створення умов, що сприяють ефективності і якості навчального процесу на основі комплексного підходу до вдосконалення методики викладання, змісту навчального матеріалу та організації навчально-виховного процесу.

Термін «інновація» походить від латинського «innovation» - «новина», «нововведення». У навчальному контексті «інновація» означає створення нових підходів і технологій на основі переосмислення попереднього досвіду і запровадження новітніх досягнень та їх комплексне використання. У педагогіці «інновація» означає нововведення, що поліпшує хід і результати навчально-виховного процесу.

При навчанні іноземних мов з використанням інноваційних технологій вирішуються завдання, спрямовані на формування творчого середовища, що сприяє розвитку педагогічної майстерності й професійному зростанню науково-педагогічних працівників.

Інноваційні технології навчання - це оригінальні, новаторські способи, прийоми, педагогічні дії та засоби, що сприяють покращенню та ефективності навчання іноземних мов. Таким чином, їх структурними елементами є зміст, форми, методи, засоби, прийоми та цілі навчання.

Проблемі застосування інноваційних підходів у навчанні іноземних мов присвячені праці багатьох вітчизняних та

зарубіжних педагогів, серед них: В. Гузеев, В. Кумарин, С. Логачевська, В., О. Тарнопільський та інші.

Застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов дозволяє розвивати уміння і навички спілкування, допомагає встановити емоційний контакт, навчити роботі у групі та в команді.

Сьогодні почали активно розвиватися інноваційні педагогічні технології навчання іноземних мов такі як: навчання в співробітництві, ігрові технології, проблемне навчання, проєктні технології, модульні технології, інтерактивні технології, комп'ютерні технології, технології інтенсивного навчання, інформаційні технології, технології дистанційного навчання, тренінгові системи навчання та інші.

При застосуванні інноваційних підходів до навчання, вміло поєднаних з традиційними технологіями, змінюється і роль педагога, основне завдання якого - підтримати та спрямувати розвиток особистості студентів, їх творчий пошук. Відносини зі студентами будуються на принципах співпраці та спільної творчості. У цих умовах неминучий перегляд сформованих сьогодні організаційних форм навчальної роботи: збільшення самостійної індивідуальної та групової роботи студентів, відхід від суто традиційного заняття і збільшення обсягу практичних та творчих робіт пошукового і дослідницького характеру.

Сьогодні нові методики з використанням Інтернет-ресурсів протиставляються традиційному вивченню іноземних мов. Щоб навчити спілкуванню іноземною мовою, потрібно створити реальні, справжні життєві ситуації.

Кінцевою метою навчання іноземних мов є навчання вільному орієнтуванню в іншомовному середовищі й умінню адекватно реагувати в різних ситуаціях, тобто спілкуванню.

Впровадження інформаційних технологій у навчання значно урізноманітнює процес сприйняття та відтворення інформації. Завдяки комп'ютеру, Інтернету і мультимедійним засобам навчання студентам надається унікальна можливість опанування великого об'єму інформації з її подальшим аналізом та узагальненням.

Викладач досягне успіху лише тоді на своїх заняттях, коли зрозуміє, що студентам подобається все нове і цікаве. Ми, викладачі, повинні пам'ятати, що одна й та сама модель проведення занять не дає можливості студентам розкрити себе повністю, зупиняє розвиток творчого потенціалу навчання.

Список використаних джерел

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник / І.М. Дичківська. - К. : Академвидав, 2004. - 352 с.

2. Мазоха Д.С., Опанасенко Н.І. Педагогіка: Навчальний посібник. - К.: Центр початкової літератури, 2005. - 232с.

3. Якість вищої мовної освіти: шляхи вдосконалення організації і проведення педагогічної практики студентів-філологів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / За ред. С.В. Роман. - Горлівка: Видавництво ГТПШМ, 2007. - 180 с.

Лопутько О.А., Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат педагогічних наук, доцент

НОВІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ КУРСАНТАМИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МВС УКРАЇНИ

Суспільно-політичні перетворення сьогодення не залишають осторонь жодну сферу життєдіяльності в Україні. Реформування усієї системи вищої освіти та анонсування ґрунтовних змін у системі МВС вимагають ґрунтовного перегляду ставлення до організації навчання у відомчих навчальних закладів. Потреба у підвищенні якості вивчення іноземної мови курсантами продиктована необхідністю виходу на новий рівень спілкування, де можливість професійної комунікації іноземною мовою відіграє одну з основних ролей. Так, Міністерство Освіти і Науки України 2015 року рекомендувало: «створити умови для вивчення англійської мови, як мови міжнародного академічного спілкування задля

досягнення випускниками ВНЗ рівня B2 згідно з загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти» [1]. Таким чином, ми постаємо перед необхідністю удосконалення підходів до організації вивчення англійської мови, підвищення мотивації до її вивчення, покращення практичних результатів курсантів наприкінці курсу. Одним з шляхів підвищення результативності вивчення англійської мови може стати урахування загальних психологічних особливостей курсантів в процесі організації її вивчення у навчальному закладі. Так, у закордонній навчальній літературі останніх десятиріч [2,3,4] все частіше простежується думка про потребу врахування особливостей способу мислення та поведінку нового покоління. Мова йде про так зване «Покоління Y». Під цим терміном більшість авторів розуміє молодих людей, народжених у 1981-1999 роках, які абсолютно комфортно відчують себе у технологічному середовищі та схильні до виконання складних багатовекторних завдань. Серед основних їх особливостей визначають:

1. зацікавлення можливістю професійного розвитку;
2. потребу у адаптації навчального матеріалу;
3. схильність до використання нових технологій;
4. потреба у балансі між особистим життям та роботою;
5. схильність до візуальних та кін естетичних методів навчання;
6. потреба у отриманні «зворотного зв'язку»;
7. зниження критичності до використання плагіату;
8. схильність до ігрових форм навчання;
9. сприйняття навчання як «споживання»;
10. втрата впливу «авторитетів»;
11. бажання отримання нових вражень;
12. небажання читати.

Отже, аналіз таких особливостей молодих людей, а статистика стверджує, що їхня кількість швидко зростає і в окремих країнах вже досягає 50%, змушує особливо свідомо ставитися до добору методів вивчення англійської мови. Так

викладач насамперед має звернути увагу на організацію роботи за такими методами:

1. метод «змішаного навчання», який дає можливість комбінувати аудиторну, позааудиторну, індивідуальну роботу, працювати в он-лайн режимі та забезпечує режим «зворотного зв'язку»;

2. методи візуалізації навчання. Використання технічних навчальних засобів (проекторів, комп'ютерів), які дозволяють проілюструвати процес навчання.

3. ігрові методи. Особливо застосування методу ділової гри, який дозволить курсантам відчувати зв'язок між життєвою необхідністю та абстрактним навчальним матеріалом.

4. проектні методи. Основними перевагами тут є використання технічних засобів, індивідуалізація навчання, можливість отримання швидкої реакції аудиторії.

5. методи контекстно орієнтованого навчання. Дають змогу підвищити мотивацію до вивчення професійної англійської мови.

Звичайно, сучасних методів та прийомів вивчення іноземної мови існує набагато більше. Завданням викладача є добір таких з них, які сприяли б досягненню успішності академічної групи. В свою чергу, завданням цієї статті є спрямування його уваги на зміну психічних, розумових, поведінкових та моральних напрямів розвитку молодшої людини в умовах технологізації та глобалізації суспільства. Врахування цих особливостей дозволить більшою мірою орієнтувати заняття з англійської мови на курсанта, як свідомого суб'єкта навчання.

Список використаних джерел

1. Лист МОН України від 11.03.2015 № 1/9-120 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін» - Режим доступу до журналу: <http://www.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/3666>- Загол. з екрану. - Мова англ.

2. Reilly P. Understanding and teaching generation Y. - English Teaching Forum. - Volume 1. - November 2012. - P. 2-11.

3. Sharma P., Barrett B. Blended learning: Using technology in and beyond the language classroom. Oxford: Macmillan. - 2007. - 160 p.

4. Wessels, P., Steenkamp L. P. Generation Y students: Appropriate learning styles and teaching approaches in the economic and management sciences faculty. - South African Journal of Higher Education. - 2009. - 23 (5). - P. 1039-1058.

Мазниченко В.М., Національний
університет оборони України ім.
Івана Черняховського, кандидат
філологічних наук, доцент

ЩОДО ПРОГНОЗУВАННЯ УСПІШНОСТІ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Проблема існування здібностей до засвоєння іноземних мов завжди хвилювала лінгвістів, викладачів, методистів та психологів. Що таке здібності до мов і яким чином їх можна виявити? Це питання вирішувалося по-різному, залежно від наукової концепції, методики та поглядів того чи іншого вченого. Думки дослідників [1-4] різняться: від беззастережного визнання, що наявність природжених здібностей необхідна для оволодіння іноземною мовою, до заперечення самого факту існування таких здібностей.

Розглядаючи проблему здібностей в оволодінні мовою, необхідно розмежовувати поняття «мовна здатність» та «здатність до мов»/«лінгвістична здатність». *Мовна здатність* характеризує можливість оволодіння, в першу чергу, рідною мовою. Фахівці мовної психології виходять з того постулату, що здатність користуватися рідною мовою є у кожної людини з нормальним інтелектом. *Здатність до мов*, або *лінгвістична здатність*, забезпечує можливість оволодіння іноземними мовами. Традиційно лінгвістична здатність включає мовленнєві (комунікативні) та власне мовні здібності. Разом з тим, кожна з

цих здібностей має складну структуру, що включає різні компоненти: загальні (інтелектуальні) та спеціальні (мовні). Всі іншомовно-мовленнєві здібності знаходяться у взаємодії та взаємозалежності, утворюючи єдине ціле. Наприклад, М. Кабардов [1] виділяє десять складових цих здібностей, з яких чотири пов'язані з оволодінням основними аспектами мови (фонетичні, лексичні, граматичні та стилістичні), чотири - з видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання та письмо), а дві здібності - іншомовне мислення та відчуття мови - є основними.

Наявність або відсутність у конкретної людини лінгвістичних здібностей пояснюється неоднозначно. Більшість методистів та психологів відкрито визнає, що механізм засвоєння іноземної мови ще остаточно незрозумілий через його виняткову складність. Протягом усього ХХ століття виконувалися розробки тестів та методик, які дозволили б передбачити успішність конкретної особи в оволодінні іноземною мовою [3]. Але на сьогодні ще не існує єдиного тесту, який може дати повне уявлення про наявні в індивіда лінгвістичні здібності. Кожен із компонентів завжди розглядається окремо, що пояснюється складністю та багаторівневою організацією структури здібностей.

Як показали дослідження М. Кабардова [1], стійкі індивідуальні характеристики особи, що визначають успішність чи неуспішність оволодіння мовою, проявляються, як правило, в трьох вимірах: 1) у комунікативній поведінці в процесі навчання; 2) в основних характеристиках пізнавальних процесів (якісно-кількісні співвідношення результатів діяльності, швидкісні параметри розвитку розумово-мовленнєвих процесів, обсяг сприйняття та типи пам'яті); 3) у природних передумовах здібностей (біоелектричні показники властивостей нервової системи, особливості слухового та зорового аналізаторів, характеристики міжпівкульної асиметрії мозку).

Існує велика кількість психологічних та лінгвістичних тестів для визначення або прогнозування майбутньої успішності

у навчанні іноземних мов. Деякі з них, зокрема тести Керролла та Сепона [2], Пімслера [4], утворюють цілі «комплекси» (language aptitude battery) тестів мовних здібностей.

Здатність до фонетичного кодування (phonetic coding ability), граматична чутливість (grammatical sensitivity), механічна асоціативна пам'ять (rote associational memory), індуктивна здатність (inductive ability) - це показники, які перевіряються тестами на виявлення здібностей до вивчення іноземної мови. Ці тести використовують для розкриття індивідуальних відмінностей у здібностях до мови, а, можливо, і відмінностей у природних передумовах цих здібностей. Тести з визначення успішності оволодіння іноземною мовою, як правило, враховують і навички/вміння з рідної мови та індивідуально-психологічні особливості слухачів (сприйняття, уява, пам'ять та ін.). У навчанні іноземних мов така діагностика переслідує мету - виявлення особи з «низькою» успішністю раніше, ніж вона почне вивчення іноземної мови. Такий підхід не означає, що слухачі з «низькими» здібностями будуть не в змозі опанувати іноземну мову, а попереджає, що їм потрібно набагато більше часу і зусиль для досягнення певного рівня знань.

Переважає більшість теоретиків мовного тестування розрізняє чотири категорії тестів:

1) тести здібностей (aptitude tests) - для визначення здібностей з вивчення іноземних мов та часу, необхідного для оволодіння мовою. Ці тести іноді називають прогностичними, оскільки з їх допомогою, зазвичай, передбачають здатність освоєння того чи іншого курсу навчання;

2) тести кваліфікаційні (proficiency tests) - для визначення рівня володіння іноземною мовою, виявлення навичок та вмінь з метою розподілу слухачів по групах залежно від їхнього рівня володіння іноземною мовою;

3) тести досягнень (achievement tests) - підсумкові тести, як засіб поточного або підсумкового контролю, для визначення досягнень за конкретною методикою, підручником та ін.;

4) тести діагностичні (diagnostic tests) - для виявлення найбільш слабких і сильних сторін у формуванні окремих навичок та вмінь, а отже, своєчасного вжиття заходів щодо подолання існуючих труднощів.

Однак необхідно зазначити, що на ступінь успішності в оволодінні іноземною мовою може впливати безліч змінних факторів. Середовище, в якому живе особа, мотивація в оволодінні мовою, методика навчання, можливість "занурення" в країну проживання - є одними з найважливіших.

Отже, завданням виявлення здібностей є не так тестування наявного рівня знань, сформованих навичок та вмінь, як тих потенційних можливостей індивіда, які найчастіше приховані від спостереження. На нашу думку, при організації навчання та комплектуванні груп доцільно проводити тестування, використовуючи комплексну методику визначення здібностей до вивчення іноземних мов. Це дозволить, враховуючи індивідуальні особливості, дати кожному слухачеві конкретні практичні рекомендації щодо розвитку його лінгвістичних здібностей, що сприятиме підвищенню ефективності навчання.

Список використаних джерел

1. Кабардов М.К. Коммуникативные и когнитивные составляющие языковых способностей (индивидуально-типологический подход): дис. ... д-ра психол. наук. - М., 2001. - 354 с.

2. Carroll J., Sapon S. Modern Language Aptitude Test/ J.Carroll, S.Sapon. - Bethesda: Manual Edition, 2002.

3. Pereiro M. Etre doué pour les langues : approches scientifiques et représentations sociales/M. Pereiro//Mélanges Crapel (revue de didactique des langues de l'Université de Nancy2).- 2001 (Spécial Jeunes Chercheurs).- n° 26 - C.167-184.

4. Pimsleur P., Reed D., Stansfield Ch. Pimsleur Language Aptitude Battery/ P.Pimsleur, D. Reed, Ch.Stansfield. - Bethesda: Manual Edition, 2004.

Маруніч І.І., Національна академія
внутрішніх справ, кандидат
філологічних наук, доцент;
Проценко Г.П., Національна
академія внутрішніх справ

МАНІПУЛЯТИВНІ МОЖЛИВОСТІ МОВИ

Основне соціальне призначення мови - бути засобом комунікації, зберігання і передавання інформації. Однак мова може використовуватися не тільки як інструмент формування і висловлення думок, засіб комунікації, а і як засіб впливу на індивідуальну та громадську свідомість. Можливість застосування її з метою впливу закладена в самій природі мови та людського спілкування. Мова значною мірою визначає і зумовлює наше розуміння навколишнього світу та ставлення до нього, оскільки саме завдяки їй відбувається відображення існуючої реальності в нашій свідомості. Це дає можливість за допомогою мови потрібним чином впливати на сприйняття дійсності, особливо тоді, коли воно відбувається поза безпосереднім досвідом, і людина не в змозі зіставити реальну картину з її вербальним зображенням.

Можливість впливу за допомогою мови пов'язується також із прагматичною спрямованістю самого акту комунікації. Ця спрямованість передбачає досягнення потрібної зміни в уявленнях об'єкта комунікації. Найбільш дієвим способом реалізації цієї спрямованості є відповідний підбір слів й їх поєднання у фрази. Цьому сприяє і те, що об'єктивне повідомлення інформації, вільне від будь-якої інтерпретації та оцінки неможливе, оскільки вже сам вибір мовних засобів передбачає ставлення суб'єкта до змісту інформації. Тобто вже самі мовні знаки в момент їх реалізації володіють заданістю на вплив.

Аналіз наукових і публіцистичних джерел свідчить, що усі об'єктивно притаманні мові та комунікації особливості активно використовуються у нашому суспільстві з метою здійснення маніпулятивного впливу, оскільки їх застосування дозволяє приховано впливати на людську свідомість. Тому мова, що використовується як засіб впливу, завжди містить не тільки

повідомлення про дійсність, а й її тлумачення, явну і приховану оцінку, вона орієнтована на те, щоб викликати бажану для суб'єкта мовну чи поведінкову реакцію з боку об'єкта комунікації.

Загальновідомо, що мова має значний маніпулятивний потенціал, позаяк дає можливість через реалізацію комунікативної та інтерпретаційно-оціночної функції здійснювати приховане управління свідомістю та поведінкою людей у бажаному для суб'єктів комунікації напрямку.

Лінгвістичний розгляд маніпулятивного впливу дозволяє проаналізувати ті мовні засоби, за допомогою яких відбувається конструювання відповідних повідомлень й які власне уможливлюють маніпулятивні процеси у сучасному суспільстві. Це досить обширне дослідження, тому пропонуємо розглянути лише окремі аспекти цієї проблеми.

Так, вбачається вартим зазначити, що непомітне ухиляння від реалій суспільно-політичного життя відбувається передусім за допомогою лексики, яка використовується в повідомленні. Підбір слів, що приховують неприємні для мовця (політичної еліти, корупційних структур тощо) явища та події, може повністю змінити сприйняття повідомлення, яке набуває інших оцінних акцентів, наприклад, за допомогою використання аксіологем: свобода, правосуддя, мир (*freedom, justice, peace*). Підміна понять відбувається за рахунок використання лексики з позитивною конотацією для позначення негативних явищ, наприклад, *запобігання масовим правопорушенням, запобіжні заходи (prevention of mass disorder, preventive counterattacks)*. Цей механізм також залучається для відволікання уваги реципієнтів від негативних явищ дійсності, вживаючи евфемізми в рамках політичної коректності, зокрема, *зниження інтенсивності, недієздатна особа, малозабезпечені верстви населення (downsizing, physically challenged, the low-income brackets)*. У цьому контексті варто згадати слово «*негаразди*» (*troubles*) на позначення кризи. Протилежний механізм застосовується при реалізації тактики навішування ярликів, коли негативні емоції адресата, що викликає лексика з негативними конотаціями, переносяться на інше поняття, приміром, *тероризм, корупція* тощо (*terrorism, corruption etc*).

Досить поширене надмірним вживання ключових слів на зразок: «тому що», «або», «якщо» (*because, or, if*) та їх заміників.

Слід зауважити і на вживанні неологізмів, в основі яких лежать вже існуючі лексеми з певними оціночними значеннями, що використовуються для ухиляння від істини.

Широко застосовується викривлення інформації, зокрема йдеться про повторення, гіперболізацію, применшення, спрощення понять, замовчування, підтасовку та фабрикацію фактів, а також подрібнення цілісної картини.

Для надання висловлюванням вигляду беззаперечної істини використовуються тактики посилення на авторитети та вживання загальних фраз, наприклад: *кожний усвідомлює, що...; кожен небайдужий не може заперечувати той факт, що ... (everyone realizes that..., no sensible person will deny the fact that.)*.

Групова ідентифікація передбачає реалізацію інклюзивності та дистанціювання. Прагнення людини належати до певної спільноти використовується для створення образу „своїх” та „чужих”, що особливо важливо в умовах воєнно-політичних конфліктів, наприклад: *ми досягли певних результатів у боротьбі з тероризмом, ми переможемо їх, ми ліквідуємо тероризм (“we ’re making progress on the war against terrorists; we ’re going to hunt them down one at a time; we will win the war on terror ”)*.

Хотілося б згадати і таке здавалося б нейтральне, малозначуще слово «принаймні» (*at least*), вдале застосування якого нашою людиною на потрібні для того, хто конструює повідомлення, висновки. Подібних прикладів можна навести досить багато.

Цікавою у цьому контексті є оригінальна теорія «зловживання словами» Д. Локка. Крім ототожнення слів і речей, Д. Локк називає такі джерела зловживань: використання слів, яким або не відповідають ніякі ідеї (багато філософських і релігійних термінів), або які безперечно є важливими, але неясні й неоднозначні: *мудрість, слава, милість (wisdom, fame, favour)*; нестійке вживання слів, при якому їх значення змінюється час від часу; внесення навмисної неясності за допомогою вживання слів у незвичайних значеннях, введення нових двозначних термінів,

нестандартного поєднання слів; використання слів для позначення того, що вони в принципі не можуть висловлювати; прийняття слів на віру, тобто недоврахування багатозначності слова і розпливчатості його значення; непомірна образність мовлення.

Що стосується публічного мовлення, то воно відкрите для розмовно-зниженої лексики, яка широко вживається у виступах політиків. Розмовні слова і звороти, у тому числі прислів'я і приказки, сприяють деофіціалізації мовлення, роблять спілкування більш невимушеним, допомагають втримувати контакт з аудиторією; по-друге, з їх допомогою людина може висловити якнайширший спектр своїх оцінок і емоційних станів - гнів, роздратування, несхвалення, іронію тощо.

Насамкінець доречним вбачається висновок про те, що в українському суспільстві важливого значення набула проблема запобігання маніпулятивному впливу мови. З огляду на викладане видається досить нагальним подальше дослідження мови щодо вироблення заходів, які повинні сприяти обмеженню мовного маніпулювання в українському суспільстві.

Марченко І.В., Національна академія
внутрішніх справ

НАВЧАННЯ ПУБЛІЧНОМУ МОВЛЕННЮ КУРСАНТІВ II КURCY НА ЗАСІДАННЯХ НАУКОВОГО ГУРТКА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Оволодіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування в умовах полікультурного світового простору має стати чинником розвитку професійних знань та умінь майбутніх правоохоронців. Компетентний рівень входження особистості в сучасний полікультурний простір забезпечується, з одного боку, рівнем його професійної підготовки, а з іншого - рівнем його загальнокультурного розвитку. Нове соціальне замовлення сучасного суспільства полягає у формуванні багатомовної особистості, яка готова до міжкультурної комунікації. І якщо раніше мета навчання іноземних мов полягала в передачі суб'єктам навчання певних знань і формування в них відповідних умінь та

навичок, то нині теоретичні роботи та практика навчання свідчать про те, що цього просто недостатньо. Характерним для сучасного етапу розвитку мовної освіти є вміння реалізовувати різні форми ефективного спілкування в професійному середовищі, користуватись набутими вміннями та навичками в професійній діяльності та демонструвати їх на практиці.

Найбільш поширеним видом публічного виступу для курсанта вищого навчального закладу системи МВС є наукова доповідь, з якою він виступає на наукових конференціях або круглих столах (іноземними мовами). Тому навчання майстерності публічного виступу на засіданнях наукового гуртка з англійської мови, розкриття творчого потенціалу та індивідуальних якостей курсантів є головною метою викладача-керівника гуртка.

Навички наукового спілкування іноземною мовою стають все більш затребуваними, вони є необхідними для того, щоб доповідач був здатний самостійно, без перекладача, поділитися своїми досягненнями, досвідом, володів реєстром комунікативних намірів, а саме вмів надати пояснення, уточнення, аргументування, інформування та інше. Вміння публічно надати результати своїх досліджень та донести їх головну ідею до аудиторії є не менш важливим, ніж самі досягнення. Навчити курсантів проводити презентації, вести дискусії та захищати своє наукове дослідження англійською мовою стає першочерговими завданнями для викладачів, які проводять заняття наукових гуртків. Але рівень мовної підготовки курсантів має бути достатньо високим.

Перш за все, треба пам'ятати, що публічне мовлення є явищем складним та творчим. Публічний виступ є процесом передачі інформації, мета якого - ознайомити аудиторію з результатами роботи та вміти іноді переконати в правильності деяких положень. Щоб досягти потрібного ефекту, оратору необхідно багато працювати. Чи буде це добре підготовлена мова, або блискуча імпровізація, - вона завжди результат накопиченого досвіду, знань і вмінь. Оратор повинен вміти підготувати виступ на задану тему, вміти викласти матеріал, встановити контакт зі слухачами, бути готовим до всіляких

Отже, за пропозицією німецького вченого Х. Леммермана, підготовка промови починається задовго до виступу і складається з кількох етапів, а саме: збір, відбір та організація матеріалу, підготовка плану, написання тексту та проба мови. Підготовка виступу починається з визначення теми. Як правило, тема вибирається згідно затвердженого тематичного плану наукового гуртка на навчальний рік. Вона має бути ясною, зрозумілою для аудиторії та лаконічною. Далі - відбір матеріалу та композиція виступу. Виступаючий повинен переглянути певну кількість автентичних джерел, виписати цитати, узагальнити факти, написати текст. Роль викладача на цьому етапі, як наукового керівника, - перевірити виступ, виправити помилки та надати консультацію з приводу розташування інформації та обговорення всіх деталей виступу. Як засвідчує практика участі курсантів академії в різних міжвузівських науково-практичних конференціях, викладачі-наукові керівники мають приділяти увагу зацікавленості курсанта і аудиторії у виборі теми, складності та структурі доповіді, мінімізувати використання лексики, що рідко вживається.

Перед виступом обов'язково потрібно правильно прочитати текст вголос: аудиторія повинна відчувати зацікавленість оратора, його ставлення до предмета промови та переконливість в подачі матеріалу. Під час промови слід дотримуватись кількох правил. По-перше, мова оратора не повинна бути монотонною, швидкою та безперервною. По-друге, треба постійно підтримувати увагу аудиторії різними прийомами, наприклад, найбільш розповсюджений прийом - питання-відповідь: оратор задає питання, сам на нього відповідає, висуває можливі заперечення, з'ясовує їх і доходить певних висновків. Або прийом створення проблемної ситуації, коли слухачам пропонується ситуація, яка викликає питання «Чому?». Це створює пізнавальну активність та знімає напругу серед аудиторії. По-третє, публічний виступ має супроводжуватись презентацією, яка буде відповідати заданим критеріям [3].

Навчання публічному мовленню на засіданнях наукового гуртка має багато переваг. Готуючись до виступу на науково-практичній конференції курсанти:

- самостійно отримують знання з різних джерел;
- розвивають свої дослідницькі вміння;
- розвивають аналітичне мислення;
- набувають комунікативних вмінь;
- вчаться користуватись набутими знаннями для

вирішення практичних завдань.

Таким чином, підсумовуючи, необхідно зробити декілька висновків.

1. Цінність вміння публічно виступати складно переоцінити.

2. Формування вмінь публічного виступу є цілеспрямованим тривалим поетапним процесом.

3. Навички підготовки та проведення наукових презентацій є складними та комплексними навичками.

4. Реалізація цих навичок на практиці викликає багато питань, але навчання цим навичкам та їх тренування не викликає сумніву [2].

На жаль, сьогодні володіння іноземною мовою, що забезпечує професійне спілкування, часто розглядається як другорядне, таке, що базується на загальному володінні мовою. В умовах недостатньої кількості практичних годин на вивчення іноземної мови в НАВС є доцільним запропонувати методику формування іншомовної компетентності, яка включала б традиційні методи навчання іноземної мови в поєднанні з новими технологіями, що надають можливість забезпечити курсантів актуальними оригінальними текстами та інформацією, що найповніше відповідають їх спеціалізації.

Список використаних джерел

1. Делецький Ч. Практикум з риторики. - М., 1996.
2. Іванова С.Ф. Специфіка публічної промови. - М., 1978.
3. Леммерман Х. Учебник риторики. Тренировка речи с упражнениями: пер. с нем. - М.:Интерэксперт, 1998. - 256 с.

Назаренко Н.С., Національна академія
Державної прикордонної служби
України ім. Богдана Хмельницького,
кандидат педагогічних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПРИКОРДОННИКІВ УСНОГО ПОСЛІДОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Завдання поліпшення якості підготовки майбутніх прикордонників, фахівців у галузі перекладу, вимагає систематичного вдосконалення навчального процесу, активізації творчих здібностей курсантів, залучення їх до дослідницької роботи, формування професійної комунікативної компетентності, яка необхідна у їхній повсякденній діяльності. Тому проблема фахової підготовки майбутніх прикордонників-перекладачів та формування їх професійної комунікативної компетентності на заняттях з перекладу набуває особливої значущості.

Методика викладання перекладу є малорозробленою сферою педагогічної науки. Насамперед, це стосується проблематики навчання, оволодіння універсальними вміннями та навичками, необхідними у всіх видах перекладу: усному та письмовому, послідовному та синхронному.

Усний послідовний переклад є складним, специфічним видом мовленнєвої діяльності, як і слухання, говоріння, читання, письмо. Послідовний переклад охоплює практично всі ці види мовленнєвої діяльності: продуктивні - говоріння і письмо, і рецептивні - слухання і читання. Процес усного послідовного перекладу відрізняється від процесу письмового чи синхронного перекладу. Характерною ознакою для цього перекладу є поперемина робота відправника повідомлення і перекладача. Відправник повідомлення, перекладач і одержувач повідомлення при цьому виді перекладу є безпосередніми учасниками комунікативного акту, вони бачать один одного, самі створюють елементи ситуації спілкування і мають можливість частину

інформації передати за допомогою прагматичних компонентів смислу висловлювання (мімікою, жестами). Ці умови спілкування в значній мірі полегшують роботу перекладача, оскільки сприяють простішому проникненню в усі нюанси смислу і функції мовленнєвого твору [1, с.189].

Враховуючи вище викладене, можна стверджувати, що для здійснення перекладу професійна компетентність майбутнього прикордонника-перекладача (набір знань, навичок і умінь) має включати такі компоненти: мовна компетенція (як в рецептивному, так і продуктивному плані); комунікативна компетенція; перекладацька компетенція (навички білінгвізму і перекладу); технічна компетенція (уміння кодувати і декодувати інформацію, презентабельність); особистісні характеристики (розвиток пам'яті). При цьому перші три компоненти є характерними для всіх видів перекладу, а останні два є специфічними для усного послідовного перекладу [2, с. 203].

Усний послідовний переклад, як і синхронний, належить до найскладніших видів усного перекладу. Це диктує свої вимоги щодо підходів до його викладання. Курсанти повинні мати необхідну мовну підготовку, тобто володіти тим мінімумом знань, який необхідний для адекватного розуміння тексту. До мовної компетенції належать також і знання рідної мови. Проблема комунікативної компетенції тісно пов'язана з розбіжностями культур і вимагає від перекладача знання як культури мови оригіналу і мови перекладу, так й інших екстралінгвістичних знань. Що стосується білінгвізму, тут важливим є уміння переключатися з однієї мови на іншу, тобто уміння автоматизовано знаходити відповідник у другій мові. Розвитку цього уміння сприяє вивчення перекладацьких відповідників і прийомів перекладу [2, с. 205].

Навчання усного послідовного перекладу слід починати не з виконання вправ, а з теоретичного заняття, під час якого курсанти знайомляться з основними правилами усного послідовного перекладу. Теоретичний курс не має бути занадто тривалим, оскільки більшість теорії стає зрозумілою при

виконанні вправ, а кінцевою метою в даному курсі є розвиток перекладацьких умінь. Однак у випадку необхідності викладач повинен торкатися теоретичних проблем і в ході роботи з вправами. Починати викладання послідовного перекладу варто з пояснення і розвитку простіших, але невід'ємних навичок послідовного перекладу, наприклад, презентабельності, поступово ускладнюючи завдання і цілі вправ, які виконуються.

Практичний курс усного послідовного перекладу можна побудувати таким чином, щоб вправи, які націлені на відпрацювання одних навичок і використовуються на початковому етапі, змінювалися складнішими різноплановими вправами на проміжному етапі і багатоцільовими вправами на завершальному етапі (наприклад, аудіювання - переклад на слух - усний послідовний переклад) [3, с. 187].

Аналіз психологічної структури перекладацької діяльності та узагальнення підходів до проблеми вправ для навчання перекладу дозволили запропонувати три типи вправ: підготовчі, операційні й цілісні.

Таким чином, для здійснення перекладу професійна компетентність майбутнього прикордонника-перекладача має включати такі компоненти: мовна компетенція; комунікативна компетенція; перекладацька компетенція, технічна компетенція; особистісні характеристики. При цьому перші три компоненти є характерними для всіх видів перекладу, а останні два є специфічними для усного послідовного перекладу. Основними методичними прийомами при навчанні усного послідовного перекладу є принцип від простого до складного, логічна побудова заняття, використання ситуацій спілкування, в яких може функціонувати мовний матеріал, що вивчається. Вправи, які використовуються на заняттях з перекладу - це підготовчі, операційні й цілісні.

Список використаних джерел

1. Брандес М.П. Предпереводческий анализ текста / М.П. Брандес, В.И. Провоторов. - М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2003. - 224 с.

2. Цвяк Л.В. Білінгвізм як феноменальне явище сучасного суспільства / Л.В. Цвяк // Записки з романо-германської філології: Вип.12. - Одеса: Латстар, 2002. - С. 202-211.

3. Черноватий Л.М. Особливості навчально-методичних матеріалів для підготовки перекладачів / Л.М. Черноватий // Вісник Сумського державного університету. - 2002. - № 4(37). - С. 184-188.

Нестеренко К.В., Національний
юридичний університет
ім. Ярослава Мудрого, кандидат
філологічних наук

ОСНОВНЫЕ ОСОБЕННОСТИ СИСТЕМЫ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В ВУЗАХ

С развитием общества и его информационно - технологического потенциала, в связи с возникшей необходимостью поиска новых форм образования и обучения возник вопрос о возможности внедрения системы дистанционного обучения в практику подготовки вузами специалистов.

Система дистанционного обучения (СДО) означает информационную систему, которая используется чтобы планировать, осуществлять и управлять учебными формами организации в очной и дистанционной формах. Другим распространенным названием системы дистанционного обучения является следующее - система управления обучением (Learningmanagementsystem).

Целями системы дистанционного обучения являются:

- Служить дополнительным источником учебной информации и стимулировать самостоятельный ее поиск обучающимися;

- вводить в процесс обучения новые информационные технологии и стимулировать переход к креативному мышлению;
- охватывать наибольшее число участников благодаря действию системы в режиме реального времени вне зависимости от территориального расположения.

Основными характерными чертами системы дистанционного обучения необходимо выделить:

- четкость и объективность;
- функциональность;
- экономическая выгодность и рентабельность;
- модульность;
- гибкость;
- возможность учета индивидуальных особенностей обучающихся.
- возможность охвата все большего числа студентов и других обучающихся.

Система предполагает наличие учебных материалов в указанной последовательности их выполнения, их распространение и обеспечение совместного доступа. Система распространяется через сеть Интернет или через другие системы и сети. Она включает в себя онлайн лекции, семинары, конференции. В нее также входят разработанные заранее различные задания по выполнению проектов, решению задач, тестирование, опросы и пр., а также методические рекомендации к их выполнению. Система подходит для изучения материала, так и контроля за работой студентов по различным дисциплинам, как специальным, так и языковым.

Для организации системы дистанционного обучения используется специальное программное обеспечение, что позволяет предоставлять обучающие и информационные материалы, организовать администрирование учебного процесса, контролировать его, проводить консультации как в режиме реального времени, так и удаленно. Многие учебные заведения или компании пользуются в настоящее время уже

готовыми программами, позволяющими организовать дистанционное обучение. Некоторые научились разрабатывать подобные программы самостоятельно, составляя авторские программные продукты (AuthoringPackages). Из готового программного продукта нужно отметить MSOffice. В качестве обеспечения так называемого E-learning, дистанционного обучения с помощью компьютера, распространено использование HTML страниц в определенной последовательности. К более сложным системам относятся LMS (система управления обучением) или LCMS (система управления учебным контентом) для корпоративного пользования. Правильный выбор программного обеспечения будет способствовать успеху дистанционного обучения в соответствии с целями и задачами, которые к нему предъявляются. Система управления дистанционным процессом обучения работает следующим образом: имеется центральный сервер, предоставляющий соответствующий учебный контент, разделенный на разные модули, секции, подразделы в зависимости от содержания и целей обучения. Обучающиеся получают доступ к контенту и задачи данного этапа обучения. Преподаватель или куратор следит за работой системы и каждого обучаемого в ней. Обучаемые могут находиться как внутри подразделения, так и иметь доступ к отдаленным компьютерам обучающихся через кэширующий сервер. Таким образом, система дистанционного обучения обязательно включает в себя как содержательный, так и организационный компоненты.

Система e-Leaming предоставляет обучающемуся персональные возможности в пользовании контентом, доступе к информационным ресурсам с помощью специальных ссылок, в возможности общения с преподавателем, проведении контрольных и тестовых работ, в том числе и промежуточных, отчетности. Система управления контентом является базой данных с доступом к ней с помощью ключевых слов и может содержать каталоги графических, текстовых, видео, аудио

материалов, а также позволяет в нужной мере манипулировать ими. Со стороны преподавателя система управления обучением означает регистрацию и контроль доступа студентов к системе и учебным материалам, организацию их учебы в виде предоставления доступа к общим и специальным курсам, методическим рекомендациям и обеспечение интегрированности различных курсов и видов студенческих работ.

Система дистанционного обучения

- позволяет диалектическим образом сочетать традиционное аудиторное обучение с основанным на новейших информационных технологиях виртуальным. Таким образом, студенту предоставляется широкий выбор форм, методов и временных и пространственных возможностей обучения, что соответствует современным требованиям приведения внутренней системы образования в соответствие с европейскими и мировыми нормами и требованиями.
- соблюдать стандарты и сертифицировать контент. В настоящее время самым распространенным и используемым стандартом дистанционного обучения является SCORM.
- интегрировать обучающий контент собственной разработки с уже имеющимися известными сетевыми ресурсами в соответствии с установленными стандартами.
- предоставлять возможности тестирования по каждому курсу, модулю или отдельной его части.
- управлять интенсивностью процесса обучения, выделять наиболее важные сферы и области приложения усердия студента. Процесс управления знаниями включает также оценку знаний студента, полученную из различных источников.

В настоящее время наметились определенные тенденции в системе дистанционного обучения. К таковым относятся:

- включение элементов Web 2.0 в систему дистанционного обучения;
- совершенствование механизмов и инструментов управления компетенциями обучающихся;

- внимание к стандартизации и, одновременно, к индивидуализации и персонализации предоставляемого учебного контента;
- использование принципа SaaS (Software as a Service) (использование программного обеспечения в качестве поддержки).
- стремление к мобильности, разнообразию и соответствия современности учебного контента.

Нітенко О.В., Національна академія внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

ДО ПИТАННЯ ПРО НОВІТНЮ МОДЕЛЬ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПРАВА

У Європейському просторі вищої освіти простежується загальна тенденція до посилення іншомовної підготовки у вищій освіті, що підтверджується низкою нормативних документів, результатами аналізу та синтезу літературних джерел, концепцій, інформації електронних ресурсів тощо. В Україні реформування вищої освіти на основі нового Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій вимагає нових підходів до модернізації іншомовної підготовки в умовах євроінтеграції та глобалізації. Стан іншомовної підготовки в Україні переконує у необхідності проектування інноваційних моделей такої підготовки фахівців різних галузей. Так, актуальним наразі залишається розроблення моделі іншомовної підготовки вітчизняних фахівців права.

Модель іншомовної підготовки фахівців із прав має будуватися в контексті трициклової системи вищої освіти, оскільки саме трициклова структура вищої освіти (поряд із забезпеченням якості, визнанням ступенів та періодів навчання в закладах вищої освіти) є основою Болонського процесу з формування привабливого й конкурентоспроможного Європейського простору вищої освіти [1, с. 14].

Одним із ключових документів для новітньої моделі іншомовної підготовки юристів має стати Програма з англійської мови для професійного спрямування[3]. За цією програмою, існує шість рівнів володіння іноземною мовою (PBM): A1, A2; B1, B2; C1, C2.

Напершому циклі (бакалаврат) для здобувачів вищої юридичної освіти навчальні результати мають забезпечити формування іншомовної компетентності, що відповідає рівню незалежного користувача, еквівалентного рівню B2, що передбачає мінімум 200 контактних годин (7 кредитів по 30 годин) і вимагає складної мовної поведінки. Іншомовну компетентність випускників слід перевіряти відповідно до досягнень, складених на базі дескрипторів рівня B2 Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти.

Для отримання ступеня бакалавра, разом з усіма іншими професійними вміннями, студент-юрист повинен бути здатним ефективно спілкуватися іноземною мовою у професійному середовищі, що потребує досягнення таких *результатів навчання*: 1) обговорювати пов'язані з юриспруденцією питання, для того щоб досягти порозуміння зі співрозмовником; 2) готувати невеликі (2-3 стор.) публічні виступи, пов'язані з юридичними проблемами, застосовуючи відповідні засоби вербальної комунікації; 3) знаходити нову текстову, графічну, аудіо- та відеоінформацію, що міститься в англомовних юридичних документах (як у друкованому, так і в електронному вигляді), користуючись відповідними пошуковими методами та термінологією; 4) аналізувати іншомовні джерела інформації для отримання даних, що є необхідним для виконання професійних завдань; 5) складати юридичні тексти й документи іноземною мовою з низки галузевих питань; 6) писати ділові листи, демонструючи міжкультурне розуміння та попередні знання у конкретному юридичному контексті; 7) перекладати іншомовні юридичні тексти на рідну мову, користуючись двомовними спеціалізованими словниками, електронними словниками та програмним забезпеченням перекладацького спрямування. Обов'язковою умовою ефективного навчання іноземної мови в

бакалавраті вищих юридичних навчальних закладів має бути підсумковий контроль у формі іспиту наприкінці курсу та рубіжний контроль у формі модульних контрольних робіт.

Надругому циклі(магістратура) іншомовна компетентність здобувачів вищої юридичної освіти має відповідати якісним характеристикам досвідченого користувача, який є незалежним у використанні іноземної мови в своїй професійній діяльності, еквівалентний рівню C1,що вимагає мінімум 250 контактних годин (8 кредитів по 30 годин) в структурі освітньої програми. Принагідно слід відмітити, що *в жодному* вітчизняному вищому юридичному навчальному закладі такої кількості годин на вивчення іноземної мови в магістратурі *не виділено* [2].

Здобувач магістерського ступеня з права повинен досягти таких *результатів навчання*:1) розуміти довготривалі висловлювання, що містять юридичні терміни та характерні для офіційного й наукового стилів граматичні конструкції; 2)розуміти мовлення, навіть якщо воно не досить чітко структуроване або коли його зв'язність прихована і не виражена експліцитно; 3) розуміти програми телебачення й фільми, що містять юридичну лексику, без надмірних зусиль;4) розуміти довгі та складні юридичні тексти в друкованому вигляді; 5) розуміти фахові статті та довгі інструкції, які стосуються юридичної сфери. Самостійно працювати з текстом: а) швидко переглядати; б) розуміти загальний зміст; в) глибоко й уважно прочитувати;швидко й спонтанно висловлюватися на професійні теми без очевидних утруднень у доборі виразів; гнучко й ефективно користуватися мовою із професійною та соціальною цілями; чітко формулювати думки й точки зору та доносити свої погляди до співрозмовників у повному обсязі;робити усні повідомлення й доповіді на зразок тих, що можуть знадобитися в типових ситуаціях професійної діяльності (у суді, в прокуратурі тощо).

Вихідний рівень володіння іноземною мовою слід оцінювати під час *випускного кваліфікаційного іспиту* по завершенню магістерської програми.

Третій цикливищої юридичної освіти (доктор філософії, PhD) передбачає набуття компетентностей, що відповідають рівню досвідченого компетентного користувача, еквівалентного рівню C2. Доктор філософії з права має демонструвати такі *навчальні результати*: 1) легко розуміти складні в структурному чи/та лінгвістичному плані тексти, такі як іншомовні підручники з різних галузей права, наукові статті з юриспруденції тощо; 2) відсутність жодних утруднень у розумінні будь-якого розмовного мовлення, живого або в записі; 3) без зусиль брати участь у будь-якій розмові чи дискусії, легко вживаючи ідіоматичні звороти; 4) представляти чіткі й повні аргументи юридичного змісту. Висловлювання здобувача ступеня доктора філософії повинно мати ефективну логічну структуру, яка допомагає співрозмовникам виділити й запам'ятати значущі пункти; він мусить володіти значним, точним словниковим запасом юридичної лексики.

Слід відмітити, що кількість годин, необхідна для оволодіння рівнем C2, не передбачена жодним документом. Отже, кожен вищий навчальний заклад в Україні, який здійснює докторську підготовку юристів, самостійно вирішує, скільки контактних годин він може виділити на вивчення іноземної мови.

Таким чином, представлені основні положення моделі іншомовної підготовки фахівців із права в трицикловій системі вищої освіти базуються на компетентнісному підході. Тобто по завершенні кожного циклу вищої юридичної освіти - бакалаврату, магістратури, аспірантури - здобувач повинен досягти визначених результатів навчання та розвинути відповідні іншомовні компетентності, що забезпечить якість юридичної освіти.

Список використаних джерел

1. Луговий В.І. Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблеми її реалізації в Україні / В.І. Луговий // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України - 2009. - №2. - С. 14-27.

2. Нітенко О. В. Іншомовна підготовка фахівців із права в українських вищих навчальних закладах: виклики та перспективи // О. В. Нітенко // Вища освіта України. - К., 2012. - № 1(додаток 2) : Наука і вища освіта. - С. 227-234.

3. Е^Н8Ыог8ресШсРигро8е8 (Е8Р). - [Електронний ресурс] - Режим доступу: [ЫИр://eaЛопп1;и.е^.иа:8080/\]8рш/Ы1;^:](http://eajournal.i.ua:8080/j8pш/Ы1;^:)

Оверченко А.І., Навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат психологічних наук

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У наш час, коли життя пред'являє до людини все більше вимог, знання іноземних мов стає необхідністю. У різних людей мотиви вивчення іноземної мови можуть бути різними. Так, дослідження, проведене Київським науково-освітнім центром, показало, *що стимулом* до вивчення іноземних мов 51% опитаних людей називають кар'єрне зростання, 23% - навчання і стажування за кордоном, 12% роблять це для того, щоб зробити свій відпочинок більш комфортним, 7% збираються в ділові закордонні подорожі, 4% навчаються для участі в міжнародних конференціях і 3% опитаних працюють з іноземними партнерами. Отже, переважна більшість відповідей безпосередньо пов'язана з роботою і просуванням по кар'єрних сходах. Висновок з цього напрашується один - для успішної роботи в найрізноманітніших сферах і напрямках, зокрема в діяльності працівників ОВС, однієї рідної мови недостатньо, необхідне знання іноземної мови. Щоб вивчення іноземної мови проходило легше та успішніше, необхідно пам'ятати кілька правил.

Перед тим, як вивчати іноземну мову, необхідно чітко визначити, для чого це потрібно, тобто поставити *мету*. Адже, якщо людина знає, заради чого локлає стільки зусиль, щоб

вивчити іноземну мову, це допоможе їй побороти і бездіяльність, і нехіть.

З самого початку треба вчитися правильної *вимови*. Якщо людина, вивчаючи іноземну мову, звикне до неправильної вимови, згодом їй доведеться докласти чимало зусиль, щоб подолати цю звичку. Тому питанням орфоєпії слід приділяти велику увагу, особливо в перші місяці навчання. Саме з цією метою у процесі вивчення необхідно використовувати магнітофон.

Необхідно постійно спілкуватися з *носіями мови*. Дізнайтеся, чи не живе неподалік представник народу, мову якого вивчаєте, і чи не допоможе він у оволодінні мовою. Таким чином можна спілкуватися також за допомогою Інтернету. Це дасть змогу опанувати одразу дві речі - правильну вимову і розмовну практику.

Вивчення іноземної мови потрібно починати *інтенсивно*. Протягом першого місяця необхідно приділяти вивченню мови 2-3 години щодня, а далі - і 5-6 годин. Згодом обсяг навчального матеріалу можна дещо скоротити. Також за перший місяць потрібно освоїти всю нормативну граматику. Може виникнути запитання: де взяти стільки часу на вивчення іноземної мови? Окрім спеціально відведених для занять годин, потрібно використовувати кожен вільну хвилину. Наприклад, їдучи в транспорті, знаходячись у черзі. Намагайтеся кожен предмет, який привернув увагу, перекладати на іноземну мову; звернувшись до когось із певною реплікою, спробуйте хоча б подумки перекласти її на мову, яку вивчаєте тощо. Варто зазначити, що психологічні дослідження процесу запам'ятовування показали, що короткі фрази запам'ятовуються легше, ніж окремі слова. З'ясовано, що кількість слів у фразі для її правильного осмислення не має перевищувати семи. Підраховано також, що частота слів з кількістю складів у межах чотирьох становить 90-99% у різних мовах. Тому краще запам'ятовуються і більший ефект мають короткі фрази, що складаються з коротких слів [1, с. 319]. Тож для кращого

вивченні іноземної мови можна окремі слова об'єднувати у прості фрази, але робити це потрібно граматично правильно.

Створіть для себе підходящу *методику вивчення* іноземної мови. Так, відомий чеський соціолог Іржі Томан розповідає про юнака, який у трамваї, у метро, в черзі перебирав маленькі аркушики паперу. Поговоривши з ним, вчений дізнався, що на аркушах у нього - іноземні слова і фрази: на одному боці - оригінал, на другому - переклад. Він заучує спочатку одне, потім друге. Опрацьовані картки кладе до кишені, а в руці залишаються ще не вивчені. Аналогічні картки містили також граматичний матеріал, який так само вивчався і систематично повторювався. Так за чотири роки юнак вивчив німецьку, англійську та російську мови. Він не був феноменом, а просто раціонально використовував час, працюючи за підходящою для нього методикою[2, с. 221].

Якщо людина хоче вивчити іноземну мову, то повинна насамперед навчитися активно *володіти лексикою*. Це передбачає оволодіння окремими словами та фразами, характерними для даної мови. Вивчення має проходити активно та пасивно: при активному вивченні перекладаються слова рідної мови на іноземну, при пасивному - слова іноземної мови на рідну. Для цього варто користуватися словниками та розмовниками. Тут необхідно пам'ятати основне правило: якщо хочете навчитися писати іноземною мовою - пишіть, якщо читати - читайте, а якщо розмовляти - то розмовляйте. Отже, вивчення іноземної мови не має бути однобоким, мову потрібно вивчати комплексно, приділяючи увагу і написанню, і читанню, і перекладу, і говорінню.

Надавайте вивченню іноземної мови *емоційного забарвлення*. Вивчаючи певне слово, намагайтеся побудувати його образ у своїй уяві, проасоціюйте його з іншими словами, уявіть, як це слово вплітається у речення. Іноземні слова, які означають продукти харчування, можна записати на картках коричневого кольору, а ті, що означають види транспорту - червоного і т. ін.

Оскільки при вивченні іноземних мов провідну роль відіграє заучування, той *повторення* при цьому має величезне значення. Повторюватися мають слова, фрази, граматики. Частину свіжо вивченого матеріалу потрібно повторити не пізніше, ніж через 48 годин після вивчення, щоб інформація перейшла з короткочасної пам'яті у довготривалу [1, с. 319].

Не забувайте також постійно *мотивувати та заохочувати* себе до вивчення іноземної мови.

Список використаних джерел

1. ВарійМ.Й. Загальна психологія: Навч. посіб. / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. Томан І. Як удосконалювати самого себе: Пер. з чес. - К.: Політвидав України, 1988. - 319 с.

Олешко Н.М., Національний
університет державної податкової
служби України

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Сучасні засоби зв'язку з партнерами, доступ до інформаційних ресурсів мережі Інтернет передбачає не тільки досить вільне володіння комп'ютерними технологіями, але й іноземною мовою. Ми вважаємо, що Інтернет належить до засобів, які можуть забезпечити найповнішу реалізацію можливостей навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей

Науковці називають чотири головні причини для використання Інтернету в навчанні мов:

1. Сприяння вивченню мови завдяки мовній природі он-лайн комунікації.
2. Створення оптимальних умов для навчання письма завдяки створенню аудиторії для письмової комунікації.

3. Підвищення навчальної мотивації студентів.

4. Важливість опанування уміннями користуватися Інтернетом для майбутнього кар'єрного успіху, адже Інтернет - це невичерпне джерело інформації.

Можливості мережі Інтернет, що використовуються у навчанні іноземної мови студентів-немовників:

1) *Автентичний матеріал для включення матеріалів у зміст уроку.*

2) *Проведення Інтернет-пошуку.* Продуктом пошуку можуть бути автентичні тексти та фахом в подальшому ці тексти можуть обговорюватися в аудиторії.

3) Використання ресурсів Інтернету для розвитку мовлення (письмового та усного), мережа створює природне іншомовне комунікативне середовище. Для цього можна використовувати:

а) *Чати.* Тепер існують не лише текстові, а й голосові та відео чати, які розвиватимуть не тільки письмове, а й усне мовлення іноземною мовою.

б) *Соціальні мережі.*

в) *Форуми та дискусійні групи.*

г) *ЖЕБ -блоги.*

4) *Електронна пошта* є сучасним засобом зв'язку між партнерами та клієнтами. У майбутньому студентам немовних спеціальностей швидше за все доведеться спілкуватися з носіями мови, тобто їм потрібне буде досить вільне володіння іноземними мовами.

5) *Публікація студентських письмових робіт, презентацій та проектів у мережі Інтернет.*

6) *Он-лайн телевізійні канали та радіостанції.*

7) *Он-лайн мовні курси, які можуть бути додатковою допомогою при вивченні іноземної мови.*

8) *Газети та періодичні видання.* Для студентів-немовників періодичні видання за фахом можуть слугувати чудовим ресурсом автентичних текстів та новин у професійній галузі.

9) Вебквести-тобто Інтерет ігри.

Навчання іноземної мови за допомогою Інтернету дозволяє:

- продуктивно використовуючи навчальний час, вдосконалювати різні аспекти мовної діяльності (фонетичний, граматичний, лексичний) у тому числі професійно орієнтованої;
- вдосконалювати сприйняття та розуміння мови на слух - використання можливостей мультимедійного та лінгафонного обладнання, а також перегляд відеофрагментів, супроводжених іноземною мовою;
- забезпечити ефективну мотивацію та стійке зацікавлення до вивчення іноземної мови у студентів різного рівня мовної компетенції за допомогою багаторівневих автоматизованих навчальних курсів;
- оптимізувати вивчення лексики за допомогою автоматизованих словників (ABBYLingvo, SocratDictionary та ін.), програм автоматичного перекладу (MagicGoody, Pragma, PROMT, SocratPersonal та ін.);
- здійснювати проміжний і підсумковий контроль обов'язкового обсягу знань, сформованості мовних навичок і вмінь за допомогою блоку тестування TEOFL, Intell тощо;
- допомогти майбутнім фахівцям використовувати інформацію іноземною мовою з метою вдосконалення професійної компетенції, виконання проєктів, підготовки дипломних робіт тощо.

Отже, інформатизація навчального процесу має значний вплив на вдосконалення і розвиток методичних систем навчання іноземних мов у ВНЗ завдяки включенню до засобів навчання комп'ютерних словників, довідників тощо, які дають можливість значно збільшити продуктивність праці під час перекладу з однієї мови на іншу, вивчення правильної вимови іноземних слів тощо. Це потребує принципово нового інформаційного забезпечення навчального процесу, зокрема науково обґрунтованого педагогічного програмного забезпечення для вивчення іноземних мов, оснащення ВНЗ

комп'ютерною та телекомунікаційною технікою останнього покоління, формування Інтернет - компетентності науково - педагогічних працівників та усвідомлення можливостей мережі Інтернет у світовому процесі.

Список використаних джерел

1. Коваль М. Технологія використання мережевого мультимедійного навчального комплексу HiClassII у професійній підготовці фахівців пожежної охорони / Мирослав Коваль, Андрій Кузик, Тарас Рак // Педагогіка і психологія професійної освіти: науков - метод. Журнал.- 2002. - №5. - С. 111- 117.

2. Коваль Т.І. Використання інформаційних технологій в навчанні іноземних мов / Т.І. Коваль, О.М. Кужель // Комп'ютерно - орієнтовані системи навчання : зб. наук. пр. - К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова. - 2001. - Вип. 4. - С. 187-192.

Остафійчук Т.В., Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат психологічних наук,
доцент

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ І ПІДГОТОВКИ ДО ТКТ

На початкуXXI сторіччя відбувається формування нової парадигми іншомовної освіти, детермінованої посиленням міжнародних контактів, інтеграційних процесів, об'ємів інформаційного обміну та ін.).

Однією з центральних проблем лінгводидактики і методики викладання іноземних мов стало формування «провідної і стрижньової» для полілінгвальної і полікультурної особистості майбутнього вчителя іноземної мови комунікативної компетенції, що забезпечує можливість участі в міжкультурній комунікації (В.І. Байденко, І.Л. Бім, Н.Д. Гальськова, Е.Ф. Зеєр, І.А. Зімня, А.К. Маркова,

Р.П. Мільруд, О.Г. Оберемко, О.Г. Поляков, Е.Р. Поршнева, В.В. Сафонова, О.Н. Соловова, Г.С. Трофімова, І.І. Халєєва, А.Н. Шамов, А.В. Щепілова, Е. Derous, G. Heyd, Н. Holec, W. Hutmacher, R.L. Martens, S.B. Parry, A. Stooft et al.).

Дослідження в галузі підготовки вчителя іноземної мови в контексті діалогу культур в рамках комунікативного підходу (В.В. Сафонова, О.М. Соловова), комунікативно-діяльнісного, комунікативно-когнітивного і соціокультурного підходів (І.Л. Бім, Н.Д. Гальськова, Н.І. Гез, Е.І. Пасов, Е.С. Полат, В.В. Сафонова, П.В. Сисоєв, А.Н. Шамов, А.В. Щепілова) склали значну теоретико-методичну основу підготовки майбутнього викладача іноземної мови до участі в міжкультурній комунікації на основі сформованості комунікативної компетенції.

Вивчення наукової літератури з даної проблеми, спостереження за навчальним процесом у вищих навчальних закладах, практичний досвід в області лінгвомультимедійної підготовки майбутніх вчителів іноземної мови, фахівців з іншомовної освіти (К.В. Александров, Е.Н. Гендіна, М.Г. Євдокимова, Н.Ф. Коряковцева, В.В. Сафонова, О.Н. Соловова, А.А. Темербекова, А.В. Федоров) дозволили виявити ряд істотних суперечностей між:

- потребою сучасної школи у вчителях іноземної мови, що володіють лінгвомультимедійною компетентністю, необхідною для участі в мультимедійній опосередкованій міжкультурній комунікації, і недостатньою розробленістю поняття і структури лінгвомультимедійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови;

- науково-теоретичною і методичною базою формування компетенцій майбутніх вчителів іноземних мов, що склалася у сфері міжкультурної комунікації і в мультимедійній сфері та неопрацьованою ефективною науково обґрунтованою методичною моделлю їх формування;

- різноманітністю сфер мультимедійної опосередкованої міжкультурної комунікації вчителів іноземних мов, що існують

сьогодні, і неопрацьованою методикою формування лінгвомультимедійної компетентності вчителя іноземних мов, необхідної для участі в них.

Вищезгадані суперечності вимагають свого вирішення. Розробка моделі і методики формування лінгвомультимедійних компетенцій майбутнього вчителя іноземної мови представляється актуальною, оскільки сприяє вирішенню даних протиріч.

У Європі в 2005 році екзаменаційною комісією Кембріджського Університету CambridgeESOL був введений тест ТКТ (theTeachingKnowledgeTest). ТКТ перевіряє знання методики викладання англійської мови і є міжнародним стандартом теоретичних знань професійного викладача англійської мови. Після здачі тесту викладач отримує міжнародну вчительську кваліфікацію, яка дає право викладати англійську мову не тільки на території своєї країни, але і за кордоном.

Як вихід із ситуації, що склалася в Україні, може бути широке запровадження програми підвищення кваліфікації вчителів англійської мови і підготовки до тесту ТКТ. За вже наявним досвідом програму ведуть викладачі-методисти ЛЦ «Кембрідж», володарі сертифікатів CambridgeESOL, з досвідом підготовки осіб, які навчаються, до міжнародних екзаменів з англійської мови.

Метою такої програми є систематизація знань вчителів англійської мови, приведення їх у відповідність з міжнародними стандартами, які є орієнтирами при створенні єдиного освітнього простору в світлі Болонської Угоди.

Зміст програми включає ввідний та основний курси.

Ввідний курс: Європейський освітній стандарт (10 академічних годин).

CEFR (Загальноєвропейська шкала рівнів володіння іноземними мовами): визначення і опис рівнів за навиками володіння.

ELP (Європейський Мовний Портфель) і безперервна мовна освіта.

Професійний розвиток викладача Teacher' sPortfolio (портфоліо викладача).

Основний курс: Підготовка до ТКТ (90 академічних годин).

Модуль №1 - Система мови і основи теорії оволодіння мовою і викладання мови (30 академічних годин).

Модуль №2 - Планування заняття і використання додаткових ресурсів (30 академічних годин).

Модуль №3 - Наочний менеджмент: ведення і хід заняття (30 академічних годин).

Отже, після проходження такого курсу викладач англійської мови зможе переглянути свої професійні погляди і/або сформував нові принципи викладання відповідно до загальноприйнятих критеріїв викладання іноземних мов у світовій професійній спільноті.

Охріменко І.М., Національна академії
внутрішніх справ, доктор юридичних
наук, доцент;
Кривуша В.І., Національна академії
внутрішніх справ, кандидат
педагогічних наук, доцент

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ВНЗ МВС УКРАЇНИ

Патріотичне виховання молодих правоохоронців не обмежується звичайним засвоєнням певного обсягу знань і правил. Воно обов'язково передбачає й активну суспільно корисну діяльність курсантів, залучення їх до різних форм соціально та особистісно значущої діяльності гуманістичної спрямованості. В процесі цієї діяльності знання та ідеї

перетворюються у переконання і звички, в мотиви поведінки формують громадські потреби й запити у молоді.

Розуміючи патріотичну свідомість як сукупність відповідних знань, переживань і ставлень, слід виявляти рівень патріотичної вихованості молоді, на наш погляд, за такими характерними ознаками: рівень знань про Батьківщину; ступінь активності у соціально корисній діяльності; мотиви цієї діяльності; життєві плани в галузі патріотичної діяльності у відповідних сферах особистісно значимого майбутнього; участь у самовихованні з метою формування у себе якостей патріота України.

Результати наших багатолітніх спостережень свідчать про те, що у проведенні виховної роботи серед майбутніх правоохоронців, насамперед, превалюють вербальні її форми (лекції, бесіди, розповіді), а в організації дозвілля - відповідні розважальні заходи. Проте варто зауважити, що не достатня увага приділяється залученню курсантів до різних видів колективної творчої діяльності гуманістичної спрямованості. На думку сучасних керівників ОВС, саме участь молодих правоохоронців у колективній творчій діяльності гуманістичної спрямованості допомагає їм краще адаптуватися в процесі ознайомчої практики та стажування, сприяє розвитку вмінь та навичок, які будуть використані ними у відповідних сферах правоохоронної діяльності. Зокрема, це стосується вдосконалення вмінь встановлювати психологічний контакт з різними категоріями громадян, навичок реалізації вербальних та невербальних прийомів активного вислуховування, психологічного впливу тощо.

Певний досвід залучення курсантів до різноманітних форм діяльності милосердного спрямування накопичено в Національній академії внутрішніх справ. З метою формування емпатії майбутніх правоохоронців залучають до таких форм позанавчальної діяльності, як спеціально організоване шефство над дитячими будинками для сиріт та дітей, що втратили батьківську опіку, а також інтернатами для людей похилого віку.

Позитивно зарекомендувало себе й шефство курсантів над пенсіонерами ОВС, колишніми працівниками академії.

Залучення майбутніх фахівців до записів спогадів ветеранів ОВС - це не тільки їх вірний шлях до знань історії органів внутрішніх справ, досвіду правоохоронців, а й можливість вдосконалення умінь і навичок лаконічного формування думок, “викладення їх на папері”, що важливо для майбутніх слідчих, психологів, працівників підрозділів кадрового забезпечення тощо.

Курсанти досить часто беруть участь у зборі матеріалу та підготовці до видання збірок аматорських творів працівників ОВС. Причому, у таких збірках нерідко опубліковуються унікальні твори - на вірші засуджених до позбавлення волі написано музику курсантами, які готувались до роботи в практичних підрозділах, а також співробітниками ОВС. Ця діяльність отримала схвальні відгуки від представників Британської Ради в Україні та інших міжнародних організацій.

З огляду на це можна стверджувати, що ефективність патріотичного виховання курсантів ВНЗ МВС України закономірно пов'язана з реалізацією конкретних психолого-педагогічних умов, а саме:

- > розширення діапазону форм та поглиблення змісту патріотичного виховання; соціальної корисної, емоційно насиченої колективної творчої діяльності курсантів, яка цілеспрямовано сприяє формуванню їх позитивних особистісних якостей;

- > активізація елементів самоврядування курсантів на основі їх залучення до діяльності щодо планування, підготовки та проведення заходів патріотичного характеру;

- > проведення патріотичного виховання силами всього педагогічного колективу в тісній взаємодії з громадськістю, що сприяє розширенню та збагаченню позитивних соціальних зв'язків особистості майбутнього правоохоронця;

- > єдність виховних впливів на інтелектуальні, емоційні, вольові, ціннісно-мотиваційні компоненти свідомості

поведінки курсантів, із залученням кожного з них до педагогічно доцільної діяльності, яка відповідає їхнім віковим та індивідуальним особливостям, духовним запитам, інтересам й ін.;

> індивідуальний та диференційний підхід до курсантів з урахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних особливостей, а також рівня сформованості патріотичної свідомості тощо.

Оскільки в механізмі поведінки людини неабияку роль відіграють мотиви самоактуалізації, самоствердження, надання можливості задоволення зазначених мотивів шляхом залучення майбутніх працівників ОВС до соціально-корисної й індивідуально значущої діяльності гуманістичної спрямованості, а також широкої соціальної презентації її результатів розглядається нами як ефективний шлях удосконалення особистісного розвитку, а також формування позитивного іміджу конкретного працівника ОВС, підвищення авторитету міліції серед населення.

Пампура І.І., Державний
науково-дослідний інститут МВС
України

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ КУРСАНТА
ВНЗ МВС УКРАЇНИ**

Під час становлення особистості посилюється взаємозв'язок різних властивостей і характеристик, накопичуються нові потенції розвитку, відбувається розширення і, головне, поглиблення зв'язків особистості з навколишнім світом, суспільством, іншими людьми. Саме таке поглиблення та зростаюча багаторівневість і системність відносин людини зі світом, що реалізується в діяльності, це один з важливих критеріїв прогресивного розвитку особистості.

Потрібно пам'ятати, що особистість розвивається, формуючись. У психолого-педагогічній науці під формуванням зазвичай розуміють сукупність прийомів і способів соціального впливу на індивіда, що мають на меті створити у нього систему певних соціальних цінностей, концепцію життя, виховати соціально-психологічні якості і певний склад мислення. Розвиваючись, особистість, приймає певну форму, яка сприяє гармонізації цієї особистості. Процес становлення особистості можна уявити собі як розгортання цілісної органічної системи, в якій кожна частина певним чином продовжує іншу, таким чином створюючи одне ціле.

Складність і різноманіття розвитку особистості курсантавищого навчального закладу МВС України (далі ВНЗ МВС України) обумовлена, з одного боку, особливостями психічної регуляції поведінки, структури особистісних рис конкретного індивіда і їх детермінуючою функцією, а з іншого боку, -специфікою діяльності, її операційних, просторових, часових та інших характеристик. Саме в ситуаціях цілеспрямованої поведінки, характерних, в першу чергу, для майбутньої професійної діяльності курсанта, проявляються протиріччя між особистісними утвореннями і зовнішніми, діяльніснимита соціальними чинниками, які виступають у ролі вимог до фахівцяорганів внутрішніх справ.

У психолого-педагогічному плані проблема особистісного розвитку курсанта пов'язана з вивченням закономірностей формування операційної структури діяльності в процесі професіоналізації в залежності від індивідуальних і групових особливостей особистісної сфери. А також розвитку особистості (мотивів та інтересів, здібностей, емоційно-вольової сфери, професійно-важливих якостей і т.п.) на різних етапах професійного шляху і в різних видах трудової діяльності.

Також необхідно відзначити, що формування особистості курсанта у системі ВНЗ МВС України має виражені і, певною мірою, самостійні ресурси теоретичного та практичного характеру. У теоретичному плані ця проблема пов'язана з

урахуванням відомих психолого-педагогічних концепцій особистості, та доповнення їх структури, розвитку та детермінації з урахуванням особливостей життя та діяльності курсантів ОВС. Практичний аспект проблеми спрямований на розробку і вирішення завдань професійної орієнтації, психологічного відбору, розподілу і розстановки кадрів, трудового навчання, професійної підготовки і перепідготовки, соціально-психологічної адаптації, професійної реабілітації, психологічної підтримки і т.п.

Важливо також розуміти, що професійна підготовка курсантів яка проводиться на сьогоднішній день у ВНЗ МВС України, окрім надання майбутнім фахівцям певної сукупності фіксованих знань, умінь і навичок, повинна бути спрямована на розвиток їх особистості, здатної виявляти в житті та практичній діяльності за фахом свої таланти і здібності. Крім того, організація навчально-виховного процесу, повинна бути спрямована на розвиток у курсантів моральних, духовних, культурних цінностей і потреб, етичних норм і загальноприйнятих правил поведінки для виконання соціальних ролей у подальшому житті.

Вивчення розвитку особистості курсанта орієнтовано на дослідження закономірностей постійного «руху» самої особистості у просторі своїх якостей, свого віку, мінливих соціальних норм, в ході участі в суспільних процесах. Дослідження показують, що процес розвитку особистості під час навчання у ВНЗ МВС України, частково реалізується, в сукупності основних чотирьох функцій: - освітньої (озброєння системою знань, навичок, умінь); - виховної (формування якостей особистості і колективу); - розвиваючої (розвиток інтелектуальних і фізичних сил); - психологічній підготовці.

Основні суперечності професійного розвитку особистості курсанта у спеціалізованому навчальному закладі полягають в наступному: між вимогами професії до особистості фахівця і рівнем відповідності його особистісного потенціалу цим

вимогам; між рівнем адекватності уявлень курсанта про професію і реальним змістом та умовами професійної діяльності; між професійною потребою у підвищенні рівня роботи над собою і реальними процесами професійного розвитку; між рівнем вимог до професійно-психологічного відбору у ВНЗ МВС України і сформованою практикою; між потребою в педагогічному керівництві професійним розвитком і недостатнім його рівнем у вузі. Частково дані суперечності можна віднести і до процесу становлення особистості курсанта в духовному і моральному аспекті.

Саме під час навчання у ВНЗ МВС України курсанти повинні мати можливість набути багатий соціальний досвід, пов'язаний з майбутнім виконанням професійних обов'язків. Крім того, важливим є набуття сукупності соціально-психологічних характеристик, які сприятимуть формуванню відповідних знань, умінь, навичок, установок та особистісних якостей, які дозволять їм успішно реалізувати себе в подальшій професійній діяльності.

Перванюк В.Р., Національний педагогічний
університет ім. М.П. Драгоманова Щербина
С.М., Інститут іноземної філології
Національного педагогічного університету
ім. М.П. Драгоманова

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ КОНЦЕПТ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

За даними останніх досліджень у сфері лінгвістики актуальним вважається вивчення таких моделей репрезентації знань і уявлень людини про навколишній світ як картина світу, фрейм, стереотип, архетип, концепт [6]. Це свідчить про те, що науковці на сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки усвідомлюють та намагаються розвинути і дослідити ідею зв'язку мови із внутрішнім психічним та зовнішнім соціальним

світами людського буття. Як відомо, поняття концепт є основною одиницею водночас декількох наук: концептології, лінгвокогнітології та лінгвокультурології. На сьогодні більшість вчених таких виділяє 2: лінгвокогнітивний та лінгвокультурологічний, хоча деякі вчені виокремлюють лінгвістичний, когнітивний та культурологічний (Карпенко) або культурологічний, семантичний, когнітивний (Маслова, Юрченко О.), когнітивний (семантико-когнітивний), культурологічний (лінгвокультурологічний), інтегративний (П.Мацьків) ; лінгво-логіко-філософський, психолінгвістичний, лінгвокультурологічний, лінгвопсихологічний (ІвашенкоВ.)

Багато зарубіжних і вітчизняних вчених присвятили свої роботи дослідженню концептів (Дж. Лакофф, Ч. Філмор, Н. Д. Арутюнова, А.П. Бабушкін, А.Д. Белова, А. Вежицька, С.Г. Воркачов, І.Г. Голубовська, С.А. Жаботинська, В.І. Карасик, В.В. Красних, О.С. Кубрякова, А.П. Мартинюк, В. А. Маслова, А.М. Приходько, Ю.С. Степанов, З.Д. Попова, І. А. Стернін, В.М. Телія, Р.М. Фрумкіна, І.С. Шевченко С. М. Щербина, О.Юрченко та багато інших).

Актуальність нашого дослідження вбачаємо у необхідності узагальнення дефініційних моделей концепту в межах основних підходів.

Метою дослідження є виділення основних дефініційних моделей концепту в межах основних підходів.

Досягнення мети передбачає виконання таких завдань:

1. Проаналізувати основні здобутки щодо тлумачення поняття концепт у сучасній лінгвістиці

2. Виділити основні дефініційні моделі концепту у межах основних підходів до визначення поняття концепт

Багато вчених намагалися виділити дефініційні моделі концепту, але найрозповсюдженішу класифікацію зустрічаємо монографії Приходько:

«концепт = епістемічне утворення», «концепт = (психо)ментальне утворення», «концепт = (етно)культурне

утворення», «концепт = (прагма)регулятивне утворення», «концепт = аксіологічне утворення». [4]

Проаналізувавши визначення поняття концепт різними науковцями у межах лінгвокультурного підходу ми виділили такі дефініції ні моделі:

1. Концепт-одиниця колективного знання (Степанов, Воркачов, Маслова)

2. Концепт- уявлення про предмет (культурно зумовлене)(Красних,

Соломонік, Піменова, Вержбицька, Телія, Бабушкін)

3. Концепт- життєвий досвід (Карасик, Ляпін)

Проаналізувавши визначення поняття концепт різними науковцями у межах лінгвокогнітивного підходу ми виділили такі дефініції ні моделі:

1. Концепт- базова одиниця мислення(Лихачов, Попова, Стернін, Колесов)

2. Концепт- одиниця пам'яті (Кубрякова, Селіванова, Телія)

3. Концепт- одиниця ментальності (Залевская, Ляпін, Карасик, Шварц, Аскольдов-Алексеев)

4. Концепт- одиниця семантики (Арутюнова, Алифференко, Шмелев)

Отже, проаналізувавши основні здобутки щодо тлумачення поняття концепт у сучасній лінгвістиці нам вдалося виділити основні дефініційні моделі поняття концепт в межах лінгвокогнітивного та лінгвокультурного підходів.

Подальший розвиток дослідження вбачаємо у впорядкуванні існуючих дефініцій концепту та виведення узагальненого образу концепту, який допоміг би вченим визначитись із онтологічною сутністю цього поняття.

Список використаних джерел

1. Воркачев С.Г. Российская лингвокультурная концептология: современное состояние, проблемы, вектор развития / С.Г. Воркачев // Известия РАН. Серия литературы и языка, 2011. - Т. 70, № 5. - С. 64-74

2. Карасик В.И Языковые ключи. - Волгоград: Парадигма, 2007. - 520 с

3. Попова З.Д. Стернин И.А. Когнитивная лингвистика. М: Восток-Запад, 2007. - 226 с

4. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. - Запоріжжя: Прем'єр, 2008. - 332 с.

5. Сергеева Е.Н. Понятие концепта и аспекты его изучения в современной лингвистике // Вестник. - 2009. -№ 3

6. Юрченко О.В. дефініція концепту в сучасних лінгвістичних дослідженнях [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2008/fil_2008_1/2008-26-06Zyurch.pdf

Петрова І.П., Національний університет державної податкової служби України, кандидат юридичних наук, доцент

МОВНА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДПС УКРАЇНИ

Державна фіскальна служба є центральним органом виконавчої влади України, що утворена Постановою Кабінету Міністрів від 21 травня 2014 р. шляхом реорганізації Міністерства доходів і зборів [1].

Національний університет державної податкової служби України є базовим навчальним закладом з підготовки кадрів для Державної фіскальної служби України, у структурі якого функціонує і факультет податкової міліції.

Існуюча система організації професійної підготовки кадрів податкової міліції, яка складається з організаційних видів навчання, якщо й здатна забезпечити її безперервність, потребує сьогодні якісного перегляду для підготовки даних фахівців,

оскільки робота співробітників податкової міліції передбачає, у першу чергу, спілкування із специфічними податковими суб'єктами, представниками комерційних структур, а також іноземними інвесторами і підприємцями (директорами, бухгалтерами, економістами, юристами), тобто, як правило, досвідченими і інтелектуально розвиненими особами, що мають інколи навіть не одну вищу освіту, а також володіють іноземними мовами.

Це вимагає від державних службовців, зокрема працівників митниць і податкової міліції, певного рівня володіння іноземною мовою, яка повинна стати важливим елементом їх професійної підготовки. На різних форумах і у великій кількості програмних документів неодноразово підкреслювалося актуальність проблеми мовної підготовки державних службовців, наголошувалося, що це саме та галузь, в якій необхіднокласти великих зусиль, готуючись до виходу на європейські простори [2; 3, с. 65].

Досвід інших країн, які вже вийшли на європейську арену або знаходяться на цьому шляху, показує, що саме відсутність фахівців з достатньою мовною підготовкою, яка необхідна для роботи на міжнародному рівні, є однією з перешкод, що заважає увійти до європейських структур [4].

Приємною подією стало схвалення Кабінетом Міністрів України законопроекту про створення Служби фінансових розслідувань, якій буде передано функції з попередження і боротьби з економічними порушеннями. У рамках взаємодії створювана служба матиме тісні зв'язки і співпрацю з аналогічними службами різних країн та, можливо, єдину міждержавну базу податкових та фінансових порушників.

Таким чином, факультет податкової міліції Національного університету державної податкової служби України може набути статусу базового закладу для підготовки та перепідготовки майбутніх співробітників Служби фінансових розслідувань.

Тому держава вимагає належного кадрового забезпечення, наявності висококваліфікованого юридично грамотного корпусу податківців, що володітимуть, перш за все, іноземними мовами. За таких обставин професіоналізм податківців працюватиме безпосередньо на створення іміджу України як європейської держави.

Одним із головних завдань є мовна підготовка працівників податкової міліції і подолання мовного бар'єру. На жаль, рівень володіння англійською та іншими європейськими мовами практичних працівників податкової міліції знаходиться не на високому рівні.

Мовну підготовку у Національному університеті державної податкової служби України забезпечує кафедра сучасних європейських мов. Окрім обов'язкового вивчення однієї іноземної мови за професійним спрямуванням, курсанти і студенти вивчають факультативно і другу іноземну мову (англійську, німецьку, французьку, польську). Перед викладачами кафедри сучасних європейських стоїть нелегке завдання - підготувати у короткий термін фахівця, здатного спілкуватися другою іноземною мовою. Складність даного завдання зумовлена декількома чинниками. По-перше, це обмеженість у часі вивчення мови. І по-друге, це вивчення другої іноземної мови майже „з нуля”. Практично немає серед курсантів таких, хто вчив би другу мову раніше і володів би нею на достатньому рівні. Якщо і є такі, то вони складають досить низький відсоток від загальної кількості курсантів.

Факультативний курс з вивчення другої іноземної мови розрахований на 132 години аудиторної роботи. Основний акцент у навчанні другої іноземної мови працівників податкової міліції робиться на розвиток навичок мовного спілкування. Навчання, перш за все, відбувається у соціокультурному спрямуванні, тобто це вивчення загальноновживаної лексики, мови для повсякденного, побутового спілкування, і лише після цього вивчення лексики професійного спрямування.

Одним з найважливіших умінь іноземної мови для працівників податкової міліції можна вважати вміння вести бесіду, оскільки діалогічне мовлення є основною формою усної мовленнєвої діяльності. Вміння вести бесіду є кінцевою метою мовної підготовки працівників податкової міліції, на що і спрямовані зусилля викладачів кафедри сучасних європейських мов. Вони намагаються розвивати дане вміння систематично, наближуючи усне мовлення до реальної ситуації спілкування, що спонукає слухачів курсів до самостійного висловлювання, вдосконалює мовленнєву реакцію.

При навчанні професійної бесіди викладачі звертають увагу на вміння розпочати бесіду, здійснювати інформування співрозмовників, аргументувати положення, закінчувати бесіду. Створенню мовленнєвої ситуації під час бесіди допомагає відповідна тематика, застосування технічних джерел інформації, використання наочних посібників, аудіо-та мультимедійних засобів, засобів наочності і т.д.

Крім того, на кожному курсі факультету податкової міліції створені групи з поглибленого вивчення англійської мови, в яких вивчення основних юридичних і економічних дисциплін здійснюється англійською мовою.

Резюмуючи зазначу, що в умовах сьогодення та інтеграції України у світовий та європейський простір мовна підготовка працівників податкової міліції є важливим завданням. Вона може здійснюватися як в межах навчання в процесі отримання вищої освіти, так і в процесі післядипломної освіти.

Список використаних джерел

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Державної фіскальної служби» від 21 травня 2014 р. № 160.
2. Указ Президента України «Про комплексну програму підготовки держаних службовців» від 09.11.2000р. № 1212/ 2000.
3. Навчальна підготовка державних службовців доінтернаціоналізації: Документи міжнародного семінару

SIGMA (Будапешт, 22 - 23 травня 1995 р.) / пер. з англ. В.В. Шульги. - К. : Вид-во УАДУ, 2000. - 124 с.

4. Озірська С. Проблеми підготовки державних службовців з європейських питань: деякі уроки з досвіду країн Європейського Союзу // зб. наук. пр. УАДУ при Президентіві України : в 4 ч. . - К. : Вид-во УАДУ, 2000. - Вип. 2. - Ч. IV. - С. 418 - 424.

Полудьонна Н.С., Національна академія внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ОВС У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Особливості суспільних відносин в Україні обумовлюють системний підхід до процесу реформування підготовки фахівців у сфері вищої освіти за напрямком «право». Як свідчить практика, окремі нововведення не мають позитивного результату. Серед основних компонентів системного підходу вирізняють нормативний, економічний, науковий, психолого-педагогічний та ін. Означені компоненти, зрозуміло, не вичерпують повного переліку, але саме останній складає науковий інтерес нашого аналізу.

Практично усі проблеми прямо або опосередковано пов'язані із якістю підготовки правників у ВНЗ МВС України, її відповідності потребам правоохоронної діяльності. Зрештою, питання фахової підготовки неминуче зводиться до проблеми критеріїв професійного відбору, формування освітніх стандартів (навчальних планів, змісту навчальних дисциплін, методик викладання і оцінювання) та контролю за їх дотриманням. Але зазначені проблеми логічно вирішувати після розробки Концепції підготовки фахівців за спеціальністю «Правознавство», «Правоохоронна діяльність» та «Управління в сфері правопорядку», оскільки потрібно окреслити орієнтири

формування професійних, світоглядних, громадянських та інших якостей, обумовлених цілями професійної діяльності.

Оскільки професійну діяльність фахівців за напрямком «право» відрізняє цілий комплекс специфічних особливостей, що перебуває у динаміці та ускладнюється адекватно до соціально-економічних, соціально-політичних, соціально-психологічних, педагогічних і криміногенних змін у суспільстві, то до персоналу висувається низка вимог щодо професійної придатності. Нажаль, останнім часом помітного покращення якості особового складу не відбулося. Очікування, що на службу в ОВС прийдуть кандидати із сформованою професійною придатністю є марним. Як практики, так й науковці постійно наголошують, що процес професійного виховання фахівців для ОВС повинен бути спеціально організованим, але дуже мало що у цьому напрямку робиться. Як показують виклики сьогодення, пріоритетного значення набувають завдання удосконалення системи професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання до ВНЗ МВС України, які здатні будуть виконувати покладені на них обов'язки відповідно до вимог щодо ефективності. Підвищення якості професійного відбору на службу шляхом введення психолого-педагогического діагностування рівня вихованості, розвиненості та сформованості кандидатів. У даному сегменті є проблеми, вирішувати які потрібно на науково обґрунтованій основі, оскільки існуюча система професійного відбору вже застаріла і потребує змін.

Актуальною проблемою, яка виявлена і виявляється у ході антитерористичної операції та боротьбі з корупцією, є прогалини в організації виховної роботи серед особового складу ОВС. Виховні орієнтири повинні також розроблятися у згадуваній нами вище Концепції підготовки фахівців для ОВС. Усі особистісні зміни (інтелектуальний розвиток, уміння керувати своїм психічним станом, культурний розвиток, розвиток професійно важливих та громадянських якостей тощо) стають могутнім стимулом у професійному і особистісному

саморозвитку фахівця, оскільки формують потребу у самовдосконаленні. Тому, серед завдань реформування системи виховної роботи з особовим складом ОВС, слід зазначити наступні:

- експертна оцінка стану та ефективності здійснюваної виховної роботи як у цілому, так й з окремих її напрямків;
- відновлення значення виховної роботи;
- вивчення досвіду зарубіжних країн з організації виховної роботи поліцейських;
- розробка науково обґрунтованих основ виховної роботи відповідно до викликів сьогодення з чітким визначенням принципів, змісту, форми, сучасних методів та критеріїв діагностики результатів;
- створення дієвої нормативно-правової та методичної бази з виховної роботи;
- кадрове зміцнення штатної структури підрозділів з організації виховної роботи фахівцями лише за наявності психолого-педагогічної компетентності та вміннями організувати цю роботу (сьогодні ці завдання виконує молодий персонал, який сам потребує виховних впливів);
- пов'язане із попереднім, важливим завданням є підготовка висококваліфікованих педагогів з питань виховання в ОВС;
- удосконалення системи професійної підготовки шляхом її педагогізації, яка повинна спрямовуватися на безперервний професійний та особистісний розвиток працівника ОВС;
- підвищення дієвості морально-психологічної підготовки особового складу до виконання оперативно-службових завдань в особливих умовах, здійснення морально-психологічного та педагогічного забезпечення оперативно-службової діяльності;
- формування та підтримання сприятливого морально-психологічного мікроклімату у підрозділах тощо.

У коротких тезах ми не претендували на вичерпне висвітлення усіх актуальних проблем, але зазначені нами потребують негайного вирішення навіть з наближенням реформ.

Рембач О.О., Національна академія
внутрішніх справ кандидат
педагогічних наук, доцент

МЕТОД ПРОЕКТІВ У НАВЧАННІ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

Володіння іноземною мовою для професійного спілкування - необхідна умова конкурентоздатності фахівця на ринку праці, один із засобів реалізації професійних амбіцій особистості. Ефективність професійно-орієнтованого іноземномовного спілкування залежить від уміння враховувати культурні особливості країни співрозмовника, обирати належну тактику комунікативної поведінки у ситуаціях професійної взаємодії, уміння використовувати спілкування для вирішення поставлених завдань. Розвиток умінь спілкуватися іноземною мовою на належному рівні є важливим компонентом професійної підготовки майбутнього правоохоронця.

Вибір методу проектів для навчання професійно-орієнтованого іноземномовного спілкування обумовлений низкою факторів. У вітчизняній методиці проектний метод навчання завжди передбачав розвиток особистості, підготовку до самостійного життя; у сфері професійної освіти - підготовку навчального контингенту до майбутньої професійної діяльності.

Проективна методика у сучасній системі освіти передбачає цілеспрямовану діяльність учасників навчального процесу на оволодіння новими знаннями, а також особистісний підхід до навчального контингенту. Таким чином, метод проектів, запропонований та розроблений американськими вченими Д. Дьюї та У. Кілпатриком, можна співвіднести з особистісно-орієнтованим підходом у навчанні.

Суть методу проектів полягає у тому, що слухачі та курсанти детально розробляють певну, актуальну для них проблему, розглядають різні шляхи її розв'язання і надають практичні результати своєї діяльності. Викладач виконує роль координатора та направляючого.

Під час виконання проекту досягаються такі цілі [1], [2], [3].

—практична - реалізація умінь курсантів використовувати дослідницький досвід;

—дидактична - формування професійно-орієнтованої комунікативної компетентності;

—виховна - удосконалення умінь працювати в команді, відповідально ставитись до роботи, доводити справу до логічного завершення, розвиток готовності до ділової співпраці та взаємодії, спільного вирішення професійних проблем;

—розвиваюча - розвиток стратегії самоконтролю та прагнення до самоосвіти, підвищення інтелектуального потенціалу.

У порівнянні з іншими видами завдань, проектні завдання є більш ефективними, оскільки мають такі переваги [3], [4], [5]:

—робота над проектом, незалежно від того, проводиться вона індивідуально чи в групі, передбачає реалізацію принципів особистісно-орієнтованого навчання, оскільки дозволяє курсанту/слухачу самому обирати роль по бажанню і можливостям, що оптимізує процес навчання професійно-орієнтованого спілкування і розвиває позитивну мотивацію;

—зміст роботи над проектом достатньо точно відображає характер професійної діяльності, яка полягає у виконанні різноманітних проектів;

—метод проектів передбачає виконання цілої низки дій, які розвивають такі необхідні майбутньому фахівцеві якості, як гнучкість мислення, ініціативність, відповідальність, уміння надати результати роботи у готовому вигляді, обґрунтовувати свою точку зору;

—проект завжди передбачає розв'язання якоїсь проблеми: наукової, професійної, дослідницької;

—робота над проектом сприяє отриманню досвіду комунікативної поведінки.

Під час роботи над проектом курсанти та слухачі набувають додаткових професійно значущих знань, розширюють досвід пізнавальної та дослідницької діяльності, навчаються орієнтуватися в інформації з проблеми, аналізувати, узагальнювати, співставляти факти, робити висновки,

прогнозувати розвиток ситуації, творчо підходи до розв'язання проблеми.

Використання проектної методики у навчанні професійно-орієнтованого іншомовного спілкування дозволяє розв'язувати такі завдання:

- підвищення мотивації курсантів та слухачів до вивчення іноземних мов; проектна методика зорієнтована на реальні знання, індивідуальні особливості, інтереси та життєвий досвід курсантів та слухачів;

- створення умов для набуття досвіду творчого розв'язання проблем;

- активізація навичок та умінь володіння усіма видами мовленнєвої діяльності, використання іноземної мови у реальних ситуаціях квазіпрофесійного спілкування;

- реалізація різних форм організації навчальної діяльності, зміна ролі викладача у навчальному процесі (викладач стає партнером, консультантом, координатором);

- формування навичок самостійної та колективної роботи.

Завдяки використанню проектної методики змінюється роль професійних знань, які під час навчання перестають бути цілню, а стають засобом професійного розвитку.

Для ефективної організації роботи над проектом необхідно дотримуватися таких правил:

- тема проекту має стимулювати курсантів до співставлення, порівняння подій, явищ і факторів з життя професійних організацій англomовних країн, а також до вивчення та аналізу різних підходів до розв'язання проблем, тобто курсанти та слухачі повинні шукати факти із спеціальних областей знань та різноманітних (автентичних) джерел;

- у роботі над проектом беруть участь всі члени групи; необхідно враховувати рівень мовної підготовки, індивідуально-психологічні особливості особистості, психологічну сумісність курсантів у групі.

Під час роботи над проектом необхідно регулярно проводити контроль та оцінку діяльності курсантів. Курсанти отримують проміжні та підсумкові оцінки на кожному етапі

роботи. Окрім того, передбачається здійснення самоконтролю та самооцінки участі у виконанні проекту.

В умовах вищого навчального закладу на другому освітньому рівні найбільш ефективними є змішані типи проектів. Існування різних видів проектів, способів та форм їх виконання дозволяє реалізувати на практиці особистісно орієнтований, проблемний, комунікативний, а також контекстний підходи до навчання.

На цьому ж рівні оптимальним є використання: дослідницьких проектів, що максимально наближені до наукового дослідження; проектів, що мають характер рольової гри, і дозволяють відтворити ситуації реального професійно-орієнтованого спілкування; проекти із практичною спрямованістю, які сприяють застосуванню теоретичних знань на практиці.

Загалом впровадження проектної методики у процес іншомовної підготовки майбутніх фахівців сприяє підвищенню навчальної мотивації та пізнавальної активності курсантів.

Список використаних джерел

1. Баграмяц Н.Л. Метод проектов как способ реализации целей развития обучающихся в процессе языковой подготовки / Н. Л. Баграмяц// Известия Московского государственного технического университета МАМИ. - 2014. - Т. 5. - № 3 (21). - С.148 - 153.

2. Васильева Ю.С., Щемелева И.Ю. Опыт проектной деятельности в реализации компетентного подхода при обучении языку специальности / Ю.С. Васильева, И.Ю. Щемелева // Номо Лоquenс: актуальные вопросы лингвистики и методики преподавания иностранных языков. - Вып. 2. - 2010. - СПб.: НИУ ВШЭ (Санкт-Петербург), 2010. - С. 190-210.

3. Желткова О.В., Бартенева И.Ю. Проектная деятельность при обучении иностранным языкам // Научная перспектива, 2011. - №7. - С. 44-51.

4. Плешакова Т.В. Технология проектного обучения как форма организации познавательной деятельности студентов изучающих иностранный язык в неязыковых вузах // Педагогические науки 2010. - №6. - С. 180-185.

5. Краля Н.А. Метод проектов как средство активизации учебной деятельности учащихся: Учебно-методическое пособие / Под ред. Ю. П. Дубенского. - Омск: Изд-во ОмГУ, 2005. - 59 с.

Римарчук О.А., Національна
академія внутрішніх справ

МЕТОД ПРОЕКТІВ У КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ КУРСАНТАМИ ВНЗ СИСТЕМИ МВС

У контексті вивчення іноземної мови, проект - це діяльність, спрямована на розвиток аспектів володіння мовою, базується на принципах комунікативного методу та досягненні певних мовленнєвих цілей.

Питання використання методу проектів у практиці роботи вищих навчальних закладів знаходять своє відображення, зокрема, в роботах вітчизняних вчених Ю. Безвіна, Р. Борисової, С. Ніколаєвої, Г. Подосиннікової, І. Сокол, І. Шишової. У роботі І. Шишової визначається потенціал проектної роботи у навчанні обдарованих дітей іноземної мови [5]. Дослідження Г. Подосиннікової та Ю. Безвіна має на меті висвітлення можливостей методу проектів для формування професійно-педагогічної компетенції у студентів вищих мовних навчальних закладів [4].

Використання методу проектів на заняттях з іноземної мови є предметом посиленої уваги вчених та викладачів-практиків.

Актуальним на сьогодні постає питання встановлення мотивації і зацікавленості до процесу вивчення іноземної мови курсантами ВНЗ системи МВС. Для підвищення ефективності процесу навчання використовуються сучасні методи, прийоми та засоби навчання.

Метод проектів дозволяє курсанту самостійно мислити, аналізувати, розв'язувати проблеми та використовувати результати в практичній діяльності. В основу методу покладена самостійна робота курсантів, яка супроводжується

індивідуальною, парною або груповою діяльністю. Метод проєктів передбачає чітко визначений результат, який повинен бути відповідно оформлений. Робота над проєктом є цікавою та перспективною, оскільки кожен з учасників займає певну позицію та згідно своїм можливостям відповідає за ту чи іншу частину роботи. Працюючи гуртом, курсанти спілкуються, співпрацюють і допомагають один одному в процесі навчання, розвивають соціальні, розумові та комунікативні навички. Цей вид діяльності сприяє здійсненню індивідуального підходу в групах з різним рівнем підготовки під час вивчення та засвоєння нового матеріалу.

Мета методу полягає у створенні умов, за яких курсанти виявляють бажання отримувати знання з різних джерел інформації, розвивають аналітичне мислення, вдосконалюють комунікативні та дослідницькі вміння. Різноманітні форми подання матеріалу: доповідь, обговорення, дискусія, конференція, повідомлення можуть слугувати матеріалом для презентації проєкту.

Основними вимогами до використання методу проєктів є наявність проблеми, самостійна діяльність курсантів над пошуком інформації, використання методів та завдань під час дослідження завдання, оформлення кінцевих результатів та підбиття підсумків.

Серед загальних порад щодо структури проєкту, можна віднести:

- вибір теми, кількості учасників, завдань та методів дослідження;
- самостійна робота учасників;
- обговорення отриманих даних у групах;
- захист проєктів та колективна дискусія.

В процесі роботи над проєктом курсанти чітко ставлять перед собою цілі та завдання. Працюючи у групі, визначають етапи реалізації проєкту, назначають відповідальних за реалізацію проєктів та встановлюють обов'язки кожному з учасників. Після презентації, беруть участь у дискусії та обговоренні результатів, прислухаються до порад викладача.

Велике значення для успішного виконання проекту має рівень виявлення особистої відповідальності окремими учасниками. Чим вищий рівень особистої відповідальності, тим вища якість кінцевого підсумкового результату діяльності. При підготовці проекту з іноземної мови, курсанти можуть користуватися інтернет-ресурсами або особистими web-сторінками один одного для обговорення плану дій, обов'язків, терміну виконання певного виду роботи.

Обговорення інформації для проекту може здійснюватись як на занятті з іноземної мови так і на окремих сторінках в Інтернеті, де курсанти розміщують фінальні матеріали проекту.

Завдяки проекту у курсантів підвищується самооцінка, вдосконалюється загальна культура спілкування, збагачується соціальний та духовний досвід та збільшується рівень мотивації. Проектна робота дозволяє підвищити успішність за рахунок повторення та узагальнення навчального матеріалу, сприяє розвитку лексичних навичок та навичок писемного мовлення, а також долучає курсантів до практичного володіння іноземною мовою.

Основними перевагами проектного методу є комунікативність та активна участь курсантів в навчальній діяльності, а також відповідальність та поєднання з різними методами, формами, засобами навчання. В свою чергу, викладач є керівником та помічником, а курсант-рівноправним суб'єктом навчання поряд з викладачем.

Список використаних джерел

1. Абишева Н.Ю. Ефективність застосування методу проектів під час уроків іноземної мови загальноосвітньої школі. [Електронний ресурс] // ftp://lib.herzen.spb/text/abyssheva_102.pdf
2. Бабій К. Нетрадиційний урок за проектною технологією / К. Бабій // Управління школою. - 2007. - № 1. - С.22-25.
3. Логвин В.Л. Метод проектів у контексті сучасної середньої освіти // У збірнику: Проекти, реалії, перспективи. — К., 2003. - 120 с.

4. Подосиннікова Г.І. Використання методу проектів для формування професійно-педагогічної компетенції у студентів вищих мовних навчальних закладів / Г.І. Подосиннікова, Ю.Г. Безвін // Інозем. мови. - 2006. - № 1. - С. 30-37.

5. Шишова И.Е. Проектная работа в обучении одарённых детей иностранному языку / И.Е. Шишова // Иностр. яз. в shk. - 2008. - № 1. - С. 21-27

Романцова Я.В., Национальный
юридический университет имени
Ярослава Мудрого кандидат
филологических наук, доцент

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ СРЕДСТВ НА УРОКАХ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Новейшие информационные технологий занимает все большее место в нашей жизни. Компьютерные технологии стали неотъемлемой частью современной культуры, в том числе и в сфере образования. Именно благодаря компьютерным технологиям интенсивно повышается интерес обучающихся к предмету, активизируется мыслительная деятельность.

Именно поэтому традиционные методы и приемы обучения иностранному языку постепенно уступают место использованию новых информационных технологий, позволяющих поддержать устойчивый интерес студентов к изучению иностранного языка, развивающих информационную компетентность обучающихся и для поддержания их активной мотивации к изучению английского языка. Это позволит воспитать более грамотных и конкурентоспособных граждан, которые в дальнейшем смогут самостоятельно получать знания и реализовывать свой творческий потенциал [1].

В настоящее время идет активный процесс информатизации в области образования, который предполагает интенсивное внедрение и применение новых информационных

технологий, использование всех средств коммуникаций, способствующих формированию интеллектуально развитой творческой личности, хорошо ориентирующейся в информационном пространстве, готовой к саморазвитию и применению этих знаний в будущей профессиональной деятельности.

Использование информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в учебном процессе активизирует познавательную деятельность учащихся, стимулирует и развивает когнитивные процессы: мышление, восприятие, память. Использование ИКТ на уроках английского языка позволяет учащимся в яркой, интересной форме овладевать основными способами общения: говорением, чтением, аудированием, письмом, закреплять материал в интересной форме, с использованием дисков, слайдов, видеороликов, что способствует чёткому восприятию материала по той или иной теме. Таким образом, положительным аспектом использования ИКТ в учебном процессе является повышения уровня образования, качества знаний учащихся, а также рост профессиональной компетенции преподавателя.

В настоящее время широко используются мультимедийные технологии. Это включает в себя использование таких аудиовизуальных и интерактивных средств обучения как программные средства (мультимедийные диски, презентации, видео-, аудио-ролики, ресурсы сети Интернет); оборудование (ПК, аудио-, видеоаппаратура, мультимедийный проектор, интерактивная доска).

Использование информационных технологий, Интернет-ресурсов обеспечивает индивидуальный и дифференцированный подход к обучаемому, учитывая интересы, способности и уровень обучаемости каждого. Все это значительно повышает эффективность усвоения материала учащимися [2].

Сегодня основные методические новшества включают в себя использование интерактивных методов обучения. Многие преподаватели на своих занятиях широко используют

интерактивную доску, например SMART Board. Электронные интерактивные доски - это эффективный способ внедрения электронного содержания учебного материала и мультимедийных материалов в процесс обучения [3]. При помощи интерактивной доски можно представлять разнообразный мультимедийный материал, аудио - и видео - файлы, служащий для введения, закрепления или контроля лексических или грамматических единиц. Используя картинки, упражнения, тексты, преподаватель может наглядно на экране продемонстрировать структуру урока, что нацеливает учащегося на активную и обдуманную работу. Интерактивное обучение, как специальная форма организации познавательной деятельности, ставит перед собой определенные цели. В основе всего - создание благоприятных условий обучения, при которых обучающийся чувствует свои силы, интеллектуальную состоятельность. Все это способствует успешности процесса обучения. Главным в таком процессе является всеобщая вовлеченность в процесс познания, возможность понимать и оценивать свои мысли и знания. Совместная деятельность обучающихся в процессе познания, освоения учебного материала означает, что “каждый вносит свой индивидуальный вклад, идёт обмен знаниями, идеями, способами деятельности”. Все это происходит в атмосфере доброжелательного сотрудничества, позволяющего как развивать саму познавательную деятельность, так и получать необходимые знания [2].

Работа с интерактивными досками предусматривает творческое использование материала. Разработка и использование заданий, созданных с помощью программного обеспечения интерактивной доски, позволяет учителю использовать в уроке различные стили обучения, способствует созданию содержательных и наглядных уроков, развивает мотивацию учащихся, предоставляет им больше возможностей для участия в коллективной работе, развития личных и социальных навыков.

Таким образом, мы понимаем, что практически при изучении любой темы и на любом этапе урока можем использовать интерактивные средства. Красочно оформленный

матеріал, з використанням різноманітних аудіо - і відео додатків, схем і таблиць, швидше і легше сприймається студентами. Педагог витрачає на уроці менше часу - зникає необхідність диктування матеріалу або запису на дошці. А при наявності персональних комп'ютерів у кожного студента з'являється можливість передавати інформацію по вивчаєму матеріалу, індивідуальні домашні завдання або навіть консультувати через соціальні мережі або електронну пошту. Все це значно підвищує ефективність засвоєння матеріалу студентами, підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови.

Список використаної літератури

1. Бовтенко М. А. Комп'ютерна лінгводидактика [Текст]: навчальний посібник / М.А. Бовтенко. - М.: Флінта видавництво, 2005.
2. Цветкова М.С. ІКТ в роботі вчителя [Текст] / М.С. Цветкова. - М.: Біном. Лабораторія знань, 2007.
3. Електронні інтерактивні дошки SMARTboard - нові технології в освіті [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.smartboard.ru/>

Сербин Р.А., Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник

МЕТА БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ця стратегічна мета благодійної діяльності здійснюється через рішення певних конкретних завдань, головні з яких такі:

- соціальна підтримка й захист громадян, включаючи поліпшення матеріального становища малозабезпечених, соціальну реабілітацію безробітних, інвалідів та інших осіб, що з своїх фізичних чи інтелектуальних особливостей, інші

обставини неспроможні самостійно реалізовувати своїх прав і законні інтереси;

- сприяння населенню у подоланні наслідків стихійних лих, екологічних, промислових чи інших катастроф, до запобігання нещасних випадків;

- допомогу які постраждали внаслідок стихійних лих, екологічних, промислових чи інших катастроф, соціальних, національних, релігійних конфліктів, жертвам репресій, біженцям і вимушеним переселенцям;

- сприяння зміцненню світу, дружби та згоди між народами, запобігання соціальних, регіональних, національних, релігійних конфліктів;

- сприяння зміцненню престижу й підвищення ролі сім'ї у суспільстві;

- діяльність у сфері профілактики та охорони здоров'я громадян, і навіть пропаганди здорового життя, поліпшення морально-психологічного стану громадян;

- сприяння діяльності у сфері фізичної культури та масового спорту;

- охорона довкілля та захист тварин;

- охорона і належне утримання і використання будинків, об'єктів і територій, мають історичне, культурне значення, і місць поховання.

За підсумками узагальнення, систематизації та якісного аналізу закордонного досвіду добродійності вироблені найважливіші принципи функціонування системи добродійності.

Насамперед, це принцип рівноправності всіх членів товариства щодо участі в благодійній діяльності було без будь-якої національної, етнічної, політичної дискримінації, як громадян, і біженців, змушених переселенців, осіб без громадянства.

Принцип адресності передбачає надання будь-якої форми добродійної допомоги конкретним групам нужденного населення відповідність до законодавчо прийнятими критеріями і побажаннями добродійників.

Достатність доброчинну допомогу передбачає такий її обсяг, що задовольнятиме базовим потребам благоотримувачей на соціально прийнятному рівні, і мінімального відшкодуванню матеріальних збитків від різних соціальних ризиків і непередбачених надзвичайних обставин. Соціальна ефективність добродійності проявляється у забезпеченні соціально рівня життя благоотримувачей й у водночас, запобігає виникнення соціального утриманства працездатного населення.

Принцип правової забезпеченості досягається завдяки розробці нові й упорядкування чинних законодавчих та інших нормативних актів, регулюючих сферу добродійності.

Стійкість благодійної діяльності забезпечується з допомогою найповнішого, доцільного, прозорого використання коштів із усіх джерел.

Гнучкість благодійних акцій передбачає систематичний перегляд напрямів, форм, методів, механізмів і технологій надання благодійної підтримки у відповідність до змінюючихся соціально-економічних умов життєдіяльності суспільства.

Керованість системи добродійності досягається з допомогою чіткого розмежування функцій, повноважень, відповідальності держави і ресурсного забезпечення різноманітних організацій, здійснюють благодійну підтримку різних благоотримувачей, як приватних осіб, і організацій.

Наукова обґрунтованість системи добродійності передбачає застосування теоретичних, методичних і експериментально апробованих механізмів і технологій, довели практично свою ефективність у рішенні проблем добродійності.

Важливим принципом здійснення благодійної діяльності є інформаційна достатність супроводу благодійних акцій.

Очевидні й основні цілі й принципи добродійності в світі. Мета добродійності полягає у забезпеченні можливості досягнення соціально рівня життя тих груп населення, які під впливом соціальних ризиків що неспроможні самостійно реалізувати свої узвичаєні соціальне право.

Сивак К.М., Національний
університет оборони України ім.
Івана Черняховського

СУЧАСНИЙ УРОК ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Процеси міжкультурної інтеграції, модернізація мовної освіти та зростання значущості володіння іноземними мовами спричинили підвищення мотивації у студентів до вивчення мов міжнародного спілкування. Також і застосування прийомів, пов'язаних з інформаційними технологіями, визначає сьогодні склад засобів навчання. Всі ці зміни потребують постійного вивчення та реагування на будь-яку нову тенденцію у проведенні уроку. Тому і викладач повинен йти в ногу з часом та звертати увагу на ті прогресивні зміни, які виникають в структурі, змісті, методах та засобах проведення сучасного уроку.

Вивчення уроку з теоретичних позицій та дослідження нових тенденцій у його розвитку необхідні для того, щоб постійно забезпечувати викладача новою інформацією про характер сучасного уроку та відкривати перед педагогом нові можливості удосконалення його власного досвіду з викладання предмету «іноземна мова».

В даній роботі досліджено сучасний урок німецької мови, а саме його особливості, що виникають під впливом нових глобальних змін у техніці, науці, соціальних процесах. У таких дослідженнях особливо важливим є виявити та проаналізувати психологічні, організаційні, структурні інновації сучасного уроку іноземної мови, а також сформулювати для викладача правила поєднання традиційних та нових елементів уроку в його педагогічній діяльності.

Відомо, що кожен урок і кожен з його елементів має свої змістові, методичні та психолого-педагогічні аспекти. Зміст уроку визначається навчальним матеріалом, а обраний спосіб його подачі реалізується за допомогою методичних прийомів, що пов'язані в значній мірі з психолого-педагогічним аспектом. Саме завдяки новим видам сучасного уроку можна досягнути

підвищення мотивації та зацікавлення слухачів у вивченні іноземних мов.

Отже, на уроці іноземної мови мотивація забезпечується: цікавим навчальним матеріалом, який відповідає смакам та уподобанням студентів (автентичний актуальний текст, сучасна пісня, гумор, навчальні відеоматеріали, телепередачі); прийомами роботи з навчальним матеріалом (колективні форми роботи, навчальні ігри, проблемні завдання до вправ); успішністю слухачів у вивченні іноземної мови, яка викликає задоволення, відчуття прогресу (вона досягається посилюючими та доступними навчальними завданнями, їх оцінкою з боку викладача та студентів; оцінки можуть бути вербальними та невербальними); сприятливим психологічним кліматом на уроці (взаємна довіра, рівноправність, партнерство).

Всі ці аспекти і формують нестандартний урок, який відрізняється від класичного уроку сюжетом, побудовою, подачею матеріалу, застосуванням новітніх засобів навчання, розподілом ролей та особливою взаємодією учасників навчального процесу. До нестандартних уроків відносяться уроки-ігри (рольові, ділові та ін.), уроки, що засновані на інтерактивних методах навчання (мозковий штурм, дискусія, інтерв'ю), уроки взаємонавчання та ін.

Такі нешаблонні форми уроку дозволяють суттєво активізувати мислення студентів та спонукати їх до самостійної роботи. Будь-який нетрадиційний урок повинен бути захоплюючим та цікавим, щоб підтримувати увагу слухачів, бажання навчатися, пізнавальний інтерес, розвивати звичку працювати систематично та самостійно.

Сучасний урок іноземної мови - це органічне поєднання навчання, розвитку та виховання. Нестандартні уроки позитивно мотивують студентів, тому що такі форми організації навчання є обов'язково творчими, незвичними та ефективними. Чергування різних видів нестандартних уроків сприяє постійній підтримці пізнавальної активності студентів, їх спілкування іноземною мовою з викладачем, між собою та досягнення основних цілей у вивченні іноземної мови.

Список використаних джерел

1. Артемчук Г. Про сучасні підходи до вивчення та викладання іноземних мов. - Рідна школа. - 2003. - № 9. - С. 15-16.

2. Гавриш І. В. Інноваційні процеси - невід'ємна ознака освітнього українського сьогодення // Теорія і практика управління соціальними системами: психологія, педагогіка, соціологія. - 2001. - № 1. - С. 66-71.

3. Гуманкова О.П. Заглиблюючись у світ науки. // Іноземні мови в навчальних закладах. - 2003. - №1. - С. 100-103.

4. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. - К., 2002. - 135с.

Скриник М.В., Національна академія
внутрішніх справ;
Скриник Л.М., Інститут кримінально-
виконавчої служби

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ОВС

Перехід до нового етапу розвитку системи органів внутрішніх справ, переорієнтація всієї сукупності діяльності, усвідомлення нових визначених державою завдань спонукають до змін у підходах організації роботи з персоналом, його професійній підготовці, зокрема в системі освіти.

Тому перед освітніми закладами системи ОВС постає відповідальне завдання - забезпечити високопрофесійну підготовку фахівців за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями, здатних виконувати покладені на них особливі функції на основі найсучасніших підходів і методів роботи.

У зв'язку з цим, одним з головних завдань вищої школи, відповідно до Національної доктрини розвитку освіти, державної Концепції професійної освіти, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», відбувається поширення іншомовної професійної підготовки спеціалістів. Специфіка

іноземної мови як навчального предмета та особливості її викладання у відомчих навчальних закладах (різний рівень мовної компетентності курсантів, відсутність природного мовного середовища, обмеженість курсу за кількістю годин, значний обсяг навчального матеріалу, недосконале методичне забезпечення) зумовлюють пріоритетне завдання формування професійних якостей «цілісної культурно-мовної особистості». Усвідомлюючи актуальність означеної проблеми, використовуючи досвід інших дослідників викладачів, ми маємо на меті запропонувати шляхи підвищення якості професійної підготовки курсантів системи ОВС в процесі опанування іноземними мовами.

Так основною метою навчання іноземної мови за професійним спрямуванням є формування необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного спілкування як в усній, так і письмовій формах, навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі, що обумовлена професійними потребами, оволодіння новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела.

Для формування навиків професійного спілкування викладачеві іноземної мови слід розвивати усі види мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання і писемне мовлення); використовувати автентичні мовні матеріали, вітчизняні та закордонні навчальні посібники, сучасні аудіо, відео й мультимедійні матеріали, проводити контроль знань студентів на всіх етапах навчання.

Нами відмічено, що вже з першого курсу навчання слід враховувати спеціалізацію курсантів для успішного оволодіння лексикою майбутньої спеціальності. Такий підхід значно покращує засвоєння мовного матеріалу в процесі мовної діяльності, зокрема читання та переклад фахових текстів, враховуючи як лексикологічний, так і лінгвістичний аспекти.

На нашу думку, надзвичайно важливим є оволодіння загальною юридичною термінологією. Особливу увагу викладачеві слід звернути на міжнародну лексику, багатозначні слова-терміни, скорочення, які є частотним явищем

спеціалізованої літератури. З цією метою здійснюється відбір лексичного матеріалу з урахуванням майбутнього фаху курсанта, створюються словники-мінімуми, розробляються методичні вказівки та посібники з конкретної спеціальності тощо.

З власної практики викладання іноземної мови у відомчому навчальному закладі, як правило, викладачами використовуються науково-популярні статті, котрі відповідають майбутньому фахові. Тому у навчальному процесі робота з цим матеріалом передбачає наступні завдання: ознайомлення з юридичними науковими публікаціями, з'ясування нових тенденцій зарубіжних досліджень в пенітенціарній системі, пошук і підбір матеріалів для наукової та практичної діяльності.

Внутрішньою умовою читання науково-популярної літератури є комунікативно-пізнавальна діяльність. Тому професійно-орієнтоване читання є одним із пріоритетних видів мовної діяльності у навчанні курсантів, оскільки саме воно дозволяє майбутнім фахівцям користуватися усіма необхідними засобами інформації.

Іншим видом ефективного способу розширення термінологічного вокабуляру курсанта залишається самостійна робота. Організована належним чином самостійна робота знайомить його з новою інформацією в правовій сфері діяльності, фаховою термінологією, сприяє формуванню таких професійних якостей особистості, як самостійність та ініціативність.

На сучасному етапі необхідною умовою навчання є впровадження таких методик, які б більш ефективно розкривали потенціал студентів, їх інтелектуальні, творчі та моральні якості та сприяли підвищенню мотивації до вивчення іноземної мови, активізували їх пізнавальну діяльність, спонукали до творчого пошуку та самовдосконалення.

Список використаних джерел

1. Бородіна Г.І. Комунікативно-орієнтоване навчання іноземної мови у немовному вузі // Іноземні мови. - 2005. - № 2. - С. 28-31.

2. Ветохов А.М. Психолого-педагогическая характеристика современных методов обучения иностранному языку в школе // Иноземні мови. - 2006. - № 1. - С. 25-29.

3. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти / О.Коваленко // Іноземні мови в навчальних закладах. - Педагогічна преса, 2003. С. 4-10.

4. Крючков Г. Болонський процес як гармонізація Європейської системи вищої освіти / Г.Крючков // Іноземні мови в навчальних закладах. - Педагогічна преса, 2004. С.4-8.

5. Полат Е.С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е.С. Полат // Иностранные языки в школе. - 2000. - № 2,

Смолікевич Н.Р., Львівський державний
університет внутрішніх справ;
Кошманова Т.С., Львівський
національний університет ім. Івана
Франка, доктор педагогічних наук

ВАЖЛИВА ОРГАНІЗАЦІЙНА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ -ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ

Метою роботи є розглянути внутрішню мотивацію до навчання як важливий елемент успішної навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Сучасна українська освіта пропагує гуманістичний підхід до навчання, що обумовлює розвиток і самовдосконалення студента-особистості у навчальному середовищі, зорієнтованому на створенні особливих умов для креативної діяльності за умов вільного обміну думками, організації «круглих столів», дебатів, форумів, дискусій та застосування інших інтерактивних методик, як: метод проєктів, метод портфоліо, «кейс»-метод, рольові ігри тощо, які дозволяють покращити мотивацію навчання студентів. Нове бачення освіти має на меті створення мотиваційного середовища для

забезпечення успішного навчального процесу вивчення іноземних мов [1, с. 217].

На даний час під впливом теорій визначних вчених Л.С. Виготського та Джона Дьюї змінились і погляди на процес навчання та шляхи учіння. У процесі навчання відбулось зміщення акцентів від викладання (діяльності викладача) до учіння (діяльності студента), роль та значення вчителя не зменшується. [5, с. 3 - 5].

Мотивація, як аспект суб'єктивного світу студентів, визначається його власними мотивами і упередженнями. Викликати мотивацію можна тільки зацікавленим навчанням, де викладач і студенти є партнерами у спілкуванні з врахуванням викладачами вікових та психологічних особливості студентів [6, с. 65].

У сучасних наукових дослідженнях розрізняють зовнішню й внутрішню мотивацію навчання. Зовнішню мотивацію розглядають як причини навчально-пізнавальної діяльності студентів, викликані зовнішніми чинниками, що не зв'язані з цією діяльністю. Внутрішньо мотивовані студенти безпосередньо включаються до процесу учіння без розрахунку на отримання будь-яких переваг ззовні. Визначальні ознаки наявності внутрішньої мотивації навчання у процесі вивчення предмету є такі:

- усвідомлення навчальної мети, завдань;
- повне зосередження уваги, думок у процесі досягнення мети;
- вияв ініціативи й наполегливості;
- відсутність тривожності перед невдачами й помилками; наявність чіткого зворотного зв'язку (як робити, що досягнуто, які корективи необхідно внести);
- участь у процесі діяльності; відчуття оточення і себе [7, с. 472 - 474].

Внутрішня мотивація є рушійною силою успішної навчально-пізнавальної діяльності студентів. Для цього викладачеві слід організовувати навчальну діяльність як процес

пізнання студентів, виявляти ставлення до них як до компетентних осіб, сприяти їхньому самовизначенню у процесі навчання та послаблювати тривожність студентів. [4, с. 513].

Слід зазначити, що за теорією потреб Маслоу для активного залучення студентів до навчально-пізнавальної діяльності, викладачу доцільно вносити певні зміни в освітнє середовище, якому б задовольнялися нереалізовані потреби студентів, від яких залежить їхній внутрішній психологічний стан.

Головними напрямками розвитку внутрішньої мотивації навчання є :

- організація навчання як процесу пізнання;
- вияв ставлення до студента як компонентної особистості;
- сприяння самовизначенню студентів;
- розвиток позитивних емоцій студентів[2].

Необхідно стимулювати студентів до порівняння своїх досягнень на різних етапах навчально-виховного процесу. Уникнення порівняння студентів між собою зумовлює їхнє зосередження на власній діяльності та її результатах. Для цього викладач:

- оцінює діяльність студента без порівняння з досягненнями інших;
- дотримується певної конфіденційності в оцінюванні домашніх завдань;
- використовує приватні форми зворотного зв'язку-написання в самостійних роботах оцінних суджень про виконану роботу;
- ознайомлює студентів з обсягом завдань та критеріями оцінювання діяльності.

Студенти внутрішньо мотивовані до участі у різних видах навчально-пізнавальної діяльності, якщо вони усвідомлюють і виявляють власну компетентність, тобто здатність виконувати успішно й з розумінням ці види діяльності [3, с. 74].

У процесі навчання студенти часто перебувають у стані тривожності. що може позитивно впливати на їхню навчально-

пізнавальну діяльність, яка позитивно підтримує, поліпшує процес навчання та інтерпретується як фасилітуюча тривожність. І навпаки, гальмуюча тривожність - це надмірне хвилювання у процесі навчання, часто у звичайних ситуаціях, що заважає студентам досягати успіхів, знижує рівень їхньої активності [7, с. 493].

Отже, формування позитивної мотивації, насамперед внутрішньої мотивації, до навчання у студентів - це основа організації викладачем успішного навчального процесу із застосуванням мотиваційних ресурсів студентів, що поступово сприяє переходу негативних мотивів у позитивні, зовнішніх - у внутрішні. Сформувати у всіх почуття задоволення процесом пізнання, зокрема кожним етапом навчально-пізнавальної діяльності дуже складно, іноді практично неможливо, але виховувати в особистості позитивне ставлення до процесу навчання як рівноправної взаємної діяльності викладача та студентів, спрямованої на вирішення важливих для них проблем, потреби в досягненні успіхів, віри у власні здібності педагог спроможний [2, с. 219 - 220].

Вважаю, що викладачеві для цього слід активно залучати студентів до вивчення навчального матеріалу, вводити новизну в процесі організації навчального заняття, стимулювати до вияву творчості, до налагодження зв'язку між новою інформацією й минулим досвідом. Студенти чітко повинні усвідомлювати мету процесу навчання на конкретному етапі як очікування нового пізнання, нових досягнень.

Список використаних джерел

1. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформацій іншомовної освіти. // Іноземні мови в навчальних закладах № 2, - 2003. - С. 20 - 24.

2. Кошманова Т. С. Формування мотивації навчання учнів // Педагогіка для громадянського суспільства: навчальний посібник для студентів педагогічних спеціальностей / За ред. д-ра пед. наук Т. С. Кошманової. - Львів, 2005. - С. 219 - 220, 228.

3. Майерс Д. Социальная психология / Пер. с англ. - СПб.: Издательство «Питер», 2000. - С. 74.

4. Маклаков А. Г. Общая психология. - СПб.: Питер, 2000. С. 513.

5. Педагогіка для громадянського суспільства: навчальний посібник для студентів педагогічних спеціальностей / За ред. д-ра пед. наук Т. С. Кошманової. - Львів, 2005.- С. 3 - 5.

6. Шишкова Г. Як збудити цікавість? // Іноземні мови в навчальних закладах № 1,- 2004.- С. 65.

7. Ormrod, Jeanne E. Educational psychology: development of learners, 7th edition, New Jersey, 2000. - P.472 - 474.

Стежко Ю.Г., Київський національний
університет ім. Тараса Шевченка,
кандидат педагогічних наук

ДОПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИМІРАХ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ СТАНДАРТІВ

Євроінтеграційні устремління України з усією гостротою поставили питання впровадження інноваційних технологій викладання іноземних мов. В умовах загострення конкуренції на ринку знань істотно зростає роль та відповідальність за результативність навчання, здатність до самоосвіти як самого студента, так і викладача - за належний теоретичний та методичний рівень викладання. Наразі значний потенціал щодо удосконалення навчання іноземних мов нами бачиться у таких заходах як:

1. Зречення методики навчання, за якої вимагалось лише репродуктивне відтворення отриманої інформації, що породжувало споживацьке ставлення студента до навчання, не стимулювало творчу активність, - на користь діалогового навчання, “педагогіки співробітництва”, яка істотно

демократизує навчальний процес, переорієнтуючи взаємини викладача та студента із суб'єкт-об'єктних на суб'єкт-суб'єктні.

Настановна на втілення в освіту технології діалогу суб'єкта з суб'єктом в модусі особистості з особистістю проходить наскрізною лінією як ключова проблема освітології в роботах академіка В.Кременя та інших видатних українських та зарубіжних вчених [2, с.28].

Діалогове навчання на кшталт сократівських бесід, що ґрунтується на іманентній рисі людини -комунікативності, постає чинником колективної співтворчості, розвитку мовленнєвої культури. Діалогічне навчання виявляє некласичне уявлення про спільність, співбуттєвість - реалізується інтегративний потенціал фасилітативності, взаємовпливу учасників діалогу, примноження продуктивності навчання.

За належних психолого-педагогічних умов студент отримує наснагу на навчання. Йдеться про те, що особистість - це модус соціального буття людини, тож студент ніколи не залишиться байдужим до оцінки його здобутків оточенням, викладачем. Психолого-педагогічний прийом, який має застосувати викладач, полягає у створенні відчуття успіху усіх учасників діалогу, - не допускати навіть натяку на прояви антагонізму, переможних настроїв, забезпечити умови, за яких здобуття знань для кожного набуло б особистісного смислу, екзистенційної цінності. Рефлексуючи щодо власного успіху, суб'єкт самовизначається щодо оточення, відтак формується мотивація на здобуття знань.

Умовою дискурсивної участі студентства у навчанні є, по-перше, паритетність усіх учасників діалогу, за якої викладач постає лише медіатором, по-друге, животрепетність теми, визначеної викладачем, та його здатністю доступно окреслити її проблемність на рівні усвідомлення суперечностей.

2. Осучаснення навчання іноземним мовам включенням у програму дидактичних модулів з лінгвокраїнознавства, лінгвокультурної компаративістики, забезпечення навчального процесу автентичними неадаптованими текстами та фонотекою,

котрі б відбивали граматичні, лексичні, семантичні, фонетичні особливості сучасного стандарту англійської мови.

Наразі англійська мова динамічно розвивається, втрачає первісний ментальний дух нації-засновника, а інерційність, а то й консерватизм системи освіти гальмує засвоєння мовно-культурних новацій, що не сприяє міжнаціональній комунікації в різних галузях співпраці. На автентичному неадаптованому матеріалі розв'язується нагальне завдання освіти - переорієнтація навчання на світовий стандарт англійської мови. Тож проблема осучаснення навчання англійській мові видається очевидною.

Включення у дидактичні модулі автентичних текстів та їх фонетичного виконання у світовому форматі ужитку англійської мови розв'язує питання оволодіння практичними навичками передачі усього жанрового розмаїття, сприяє засвоєнню культури, а також обміну ідеями в науковій сфері.

3. Удосконалення самостійної науково-дослідної роботи за рахунок більш повного використання лінгводидактичного інтернет-ресурсу. Наразі маємо констатувати недостатню ефективність самостійного збагачення лексичного багажу, засвоєння фоноваріантів мови, контекстуальних значень наукових термінів, передусім через відсутність належного аудіо/відео інформаційного забезпечення.

Наразі оволодіння навичками самостійного здобуття знань, на яке орієнтує освіту Болонська хартія, означає "...не перекладывание знаний из одной головы в другую, не вещание, просвещение и преподнесение готовых истин. Это ситуация пробуждения собственных сил и способностей обучающегося, инициирование его на один из собственных путей развития" [1, с.67]. Наведене визначення дає бачення самостійної роботи як творчої діяльності з самоосвіти. Ключовим завданням викладача в досягненні результативності самостійної роботи студента є належне методичне та інформаційне забезпечення, орієнтація студентів на техніко-технологічне використання інтернет-ресурсу.

Джерельну базу самостійної роботи можуть становити як традиційні словники, довідники, посібники у паперовому

виконанні, та і, головнo, у електроннoму варіанті як найбільш динамічнoму, перманентно оновлюванoму ресурсі. Внаслідок екстралінгвістичних факторів мовної модифікації, емерджентності наукових термінів, їх міграцій, нових денотативних проявів тощо виникає потреба час від часу поновлювати джерельну базу. Тож є закономірним, що сьогодні провідне місце в словниковому забезпеченні науковою термінологією, і не тільки нею, посідає інтернет-ресурс.

Використання інтернет-ресурсу розкриває можливості як для індивідуальної, так і групової роботи, проведення форумів з обміну здобутками, ідеями, обговорення теми у чатах, зрештою, здійснення контролю, корегування та консультування викладачем.

Розмаїття сайтів лінгводидактичного характеру становить потужний потенціал граматичного, фонетичного, лінгвокраїнознавчого забезпечення, можливість on-line спілкування, сприяє розвитку мовленнєвих навичок, засвоєнню нових фоноваріантів лексем, що підносить ефективність самостійної роботи на істотно вищий якісний рівень, а можливість перегляду тематичних відеоматеріалів, котрі відбивають історію, культуру країни-носія мови, збагачує студента лінгвокраїнознавчими знаннями.

Таким чином, удосконалення технології навчання іноземним мовам є вимогою часу, імперативом євроінтеграційних процесів. Питання за вмотивованістю на здобуття знань студентами, а, головнo, за інноваційно мислячими педагогами.

Вдосконаленню технологій навчання іноземним мовам немає меж, - позаяк суспільство стикається щоразу з новими викликами, отже освіта має розвиватися на випередження, щоб тримати європейський рівень конкурентноспроможності випускників українських університетів.

Список використаних джерел

І.Князева Е., Курдюмов С. Основания синергетики. Режимы с обострением, самоорганизация, темпомиры. - СПб.: Алетей, 2002. - 414с.

2. Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в контексті проблем освіти // Освітологія: хрестоматія. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В.О., Сисоєва С.О. - К.: ВП "Едельвейс", 2013. - 728 с.

Стрюк М.П., Інститут Державного управління у сфері цивільного захисту

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРАЦІВНИКАМ ДСНС УКРАЇНИ

Європейський, євроатлантичний вибір нашої держави означає, зокрема, істотне збільшення міжнародних контактів, а відтак, необхідність знання іноземних мов. Особливо це стосується міжнародних мов — англійської та французької.

Поліпшення та вдосконалення роботи Державної служби України з надзвичайних ситуацій невід’ємне від контактів з іноземними колегами, а саме, обміну досвідом, навчання, науково-практичні конференції тощо.

В Інституті державного управління у сфері цивільного захисту (далі — ІДУЦЗ) розроблена і функціонує з 2001 року навчальна програма підготовки слухачів-працівників сфери цивільного захисту з англійської мови за чотирма рівнями:

1. Початковий (Beginner).
2. Елементарний (Elementary).
3. Нижче середнього (Pre-Intermediate).
4. Середній (Intermediate).

По системі STANAG 6001 (Standartized agreement 6001 of NATO), вони мають відповідні назви:

1. СМР (Стандартизований мовний рівень) 0+
2. СМР-1 (Вживання).
3. СМР-1+ (Вживання+).
4. СМР-2 (Функціональний).

Перший рівень розрахований на розвиток базових навичок в області аудіювання, говоріння, читання та письма. Призначений для досягнення рівня знань, достатнього для вступу на другий рівень. Матеріалом для розвитку є вправи та діалоги. Є також наглядний матеріал, що полегшує вивчення 900 слів.

Другий рівень є продовженням розвитку навичок. Матеріал навчання — вправи, діалоги. Навички розвиваються шляхом практики мови, виконанні завдань, відповідей на запитання, отриманні інформації, переказів текстів (наприклад, випусків новин). Вивчається граматики, зокрема, узгодження форм часу.

Матеріал третього рівня - діалоги, тексти, рольові ігри. Розвиток мовних здібностей: моделі інтонації, редуковані голосні, наголос. Розвиток письма — написання текстів, в тому числі, складнопідрядних речень, розробка навичок конспектування, написання тем, оповідань. Крім того, вивчається 950 нових слів.

Четвертий рівень передбачає розвиток та подальше вдосконалення аудіювання, мови, читання та письма. Матеріали — тексти, ситуативні діалоги, складні рольові ігри. Передбачається також закріплення знань граматики, використання герундія, займенників, модальних дієслів, а також вивчення нових 900 слів, ідіоматичних фраз. Письмо — диктанти, пунктуація, кероване написання текстів. Вивчаються нюанси вимови та інтонації американського варіанту англійської мови.

Існують різні методи навчання, як традиційні, так і альтернативні: безпосередній (прямий), граматично-перекладний, аудіо-лінгвальний, когнітивний, комунікативний, ситуативний.

Основним методом викладання англійської мови в ІДУЦЗ є комунікативний. Є кілька варіантів: а)інтерактивний, тобто, учні по черзі стають то слухачами, то промовцями; б)дискусійний, тобто, обговорення тієї чи іншої теми.

Для того, щоб розмовляти, слухачу треба планувати і організовувати висловлювання (когнітивні вміння). Крім того, формулювати висловлювання (лінгвістичні вміння). А також оформляти висловлювання артикуляційно (фонетичні вміння).

Головна перевага комунікативного методу полягає в набутті слухачем здатності користуватись іноземною мовою в залежності від ситуації.

В процесі навчання, засвоєння матеріалу контролюється з метою усунення недоліків.

Є форми поточного контролю:

1. Співбесіда.
2. Виконання індивідуальних завдань.
3. Контрольні роботи.

Є форми підсумкового контролю :

1. Аудіювання іншомовного тексту.
2. Написання тесту за матеріалами навчального курсу.
3. Бесіда з викладачем на основі запропонованої комунікативної ситуації.

Організація і контроль навчання здійснюється навчально-методичним центром ІДУ ЦЗ.

Курс навчання пройшли понад півтори тисячі слухачів.

Супрун Д.М., Національна академія
внутрішніх справ, кандидат
психологічних наук, доцент

**ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ -
ВИМОГА СУЧАСНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КУРСАНТІВ ВНЗ ОВС УКРАЇНИ**

На етапі формування загальних професійних стандартів серед високорозвинених країн Європи і світу, першочергового значення набуває якісна підготовка фахівців правоохоронних органів зі знанням англійської мови, оскільки саме знання англійської мови стає нагальною необхідністю в даний час сучасних інноваційних наукових технологій у всіх аспектах

розвитку цивілізованого суспільства. Одним з напрямків підвищення ефективності та якості навчального процесу є впровадження методик, заснованих на використанні інноваційної техніки, зокрема, використанні інтерактивних підручників та навчально-методичних посібників, які передбачають застосування комп'ютера і його складових[1, ^108].

Основні види комп'ютерних навчальних програм: електронний підручник, контролюючі програми, ігрові програми, предметно-орієнтовані середовища тощо.

Розробка та оптимізація змісту навчального процесу як системи навчання являє собою динамічний інтеграційний процес, в якому виділяються основні етапи планування (проектування) його змісту: 1) розробка основних навчально-методичних документів; 2) підготовка навчальних занять в ході розробки навчально-методичних матеріалів; 3) впровадження самого процесу навчання на основі уточнення змісту навчально-методичних матеріалів з урахуванням психологічних характеристик конкретного складу слухачів; 4) коригування основних навчально-методичних документів і матеріалів на основі відображення змін соціального замовлення, досвіду попередніх циклів навчання; 5) впровадження інноваційних технологій у процес навчання; 6) врахування рекомендацій психолого-педагогічної науки.

Впровадження інноваційних технологій повинно задовольняти основні методологічні вимоги, а саме: *концептуальність; системність; керованість; ефективність; відтворюваність.*

Бурхливий розвиток нових інформаційних технологій, їх впровадження в останні роки певною мірою позначилося на розвитку особистості правозахисника. Комп'ютерна грамотність диктується умовами сучасного життя і є ще одним ефективним засобом, за допомогою якого можна значною мірою урізноманітнити процес навчання. Інформатизація навчання потребує від викладачів та курсантів, студентів *комп'ютерної грамотності*, що передбачає: знання основних понять

інформатики та комп'ютерної техніки; знання сучасних операційних систем та їх основних команд; знання сучасних операційних середовищ загального призначення та їх функцій.

Сучасне навчання англійській мові - це цілісний процес, система, яка складається з цілого ряду підсистем, кожна з яких виконує свою функцію. Кожен етап навчання має свою специфіку. Ця специфіка проявляється в лінгвістичному і психологічному планах. У першому - матеріал змінюється за структурою, складністю змісту. Щодо другого - передбачається розвиток мотиваційних компонентів діяльності, вдосконалення процесів і операцій мислення, формування професійних інтересів. Мета застосування комп'ютерних технологій у процесі оволодіння іноземною мовою полягає в наданні користувачам навичок комунікації, які є необхідними для ефективної професійної діяльності в правоохоронній сфері, в розвитку їх мотивації для досягнення цілей, а отже, у розвитку їх управлінських та лідерських здібностей.

Аналізуючи досвід фахівців з методики використання інноваційних комп'ютерних технологій на практичних заняттях з іноземної мови можемо стверджувати, що роль комп'ютера в навчально-виховному середовищі надає ряд переваг та забезпечує: можливість вийти за межі традиційних методів навчання; розширення можливостей використання різних систем аналізаторів в процесі роботи; створення на занятті різноманітних ситуацій спілкування; підвищення інтересу й загальної мотивації до навчання завдяки новим формам роботи; індивідуалізацію навчання (кожен працює в режимі, який його задовольняє) та об'єктивність контролю; формування вмінь та навичок для різноманітної творчої діяльності; виховання інформаційної культури; оволодіння навичками оперативного прийняття рішень у складній ситуації.

Використання ТЗН (аудіо-, відеоматеріалів, мультимедійних презентацій) націлене на створення повністю англomовного середовища, тому не передбачає у формулюванні завдань (Tasks) до вправ і в обговоренні дискусійних питань

(Dilemma & Discuss) використання рідної мови. Практичне заняття з іноземної мови має містити репродуктивні і продуктивні (некомунікативні, умовно-комунікативні та комунікативні) вправи, які презентуються за допомогою інноваційних комп'ютерних технологій і спрямовані на розвиток лексичних, граматичних та комунікативних навичок. Це відображено в новій системі поділу за цільовим призначенням (Themes and materials for studies, Language skills, Career skills, Vocabulary, Dilemma & Discuss, Listening etc.) [2, с.4].

Особливого значення набувають завдання, пов'язані з стимулюванням розвитку інтелектуальної діяльності, до яких відносяться вправи із застосуванням операцій логічного мислення, формування здатності встановлювати асоціативні зв'язки між словами, прогнозування мовлення.

Отже, основними *функціями* застосування ТЗН є введення навчальної інформації, її адекватної та доступної презентації, забезпечення інформаційної насиченості навчально-виховного процесу, усвідомленого засвоєння науково-теоретичних знань. ТЗН мають змогу долати часові і просторові межі, проникати у глибинну сутність явищ і процесів; показувати явища у розвитку, динаміці; реалістично відображати дійсність; емоційно забарвлювати інформацію. Цікаве і доступне інформативне викладення матеріалу в сучасній формі не тільки прискорює запам'ятовування змісту, але і робить його свідомим і довготривалим.

Список використаних джерел

1. Барко В.И. Психология управления командой милицейского подразделения : учеб. пособие . / Барко В.И. , Ирхин Ю.Б. , Пидюков П.П. - К. : РВЦ НАВДУ, 2006. - 147 с.
2. Супрун Д.М. Effective management in law enforcement agencies (Ефективне управління у правоохоронних органах): Д.М. Супрун. Посібник для працівників правоохоронних органів / - К., 2012. - 142 с.
3. Супрун Д.М. Effective Police Management & Leadership: Motivation for achieving the goals (Ефективне управління та

лідерство керівників правоохоронних органів: мотивація щодо досягнення цілей) / Супрун. Д. М. Посібник для працівників правоохоронних органів / - Біла Церква, 2011.- 94 с.

4. Baker, Thomas E. Effective Police Leadership / Thomas E. Baker. - NY: Looseleaf Law Publications, 2000. - 277 p.

Тарнопольський О.Б., Дніпропетровський університет ім. Альфреда Нобеля, доктор педагогічних наук, професор;

Кабанова М.Р., Дніпропетровський університет ім. Альфреда Нобеля, кандидат філологічних наук, доцент

СТУДЕНТСЬКІ КОНФЕРЕНЦІЇ З ЮРИДИЧНОЇ ТЕМАТИКИ ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ АНГЛОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ

Англомовна підготовка майбутніх юристів у галузі усного мовлення (говоріння та аудіювання) покликана перш за все забезпечити для них можливість професійного усного спілкування із зарубіжними колегами, а не з клієнтами (адвокатська практика) і не в судовій залі. Проведення ними суто професійної усномовленнєвої діяльності за кордоном є досить мало ймовірним, в той час як обговорення професійних питань і випадків (кейсів) із зарубіжними колегами не тільки високо ймовірно і дуже професійно значуще, а ще й може відбуватися досить часто.

Найчастіше таке англомовне професійне спілкування українських юристів та юристів з інших країн відбувається протягом різних міжнародних конференцій, семінарів, симпозіумів, інших видів професійних зустрічей, на яких проходять обговорення та дискусії з професійних проблем. Зі сказаного витікає, що саме до таких видів усних професійних англомовних контактів слід готувати студентів. Це означає, що їх слід навчити говорити та розуміти на слух англійське

мовлення в ситуаціях, які умовно можна назвати «ситуаціями професійних юридичних конференцій».

Навчання говоріння та аудіювання у таких ситуаціях вимагає організації навчального процесу через проведення ділових ігор [1; 3], тобто через реалізацію англомовного спілкування студентів у штучно змодельованих умовах, коли на занятті відтворюється та розігрується проведення професійної англомовної конференції з юридичної проблематики.

Метою цієї роботи є висвітлення методики проведення ділових ігор у вигляді професійних конференцій, яка була розроблена в Дніпропетровському університеті імені Альфреда Нобеля і впроваджена з другого року підготовки з англійської мови студентів спеціальності «Правознавство» [2]. Методика використовується вже більше семи років (з 2008 р.), тобто був накопичений значний досвід проведення аудиторних ігор-конференцій, які моделюють англомовне обговорення професійних юридичних питань у штучно створених умовах професійних зустрічей фахівців юридичного профілю.

Проведення цих конференцій організується декілька разів у кожному семестрі - як правило, після завершення роботи над тією чи іншою темою професійного спрямування і у зв'язку з такою темою.

У межах проведення навчальних ігор-конференцій використовується така тематика як: «Законодавство часів античності», «Зіставлення законодавства України та Великобританії», «Конституція України і США», «Законодавча, виконавча та судова гілки влади в США та Україні», «Порівняння між українською, британською та американською системами управління державою - переваги та недоліки».

Значна увага приділяється проведенню конференцій з проблем так званого “Company Law”. Також велика увага приділяється конференціям, проблематика яких пов'язана з питаннями інтелектуальної власності (“Intellectual Property”).

Схема та методика проведення кожної гри-конференції включає: 1) попередження студентів про тематику наступної

конференції та дату і час її проведення (приблизно за тиждень) з призначенням ведучих («оргкомітету») та основних («офіційних») доповідачів; 2) підготовка ведучих до конференції і підготовка доповідачами своїх доповідей (5-15 хвилин на одну доповідь); опрацювання іншими студентами матеріалу, за тематикою якого проводиться конференція, для власних коротких виступів, запитань та надання коментарів на прослухані доповіді; 3) проведення конференції: робота ведучих (надання слова доповідачам, коментарі на доповіді, надання слова для запитань, коментарів та виступів слухачам), виступи з доповідями «офіційних» доповідачів, їх відповіді на запитання та коментарі, обговорення кожної доповіді слухачами (запитання, коментарі, виступи); 4) підбиття підсумків конференції ведучими; 5) підбиття підсумків конференції викладачем і оцінювання.

Багаторічний досвід проведення таких конференцій довів їх високу навчальну ефективність, оскільки вони: 1) суттєво підвищують умотивованість та зацікавленість студентів в опануванні англійської мови для професійного спілкування; 2) оптимізують навчання усного англійського мовлення, зокрема, роблячи говоріння студентів значно більш побіжним та зв'язним; 3) сприяють професійному зростанню студентів, які для участі у конференціях опрацьовують багато додаткової професійно значущої інформації англійською мовою.

Список використаних джерел

1. Jones K. Simulations: a handbook for teachers and trainers / K. Jones. - Kogan Page Ltd., 1995. - 145 p.

2. Kabanova M.R. The communicative method and simulations in teaching English to law students / M.R. Kabanova, S.P. Kozhushko, P. Bradbeer. // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». - 2012. - № 1 (3). - С. 52-56.

3. Tarnopolsky O. Constructivist blended learning approach to teaching English for Specific Purposes / O. Tarnopolsky. - London: Versita, 2012. - 254 p.

Торяник К.Ю., Національна академія Національної гвардії України;
Лисичкіна О.О., Національна академія Національної гвардії України, кандидат філологічних наук, доцент

СТАНДАРТИ STANAG 6001 У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПРЕДСТАВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ СИЛОВИХ СТРУКТУР

Прагнення України до тісної співпраці з країнами, які є членами та партнерами НАТО, ґрунтується на бажанні досягти високих стандартів цих країн та діяти за принципом практичної взаємовигоди, зумовлює необхідність кваліфікованої іншомовної підготовки фахівців усіх сфер професійної діяльності задля забезпечення повноцінної співпраці з країнами-членами Альянсу. Іншомовна підготовка працівників правоохоронних силових структур посідає одне з провідних місць в процесі реалізації цих прагнень.

Беручи до уваги той факт, що взаємодія представників країн, що є членами та партнерами НАТО базується на принципі взаємозамінюваності, чітко визначеному в угоді про стандартизацію STANAG 6001, виникає потреба у використанні стандартів цієї угоди в процесі формування іншомовної комунікативної компетенції фахівців різних сфер професійної діяльності взагалі, та працівників правоохоронних силових структур зокрема.

Іншомовна комунікативна компетенція як сукупність мовних, мовленнєвих, країнознавчих та лінгвокраїнознавчих знань і умінь, що забезпечують ефективність процесу спілкування іноземною мовою [1], неодноразово ставала об'єктом дослідження вчених, серед яких С.П. Ніколаєв, В.І. Тесленко, О.П. Петрашук, Л.М. Ткаченко, О.В. Овчарук,

І.П. Чистовська, М.Я. Красник, Л.П. Маслак та інші, але питання формування іншомовної комунікативної компетенції у працівників правоохоронних силових структур використовуючи стандарти STANAG 6001 досі залишається не вивченим, що і зумовлює актуальність дослідження.

Згідно STANAG 6001, рівні комунікативної компетенції (слухання, говоріння, читання та письма) визначаються відповідним тестуванням, та можуть варіюватися від нульового (рівень відсутності навичок) до п'ятого (володіння іноземною мовою на рівні високоосвіченого носія мови) [3].

Для повноцінної та успішної співпраці з представниками НАТО рівень комунікативної компетенції працівників правоохоронних силових структур, залучених до цієї співпраці, повинен бути «функціональним» — 2 рівень чи «професійним» — 3 рівень.

Кожен рівень комунікативної компетенції визначається трьома основними факторами: змістом, завданням та відповідністю або точністю. Кожна навичка володіння іноземною мовою має свої критерії оцінювання та вимоги до володіння нею, які дають змогу виявити які глобальні функції може виконувати людина, якими є рівні її лексичного та структурного контролю за власним мовленням, її соціокультурна компетенція та форма, спосіб представлення та сприйняття тексту. Іншими словами зміст, завдання та відповідність іншомовної комунікативної компетенції полягає у тому, як людина володіє навичками говоріння, письма, читання та аудіювання, що вона робить з мовою та як вона її використовує [1].

Необхідно зазначити, що при формуванні іншомовної комунікативної компетенції працівників правоохоронних силових структур України необхідно чітко визначати вимоги до формування кожної базової навички володіння іноземною мовою (говоріння, читання, письма та аудіювання) у процесі навчання іноземній мові відповідно до стандартів STANAG 6001, оскільки лише за умови володіння людиною кожною

навичкою на однаково високому рівні можливе повноцінне формування комунікативної компетенції.

Використання подібних стандартів на заняттях з іноземної мови значно полегшує роботу викладача, оскільки чітко сформульовані вимоги та ретельно визначені критерії оцінювання, не лише дозволяють успішно формувати іноземну комунікативну компетенцію працівників правоохоронних силових структур, але й дають змогу викладачу об'єктивно оцінювати набуті знання та чітко визначати рівень володіння іноземною мовою відповідно до стандартів STANAG 6001. Саме способи використання цих стандартів в процесі оцінювання рівня сформованості комунікативної компетенції працівників правоохоронних силових структур на занятті з іноземної мови і є перспективою подальшого дослідження.

Отже, проаналізувавши вищезазначене, можна зробити висновок, що використання стандартів володіння іноземною мовою згідно стандартів STANAG 6001 на занятті з іноземної мови в процесі навчання працівників правоохоронних силових структур сприяє формуванню їх іншомовної комунікативної компетенції на високому рівні та дає змогу готувати спеціалістів здатних до повноцінного та якісного виконання завдань в межах співпраці з НАТО.

Список використаних джерел

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / за ред. С.Ю. Ніколаєва. - К. : Ленвіт, 2003. - 273 с.
2. Петрашук О.П. Принципи та функції стандартизованого контролю у навчанні іноземної мови / О.П. Петрашук // «Іноземні мови». - № 2 - 1997. - с. 3-4.
3. Bureau for International Language Coordination. [Electronic resource]: Web-site - Bureau for International Language Coordination. STANAG6001. - Mode of access: <http://www.natobilc.org/STANAG6001/>. -Title from the screen.

ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ ПРАВООХОРОНЦІВ У КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Реалії сучасного глобалізованого світу зумовлюють інтенсифікацію інтеграційних процесів нашої держави до європейської та світової спільнот. Не є виключенням і співробітництво Міністерства внутрішніх справ (далі - МВС) України з Європейським поліцейським офісом та Інтерполом, що передбачає: організацію і проведення спільних заходів з протидії транснаціональній злочинності; обмін досвідом підготовки груп спеціального призначення; участь підрозділів МВС України у міжнародних миротворчих місіях під егідою ООН тощо. Результатом цього є зростання соціального попиту на висококваліфікованих працівників органів внутрішніх справ з достатнім рівнем опанування іноземної мови. Зважаючи на те, що професійна іншомовна комунікативна діяльність правоохоронців передбачає необхідність встановлення та підтримання контактів не лише із зарубіжними колегами, але й з іноземними громадянами - представниками різних вікових, професійних, культурних, етнічних, конфесійних груп тощо, невід'ємною складовою змісту іншомовної підготовки курсантів у вищих навчальних закладах МВС України має бути соціокультурний компонент. Сучасними науковцями професійна іншомовна комунікативна діяльність визначається як "процес обміну іншомовною інформацією між індивідами за допомогою спільної системи символів, знаків або поведінки з метою реалізації професійних цілей та завдань" [3, с. 429] При цьому варто звернути увагу на те, що для професійного іншомовного спілкування у будь-якій галузі характерним є вживання спеціалізованої термінології і професійного сленгу, зрозумілих лише для фахівців у цій сфері. Поясненням цьому слугує той факт, що професійні знання з іноземної мови, як зазначає мексиканський учений-лінгвіст Р. Терборг, формують у

свідомості особистості специфічний [4, с. 123-125] іншомовний код, доступний лише для спеціалістів у цій галузі.

Отже, наявність ідентичних іншомовних кодів фахівців є важливою умовою конструктивної комунікації та запорукою реалізації професійних комунікативних цілей. Зокрема, професійна лексика правоохоронців складається з нормативних мовленнєвих форм, які засвоюються під час професійної іншомовної комунікативної підготовки, зміст якої має будуватися з урахуванням специфіки професійної діяльності працівників органів МВС. Професія правоохоронця належить до групи спеціальностей на рівні “людина-людина”, що визначаються підвищеною мовленнєвою відповідальністю, де слово - це дієвий інструмент, від опанування якого залежить не лише кінцевий результат роботи, але й доля окремих громадян, а іноді - і всього суспільства. З огляду на це, не викликає заперечень важливість формування у майбутніх офіцерів міліції соціокультурної компетентності, стрижневим елементом якої є знання комунікативних культурних традицій, що склалися на сьогодні у різних країнах світу.

Сучасними науковцями (Г. Рікхайт, К. Форверг, Г. Штрёнер) комунікативна компетентність визначається як комплексний концепт, який має внутрішню та зовнішню структуру. До зовнішньої структури належать взаємопов’язані елементи - ефективність, тобто результат комунікації, і доцільність або врахування умов конкретних ситуацій соціальної взаємодії. Внутрішня структура визначає зв’язок практичної діяльності з навичками, знаннями, мотивацією, емоціями та поведінкою. Але витоки цієї теорії можна виявити у китайського філософа Конфуція, який стверджував, що внутрішній компонент комунікативних умінь особистості складають морально-етичні принципи і ціннісні орієнтири, а зовнішній, тобто поведінковий аспект комунікації, полягає у здатності практичного застосування вищезазначених принципів та орієнтирів.

Сутність іншомовної освіти майбутніх фахівців полягає в тому, що вивчення будь-якої нерідної мови повинне супроводжуватись вивченням культури народу, причому цей процес має відбуватися одночасно [5]. У зв'язку з цим доцільно говорити про іншомовну освіту як про лінгвокультурну освіту, результатом якої повинна стати багатомовність, а також здатність самоідентифікуватись у світі.

Проведений узагальнюючий аналіз особливостей існуючих моделей комунікації надає можливість зробити висновок про те, що у процесі підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України до здійснення іншомовної комунікативної діяльності не можна віддавати перевагу тій чи іншій моделі. Усі вони потребують всебічного вивчення, а досягти порозуміння з представниками інших країн можна, лише будуючи діалог на основі взаємної поваги та довіри. Подальшого вивчення потребує соціолінгвістичний компонент іншомовної підготовки курсантів-правоохоронців, який передбачає знання норм та правил доцільного використання іноземної мови у тому чи іншому соціальному контексті.

Список використаних джерел

1. Гришкова Р. О. Іншомовна освіта в Україні у контексті євроінтеграції / Р. О. Гришкова // Наукові праці. Серія "Економіка". - [Електронний ресурс] Миколаїв : Чорноморський державний університет ім. П. Могили, 2006. - Вип. 27. - Т. 40. - С. 145-148. - Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/economy/2006/40-27-24.pdf>.
2. Königs F. G. Teaching and Learning Foreign Languages in Germany: a personal / F. G. Königs // Cambridge overview of developments in research Journals Online. Language Teaching. - 2003. - Vol. 36. - Issue 04. - P. 235-251. - Режим доступу: <http://faculty.ksu.edu.sa/yousif/ELT%20Resources/Primary%20ELT/Germany.pdf>. - Назва з екрана.
3. Fang, Y. A Brief Comment on Communicative Language Teaching / Yuan Fang // Journal of Language Teaching and Research. - 2011. - P. 428-431.

4. Terborg, R. The Usefulness of the Concept of Competence in Explaining Language Shift / Roland Terborg // Mexico. In: Dimension Antropologica. - Mexico : D.

5. Safran J. Strategies of learning English as a foreign language at Faculty of Technical Science / J. Safran // Procedia - Social and Behavioral Sciences. - 2013. - Vol. 93. - P. 775-782.

Шапошник Г.Г., Національний
університет державної податкової
служби України

РОЛЬ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ-ПРАВНИКІВ

За останні роки розвиток інформаційних технологій зробив актуальною проблему модернізації системи освіти. Суть такої модернізації найбільше відбилася в концепції дистанційної освіти, яка, завдяки такому глобальному явищу як Інтернет, охоплює широкі шари суспільства та стає найважливішим фактором його розвитку.

Дистанційне навчання — це універсальна гуманістична форма навчання, що базується на використанні широкого спектра традиційних, нових інформаційних і телекомунікаційних технологій та технічних засобів; це форма самоосвіти, при якій, на відміну від заочної, навчальний процес повністю забезпечується науково-методичними матеріалами. Максимально ефективна реалізація цих вимог можлива шляхом створення дидактичної системи, заснованої на використанні в навчанні комп'ютерних засобів і технологій.

Особливо перспективними здаються дидактичні можливості телекомунікаційного міжособистісного спілкування, яке дозволяє залучати студента-правника до реального мовного середовища через спілкування з носіями мови, до мовної предметно-комунікаційної діяльності, через парну групову

роботу, через участь у спільних телекомунікаційних проектах. Для викладача - це можливість активної, направляючої і регулюючої участі в навчальному процесі. Для тих, кого навчають - це широкий вибір і зручний доступ до електронних дидактичних та довідкових матеріалів, залучення до сучасних технологій навчання незалежно від регіону проживання.

У дистанційному навчанні наявні майже всі традиційні способи взаємодії між викладачем і студентами-правниками. Сучасні засоби телекомунікації відкривають перед студентами-правниками такі самі можливості, як і під час очних навчальних контактів, а також нерідко істотно їх розширюють. Так, особливості дистанційного навчання у режимі телеконференції можна оцінювати, зважаючи на такі його фактори:

навчальний матеріал. Необхідний студентів-правнику матеріал пересилається звичайною поштою (матеріальними носіями його можуть бути СБ-ЯОМ, дискета, аудіокасета, відеокасета, паперовий посібник), електронною поштою в архівованому файлі, відразу чи поетапно протягом навчального процесу; розміщується на освітньому сайті дистанційного призначення для доступу до нього всіх зареєстрованих студентів-правників; оформляється у вигляді Web-квестів з посиланнями на необхідний матеріал у мережі Інтернет. Студентам-правникам може бути наданий доступ до однієї чи кількох електронних бібліотек;

діагностичний матеріал. Викладач і студент-правник обмінюються через електронну пошту тестами, контрольними завданнями, оцінними листами. Все це розміщено на освітньому сервері і доступно викладачам, студентам-правникам відповідно до встановлених для них доступів. Викладач забезпечує студентів-правників завданнями, консультує щодо їх виконання;

наочність. Під час телекомунікації в реальному часі викладач демонструє учням слайди, картинки та ін., проводить віртуальну екскурсію в мережі Інтернет підготовленими електронними адресами.

запитання викладача студентам-правникам. Для цього використовують електронні конференції в режимі ICQ, чаті або відео-конференції. При цьому викладач ставить запитання як одному із студентів-правників, так і всій групі одночасно;

пояснення викладачем матеріалу. З цією метою він пересилає студентам-правникам записи своїх відео-лекцій, лекцій фахівців з досліджуваних питань, іноді — посилання на освітні ресурси мережі Internet чи на спеціально підготовлений Web-квест з посиланнями з досліджуваної теми; керівництво викладачем дискусіями. Викладач ініціює дискусії між студентами-правниками з досліджуваної проблеми, керує ними (дискусії можуть відбуватися в режимах Web-форуму, телеконференції, чат-дискусії);

можливість студентів-правників поставити викладачу запитання. Студент-правник може персонально направити викладачу електронного листа, спілкуючись з ним у реальному часі (наприклад, в окремому вікні на час колективного чат-заняття), а також публічно висловити свої запитання і міркування в загальному списку розсилання;

можливість студента-правника поставити запитання студентів-правнику. Викладач регулює цей процес відповідно до навчальних цілей, пропонує свої коментарі і запитання. При цьому можливе і вільне електронне спілкування студентів-правників у зручний для них;

оцінювання викладачем студента-правника. Його здійснюють під час проведення дистанційного заняття, за результатами самостійних робіт, тестів, творчих навчальних проєктів, досліджень з використанням кожного з дистанційних телекомунікаційних засобів.

Таким чином, наведена інформація свідчить про те, що останнє десятиліття дало поштовх для швидкого зростання кількості вітчизняних електронних дистанційних курсів. Це стало можливим завдяки наполегливому дослідженню теоретичних та методологічних основ дистанційного навчання іноземних мов. Але питання, яке пов'язане з організацією

контролю навчально-пізнавальної діяльності студентів-правників в процесі опанування електронного дистанційного курсу залишається відкритим. Головне завдання ефективного дистанційного курсу полягає в тому, щоб його контрольно-комунікативний блок мав змогу забезпечувати студента-правника кількома видами контролю: попереднім, поточним, рубіжним та підсумковим.

Список використаних джерел

1. Шабанов А.Г. Формы, методы и средства в дистанционном обучении/ А. Г. Шабанов // Инновации в образовании. - 2005. - № 2.- С. 102-116.
2. Шуневич Б. Організація дистанційного навчання іноземних мов в освітніх закладах України / Б. Шуневич. - Львів: «Ставропігон», 2006. - 206 с.

Шемякіна Н.В., Національна академія внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ В УМОВАХ НЕМОВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Європейський вибір нашої держави відкриває нові перспективи співробітництва з іншими країнами, сприяє зміцненню позицій України у світовій системі міжнародних відносин. У нових умовах розвитку суспільства змінюється підхід до освіти в цілому і мовної освіти зокрема. Переосмислюються концепції мовної освіти, у тому числі і для немовних вищих навчальних закладів.

Зростання статусу іноземної мови як засобу спілкування позначається не тільки на умовах, але й на змісті навчання, спонукає до пошуку нових підходів, модернізації теоретичної бази побудови системи навчання.

Успіх усної іншомовної комунікації у сфері професійного спілкування залежить від того, наскільки точно й повно

сприйнята інформація. Отже, існує необхідність навчати студентів немовних спеціальностей, зокрема майбутніх фахівців із права, ефективних способів розуміння іноземної мови на слух.

Як свідчить досвід, у немовних вищих навчальних закладах існує ряд суперечностей між проголошеними у стандартах вимогами до формування іншомовної комунікативної компетенції у студентів немовних спеціальностей та недостатнім обсягом навчального часу, а також рівнем володіння іноземною мовою випускників шкіл, що не забезпечує, на наш погляд, спадкоємності в досягненні рівнів в умовах шкільної і вузівської освіти.

Можна погодитися з думкою про те, що навчання аудіювання студентів немовних вузів буде більш ефективним, якщо: спрямувати процес навчання даному виду мовленнєвої діяльності на формування стратегій аудіювання, що являють собою спосіб досягнення мети (розуміння мовлення), обраний свідомо, навмисно і планомірно, і реалізується на основі комбінування знань, навичок і вмінь сприйняття і розуміння іноземної мови на слух [3, с.87].

Аудіювання є складним психолінгвістичним процесом сприйняття, розпізнавання й розуміння мови, який супроводжується переробкою отриманої інформації, що зумовлено лінгвістичним і практичним досвідом реципієнта і передбачає рефлексивну оцінку цієї інформації у внутрішній мові. У сучасній методиці виділяють чотири основних механізми аудіювання: мовний слух, пам'ять, ймовірнісне прогнозування, механізм артикулювання [5, с.78].

Основними методичними прийомами навчання аудіювання є аналіз, синтез, порівняння, конкретизація, імітація, розвиток навичок слухового сприймання та слухової пам'яті, обговорення, дискусія та ін.

Слід зазначити, що на результативність процесу аудіювання впливають такі чинники:

- мовне оформлення аудіотексту (фонетичні, лексичні, граматичні засоби);

- композиційно-сміслова структура аудіотексту, спосіб викладу та предмет мовлення;
- форма мовлення (монологічна, діалогічна, діалого-монологічна, полілогічна);
- умови, в яких відбувається аудіювання (обсяг і якість звучання тексту, індивідуальні особливості голосу мовця, темп мовлення, різноманітність інтонаційних відтінків, незворотність слухової реакції, різні джерела інформації, специфічні лінгвокультурні одиниці інформації).

Робота з навчання аудіювання включає декілька етапів.

1. Підготовчо-мотивуючий етап: студентам пропонуються вправи, спрямовані на розвиток умінь орієнтуватися у мовленнєвій ситуації (визначення теми, змісту аудіотексту за його назвою, планом та ін.).

2. Тренувальний етап: передбачає відпрацювання мовного матеріалу, що міститься в аудіотексті. Можливе використання різноманітних вправ (фонетичних, імітативних, лексико-граматичних, комбінованих, трансформаційних та ін.).

3. Перше прослуховування і контроль спрямовані на формування умінь глобального розуміння повідомлення. Виконуються інформативні вправи (відповіді на питання, спростування твердження та ін.).

4. Друге прослуховування і контроль передбачають прослуховування аудіотексту з установкою на його детальне й критичне розуміння.

Особлива роль належить коригувальним вправам репродуктивного та контролюючого характеру, прагматико-комунікативним вправам (ініціативним, ситуативним, описувальним, композиційним, ігровим), спрямованим на розвиток умінь компресії, інтерпретації та оцінки почутого.

Комунікативне аудіювання як вид мовленнєвої діяльності націлене на сприйняття й розуміння усного мовлення при його одноразовому прослуховуванні. У методичній літературі залежно від комунікативної установки виділяються :

- аудіювання з розумінням основної інформації. Цей вид комунікативного завдання передбачає обробку смислової інформації аудіотексту з метою відокремити нове від відомого, істотне від неістотного та ін.;

- аудіювання з повним розумінням змісту або детальне аудіювання. Повне, точне і швидке розуміння усної мови стає можливим у результаті автоматизації операцій сприйняття звукової форми, розпізнання її елементів, синтезування змісту на їх основі;

- аудіювання з вибіркоким витяганням інформації. Такою інформацією можуть бути важливі аргументи, деталі, ключові слова, приклади або конкретні дані;

- сприйняття на слух і розуміння усного монологічного мовлення, спрямованого на передачу інформації. Цей вид аудіювання найчастіше реалізується при прослуховуванні аудіозаписів літературних творів, інформаційних радіопередач, при перегляді відеофільмів, телепрограм.

Критерії оцінки правильності розуміння аудіотексту є такими:

- повнота, точність і глибина розуміння змісту тексту;
- визначення теми (головної ідеї) ;
- адекватність сприйняття основної інформації смислових частин повідомлення;
- інтерпретація характеристик співрозмовників (соціальних, вікових, психологічних та ін.);
- визначення комунікативних намірів учасників (порада, запит інформації, обмін інформацією).

Високий рівень сформованості аудитивних умінь передбачає уміння максимально повно розуміти зміст аудіотексту, адекватно сприймати соціокультурні та емоційно-експресивні особливості мови мовця, інтерпретувати імпліцитно виражений зміст.

Формуванню аудитивних умінь значно сприяє застосування інноваційних технологій, які підвищують пізнавальну активність студентів, мотивацію їх мовленнєвої діяльності, готовність до сприйняття й розуміння навчального матеріалу.

Список використаних джерел

1. Гончар И.А.Аудирование иноязычного текста как объект лингвистики и методики // Вестник С.-Петербургского университета. Сер. 9. - 2011. - Вып. 4. - С. 118-120.
2. Гончар И.А.Модель обучения аудированию иноязычного текста //МИРС. 2010. - No 1. - С. 86-92.
3. Михина А. Э. К вопросу формирования стратегий аудирования у студентов при изучении иностранного языка [Текст] // Лингвистика и межкультурная коммуникация в современном мире: Материалы международной научно-практической конференции. В 2-х частях. Ч. II.- Чита: Изд-во ЗабГГПУ, 2007. - С. 76 - 87.
4. Михина А.Э. Новые тенденции в методике преподавания иностранных языков и их отражение в обучении аудированию на современном этапе// Вестн. Бурят. гос. ун-та. Теория и методика обучения. - Улан-Удэ: Изд-во БГУ, 2007. - Вып.10. - С. 204-208.

Шиліна А.А., Харківський національний
університет внутрішніх справ, кандидат
психологічних наук, доцент;
Шалімова Л.В., Харківський
національний університет внутрішніх
справ

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ПРАВООХОРОНЦІВ ТА ЮРИСТІВ

Проблема забезпечення якості підготовки фахівців на рівні європейських і міжнародних вимог є однією з найважливіших стратегічних завдань освіти України. Сучасне суспільство вимагає висококомпетентних фахівців, здатних на співпрацю в різних сферах міжкультурної соціальної та професійної взаємодії.

Разом з тим існує протиріччя між вимогами, що ставить сучасне українське суспільство і тим, як повільно

впроваджуються в процес підготовки правоохоронців та юристів інноваційні технології. Гальмування впровадження в практику новітніх технологій відбувається через слабкий контроль за впливом соціально-економічних, організаційних, методичних, кадрових та інших чинників.

Національна доктрина розвитку освіти України, що пройшла експертизу Ради Європи, з необхідністю обґрунтовує нову парадигму освіти [1, с. 72], що дозволяє завдяки використанню інноваційних психолого-педагогічних технологій забезпечити конкурентоспроможність працівників ОВС та фахівців із права не тільки на вітчизняному, але й на європейському ринку праці. При цьому в якості ключової компетентності [2, с. 37]. та свого роду соціальним замовленням суспільства розглядається володіння іноземною мовою.

Пріоритетним напрямом вдосконалення професійних навичок співробітників органів внутрішніх справ є придбання навичок володіння іноземною мовою для реалізації міждержавних програм боротьби зі злочинністю, співпраці представників правоохоронних систем різних країн світу, формування єдиного європейського дослідницького простору.

Комунікативна компетентність правоохоронців та юристів в повсякденній практичній діяльності багато в чому визначатиме міру їхнього професійного успіху. Ці фахівці щодня спілкуються з представниками різних професій, людьми різних вікових категорій, що мають індивідуальні психологічні особливості, займають різне правове становище, тому вони повинні вміти наступне: швидко встановлювати психологічний контакт з незнайомими людьми та розташовувати їх до себе, завоювати їхню довіру; грамотно, послідовно викладати свої думки, будувати діалог; вміти слухати інших людей; чинити психологічний вплив на людей при здійсненні професійної діяльності; долати виникаючі конфліктні ситуації та психологічні бар'єри у спілкуванні. Таким чином, професійне спілкування для співробітників ОВС та юристів - досить не простий процес, що вимагає розвитку певних здібностей співробітника, відпрацювання комунікативних навичок. При

усвідомленні важливості комунікативних навичок, навичок вільного володіння іноземною мовою для успішної професійної діяльності та відповідної цілеспрямованої підготовки, відпрацювання в практичних діях, можна домогтися значних результатів.

Використання в навчанні іноземних мов психологічних технологій, наукові дослідження та напрацювання в безпосередній практиці призвели до формування окремої гілки вітчизняної психології - педагогічної психології навчання іноземним мовам. У практиці освоєння іноземних мов, як і в оволодінні іншими предметними сферами, знайшли своє підтвердження психологічна теорія поетапного формування розумових процесів; теорія установки; концепція відкритого та прихованого способу навчання; теорія єдності свідомості та діяльності; концепція внутрішньої мови, латентної артикуляції та латентної вербалізації; механізми мислення першою і другою мовами, їх виникнення та їх функціонування; зростаючий рівень оволодіння другою мовою: від знань до здібностей - умінь - навичок; закономірності механічної та образної пам'яті; особливості уяви та багато іншого.

Істотно підвищити якість комунікацій іноземною мовою можна засобами соціально-психологічного тренінгу як активної форми навчання, що включає використання різноманітних ділових і рольових ігор [3, с.158].

Рольова гра як технологія навчання використовувалася у вітчизняній та західній педагогічній практиці по-різному. Так, у вітчизняній школі використання рольових ігор відбувається на заключних етапах навчання після ознайомлення з новим лексичним і граматичним матеріалом в рамках певної теми і закріплення його в процесі виконання традиційних завдань та вправ. У ході таких рольових ігор застосовується раніше отриманий на заняттях матеріал і отримується мінімальна кількість нових знань. Основні зусилля у вивченні іноземної мови спрямовані на отримання теоретичної бази, рольова гра

проводиться в кінці, контролюючи по суті рівень закріплення матеріалу та виявляючи слабкі місця.

Принципово інакше розглядають ігрову методику в зарубіжній педагогіці. Для західних фахівців рольова гра виступає в першу чергу як ефективний засіб навчання, тренінг, в процесі якого освоюється новий матеріал. Тут акцент робиться на саму комунікацію як на джерело знань, а не на теоретичну підготовку, яка передує комунікацію. У країнах ЄС і в Америці, яка є батьківщиною тренінгових технологій, для швидкого освоєння іноземних мов пропонуються різноманітні форми курсів, основним завданням яких є формування комунікативних навичок [4, с. 182], навіть для груп початківців вивчення мови провідною технологією є рольові ігри. Перспективність технологій ігор, на думку американських фахівців, полягає в їх незаперечній перевазі перед традиційними методами. Переваги полягають насамперед у швидкості придбання різних умінь і оволодінні навичками, швидкості освоєння нового матеріалу, що є вагомим аргументом в умовах інформаційного суспільства; у здатності переводити теоретичні поняття в практичний формат; а також надавати учасникам можливість індивідуальної, творчої роботи, особистісної самореалізації.

Велика роль в ефективному використанні тренінгових технологій належить викладачеві, який повинен враховувати індивідуальні особливості студентів, створювати умови, що забезпечують взаємодію, спілкування та співробітництво учасників гри. Розробляючи тренінг, потрібно враховувати логічне поєднання гри з практикою реального спілкування, майбутньою професійною діяльністю. Практика розробки тренінгових програм підготовки фахівців, яка враховує даний аспект і є результатом тісної взаємодії кафедри іноземних мов з іншими кафедрами вузу, істотно підвищує якість засвоєння матеріалу. Учасники тренінгу або дізнаються щось нове про свою майбутню професію, або відновлюють в пам'яті те, що вони дізналися на інших заняттях, одночасно засвоюючи іншомовний навчальний матеріал.

Таким чином, використання інноваційних тренінгових технологій для навчання працівників ОВС є досить перспективним напрямком професійно-психологічної підготовки.

Список використаних джерел

1. Вища освіта і Болонський процес : навч. посіб. / За ред. В.Г.Кременя; автор. кол. : М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубіяно, І.І. Бабиш. - Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2004. - 384 с.
2. Зимняя И.А. Ключевые компетенции новая парадигма результата образования. // Высшее образование сегодня. - 2003. - №5 - С.35-42
3. Милушенко Т.В. Коммуникативный тренинг как средство совершенствования иноязычных устно-речевых умений студентов неязыкового вуза: на материале английского языка. Дис. кандидата педагогических наук. Екатеринбург, 2006. - 238 с.
4. Шейлз Джо. Коммуникативность в обучении иностранным языкам. Страсбург: Совет Европы Пресс, 1995. - 350 с.

Яранцева О.І., Інститут
кримінально-виконавчої служби

ВИРАЗИ *MENS REA* ТА *ACTUS REUS* ЯК ПРИКЛАД У
РОЗГЛЯДІ ЛАТИНСЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ НА ЗАНЯТТЯХ
З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЮРИДИЧНОГО
СПРЯМУВАННЯ

Курсанти, які вивчають іноземну мову професійного, саме юридичного спрямування, мають звертати увагу на те, що в текстах, запропонованих у відповідності до теми заняття, доволі часто трапляються латинські вирази, зокрема, прямі запозичення на кшталт *de jure*, *de facto*, *jus talionis* та інші.

Наше дослідження присвячене двом пов'язаним між собою латинським термінам: *actus reus* (злочинна дія) та *mens*

rea (злочинний намір) - яких неможливо уникнути при вивченні тем, що стосуються злочину та злочинності, таких, як «Класифікація злочинів», «Види злочинів», «Злочин та покарання» та інших.

Гадаємо, для курсантів, які вперше зіткнулися з цими поняттями, варто зробити короткий історичний екскурс, аби пояснити їх суть та походження, так би мовити, оточити поняття доречним і корисним для кращого їх засвоєння контекстом. Приміром, так описує *mens rea* та *actus reus* Р. Кард: «Закон втілюється у максимі *actus non facit reum, nisi mens sit rea* (дія не робить особу винуватою, якщо намір не є злочинним)» [Перекл. з лат. та англ. наш. - О.Я.]... із вживання в судах терміну *mens rea* ясно, що немає повної його відповідності до понять злочинного заміру, моральної провини або знання протиправності дії» [1, pp. 31, 44].

З іншого боку, Дж. С. Сміт, роблячи екскурс до історії виникнення термінів, визначає їх *mens rea* та *actus reus* таким чином: «Науковці вже давно виявили, що доречно вирізняти розумовий елемент з метою висвітлення закону й назвали його *mens rea*». Фраза походить з максими, цитованої Коуком: *actus non facit reum, nisi mens sit rea...* Вираз *actus reus* є набагато молодшим, вочевидь, створеним Кенні в 1 -му виданні його «Основних положень кримінального права» 1902 року» [2, p. 3].

Тож, що більше інформації довкола понять, які розглядаються на занятті, то міцніше їх засвоєння та ймовірніше доцільне вживання надалі, власне в професійній діяльності. У цьому сенсі дуже важливим видається залучення етимологічного аспекту, адже обидва терміни прямо запозичені з латинської мови, й це ще раз ілюструє важливість вивчення латини у вищих начальних закладах юридичної спрямованості. Звернімо також увагу на те, що обидва британські науковці, цитовані вище: Р. Кард і Дж. С. Сміт - ці та багато інших латинських дериватів правничого змісту вживають дуже часто на всьому просторі власних

досліджень. Тож питання частотності вживання сучасними авторами *mens rea* та *actus reus* могло б, між іншим, стати темою детальнішої наукової розвідки.

Задля кращого засвоєння курсантами нових понять та термінів вважаємо за доцільне - втім, як ми зазначали й у попередніх роботах - намагатися активно залучати навички асоціативного мислення. У нашому випадку легко вибудовується низка міжмовних асоціацій, підґрунтям для якої є приклади, що стали предметом нашого розгляду: *mens rea* та *actus reus*.

У зв'язку з важливістю в навчанні іноземної мови врахування її етимологічної складової, з одного боку, та безумовної необхідності використання наочного матеріалу, у тому числі мультимедійних презентацій, з іншого боку, на практичних заняттях могли б стати у пригоді таблиці, де простежується етимологічний зв'язок між латинськими, англійськими, українськими та російськими лексемами. У двомовному середовищі, загалом властивому Україні, така міжмовна паралель виконує додаткову позитивну функцію, дозволяючи не лише завчити на пам'ять слово чи вираз, а й закріпити його знання шляхом порівняння лексем з української та російської, тобто двох близьких та вживаних мов.

Простежимо це на прикладі *mens rea* та *actus reus*:

<i>Латинська</i>	<i>Англійська</i>	<i>Українська</i>	<i>Російська</i>
1) mens, mentis f	mind	розум, намір	разум, намерение
2) actus, -us f	act	рух . . діяльність, дія	движение, деятельность
3) reus, -a, -um	guilty, defendant	винуватий, злочинний, відповідач	виновный, истец

Звісно, асоціації за схожістю чіткіше простежуються при порівнянні латинської та англійської мов, оскільки в англійській мові нараховується до 70% слів латинського походження, й це

ми ясно бачимо на прикладі 2) *actus*, *-us f* (лат.)/ *act* (англ.). Приклад 1) *mens*, *mentis f/ mind* не демонструє настільки прозорого зв'язку, зате відсилає до спільного праїндоевропейського коріння: «Манас - чуттєвий або такий, що відчуває, розум, провідник вищого розуму (буддхи)» [3]. Зв'язок між *манас* (стар. санскрит)/ *mens/ mind* навряд чи викличе сумніви стосовно їх спільного походження.

Українські та російські аналоги наче не виявляють прямих асоціацій за схожістю, але, якщо звернутися до латинського іменника *mens*, точніше, до його справжньої основи *ment-*, негайно згадуються *менталітет* (укр.)/ *менталітет* (рос.) - «Сукупність психічних, інтелектуальних, ідеологічних, релігійних, естетичних і т. ін. особливостей мислення народу, соціальної групи або індивіда» [4]. Подібно до цього можемо подовжити низку *actus* (лат.)/ *act* (англ.): *акція*, *акт* (укр.), *акция*, *акт* (рос.).

Через обмежений час аудиторного заняття неможливо приділити ретельну увагу кожному терміну, що її, безумовно, вартий, але слід принаймні намагатися не лише пропонувати курсантам лексичний мінімум для обов'язкового запам'ятовування, а й надавати додаткову інформацію, яка може сприяти кращому та глибшому засвоєнню всього навчального матеріалу.

Список використаних джерел

1. Card R. *Cross and Jones' Criminal Law*. - 14th ed. - London, Edinburgh, and Dublin: Butterworthes, 1998. - xiv, 716 p.
2. Smith J.C. *Criminal Law. Cases and Materials*. - 7th ed. - London: Butterworthes, 1999. - 816 p.
3. <http://scriptures.ru/glossar.htm>
4. Електронний словник АБВУД, Lingvox3/ *менталітет*

Ятчук М.С., Інститут кримінально-виконавчої служби, кандидат психологічних наук

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ
КУРСАНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЕРЖАВНОЇ
ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

Майбутні працівники Державної пенітенціарної служби України у період навчання у відомчих навчальних закладах зазнають впливу низки чинників (навчання, отримання спеціального звання, несення служби, проживання у казармі, тощо), що позначається на їх психоемоційному стані. Саме психоемоційний стан курсантів-першокурсників вищих навчальних закладів Державної пенітенціарної служби України є важливим для попередження та профілактики негативних змін особистості у процесі навчання, прагнення до самореалізації та самовдосконалення» [3].

У юридичній психології окремі аспекти психоемоційного стану особистості працівників органів внутрішніх справ України та курсантів ВНЗ МВС України, прямо чи опосередковано, досліджували Н.Є. Афанасьєва, Н.І. Ковальчишина, О.А. Левенець, П.В. Макаренко, Я.В. Мацегора, В.С. Медведєв, Г.В. Попова, О.М. Цільмак, С.І. Яковенко та ін. Дослідження психоемоційного стану курсантів вищих навчальних закладів Державної пенітенціарної служби України раніше не проводили, що й зумовило вибір теми нашого дослідження.

Мета дослідження - виявити особливості психоемоційного стану курсантів-першокурсників вищих навчальних закладів Державної пенітенціарної служби України.

Методи і організація дослідження. В емпіричному дослідженні взяли участь курсанти-першокурсники Інституту кримінально-виконавчої служби.

Відповідно до гіпотези, основою дослідження стала методика «Виявлення рівня депресії» (Т.І. Балашов).

Результати дослідження. Дослідження рівня депресії курсантів-першокурсників вищих навчальних закладів

Державної пенітенціарної служби України дозволило виявити легку та замасковану депресію. Так, встановлено, що 23 % осіб не мали депресії, 73 % - мали легку ступінь депресії; ще 4 % опитуваних мали замасковану депресію, тобто перебували у субдепресивному стані, при цьому не було виявлено осіб з істинно депресивним станом, які б потребували психокорекційної роботи.

Те, що серед курсантів-першокурсників переважає легка ступінь депресії, може свідчити про тимчасовий негативний психоемоційний стан; адже вони проходили обстеження в жовтні-листопаді 2014 року, тобто в період, коли ще не завершився процес адаптації до умов проживання, навчання, несення служби у відомчому навчальному закладі, що, вірогідно, могло вплинути на зниження (відносно вікової норми) настрою, перебування у дещо песимістичному стані. Така динаміка психічного стану потребує уваги психологів, а стосовно окремих осіб й надання їм психологічної допомоги та підтримки.

Так, О.В. Іванова у дисертації «Соціально-психологічна адаптація курсантів у вищому закладі освіти МВС як етап професійного становлення майбутніх співробітників пенітенціарної системи» [1] обґрунтувала і розробила модель психолого-педагогічного забезпечення оптимізації процесу адаптації курсантів-пенітенціаристів до навчально-службової діяльності у вищому навчальному закладі МВС. Аналогічні проблеми були виявлені в дослідженні Т.М. Малковою [2] стосовно майбутніх правоохоронців. Отримані результати свідчать про необхідність удосконалення профорієнтації та професійного відбору абітурієнтів, додаткових зусиль, спрямованих на сприяння їх ефективній адаптації.

Висновки: 1) у курсантів-першокурсників вищих навчальних закладів Державної пенітенціарної служби України переважає легка ступінь депресії;

2) серед курсантів I курсу Інституту кримінально-виконавчої служби не виявлено осіб, що перебувають у істинно депресивному стані.

Із результатів проведеного дослідження випливає доцільність розробки і впровадження тренінгів, спрямованих на підвищення адаптаційних можливостей особистості курсантів - першокурсників вищих навчальних закладів Державної пенітенціарної служби України, вивчення особливостей психоемоційного стану курсантів інших курсів.

Список використаних джерел

1. Іванова О. В. Соціально-психологічна адаптація курсантів у вищому закладі освіти МВС як етап професійного становлення майбутніх співробітників пенітенціарної системи : Автореф. дис. ... канд. психол. наук : спец. 19.00.06 «Юридична психологія» / О. В. Іванова. - К., 1999. - 16 с.

2. Малкова Т. М. Професійне становлення особистості (на прикладі вищих навчальних закладів системи Міністерства внутрішніх справ України) : монографія / Т. М. Малкова [Текст]. - К., 2012- 394 с. - Бібліогр.: с. 377-394 - укр.

3. Наказ Державної пенітенціарної служби України від 7 липня 2011 р. № 221 «Положення про організацію виховної та соціально-психологічної роботи з персоналом Державної кримінально-виконавчої служби України».

Гребінь-Крушельницька Н.Ю.,
Національна академія внутрішніх справ

**АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОБЛЕМИ
ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ МВС УКРАЇНИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ
САМОРЕАЛІЗАЦІЇ**

Входження України до єдиного Європейського та Світового освітнього простору вимагає реформування системи вищої освіти, пошуку механізмів та оптимальних форм реалізації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців, підвищення якості якого є неможливим без зміни підходів до особистості, визнання її індивідуальності, створення необхідних і достатніх умов для всебічного її розвитку.

Серед нових наукових підходів, що дають змогу ефективно вирішувати проблему підготовки майбутнього фахівця у вищому навчальному закладі, є акмеологічний підхід, що передбачає вивчення можливостей успішної самореалізації особистості, розкриває її прагнення розвивати індивідуальність, внутрішній потенціал та досягати акме-вершини у своєму розвитку.

Акмеологічний підхід (М. Рибніков, Б. Ананьєв, К. Абульханова-Славська, О. Бодальов, А. Деркач, В. Зазикін, Н. Кузьміна, Л. Рибалко) базується на психолого-педагогічному вивченні можливостей успішної самореалізації особистості, оскільки метою самореалізації є досягнення “акме” (найвищого рівня досконалості).

Науковець Л. Рибалко, у свою чергу, доводить доцільність розробки питань самореалізації особистості на основі загальних акмеологічних положень: метою самореалізації особистості є досягнення акме, яке відбувається в процесі розвитку та саморозвитку; найвищий ступінь самореалізації характеризується професіоналізмом, майстерністю, готовністю до виконання діяльності, тобто певними акме-формами; самореалізація особистості має бути продуктивною, оскільки саме з такої позиції людина розкриває і реалізовує творчий потенціал у діяльності [1, с. 13].

Зростити майбутнього професіонала-правоохоронця як особистість мислячу, самостійну, творчу - є соціальним замовленням сучасного інформаційного суспільства. Уміння працювати з інформацією упродовж життя: здобувати її, переробляти, застосовувати для індивідуального розвитку і самовдосконалення, передавати і, в результаті, - уміння спілкуватися, має стати невід’ємною рисою життя фахівця - професіонала XXI століття.

Таким чином, ідеї педагогічної акмеології корелюють з положеннями особистісно орієнтованого підходу до навчання в контексті досягнення вершин у цілісному розвитку особистості та її подальшій самореалізації в різних сферах життєдіяльності.

Аналіз авторської концепції особистісно орієнтованого навчання І. Якиманської свідчить, що реалізація особистісно орієнтованої системи навчання означає зміну “векторів” в педагогіці: від планування загальної і обов’язкової лінії розвитку для кожного вихованця до його індивідуальної діяльності з урахуванням індивідуальних здібностей, прагнення самовдосконалюватись, розвиватись як особистість. Метою особистісно орієнтованої освіти є виявлення суб’єктного досвіду кожного студента та надання педагогічної підтримки в становленні його індивідуальності, в життєвому самовизначенні, самореалізації [2].

Отже, у процесі підготовки майбутніх працівників органів внутрішніх справ до професійної самореалізації вважаємо за доцільне використання в навчально-виховному процесі ВНЗ МВС України особистісно орієнтованих технологій навчання для розвитку пізнавальної активності курсантів з урахуванням принципів суб’єкт-суб’єктної взаємодії.

Дослідниця І. Якиманська переконує, що важливо спочатку вивчити суб’єктний досвід студента, а згодом, спираючись на нього, формувати нові знання. Звідси випливає низка вимог до особистісно орієнтованого навчання:

- у процесі навчання необхідно постійно узгоджувати суб’єктний досвід студентів з науковим змістом набутих знань;
- потрібно активно стимулювати студентів до самоосвіти, саморозвитку та самовираження під час оволодіння новими знаннями;
- необхідно адаптуватися до особистісних особливостей студента, його індивідуальних властивостей, які впливають на навчальну діяльність;
- має бути варіативність технології, тобто навчальний матеріал повинен бути організований так, щоб студент мав можливість вибору під час виконання завдань і використання найбільш значущих для нього способів опрацювання навчального матеріалу;

- потрібно контролювати й оцінювати не лише результат, а й зміни особистості студента, які відбулися в процесі навчання [3, с. 28-29].

У свою чергу, особистісний підхід вимагає від педагога:

- постійного вивчення та знання індивідуальних особливостей особистості, зокрема темпераменту, рис характеру, поглядів, звичок своїх вихованців;

- діагностики та коригування рівня сформованості особистісних якостей, таких як світогляд, мотивація, інтереси, спрямованість особистості, життєві плани;

- заохочення кожного вихованця до посиленої діяльності з постійно зростаючими вимогами до нього, що надасть особистості йти вперед випереджальними темпами;

- виявлення та подолання причин, що не дають можливості вихованцю досягти мети особистісного розвитку;

- оперативної зміни обраної особистісної технології на іншій тактиці виховання, якщо вона не дає бажаних результатів;

- максимально спиратися на власну активність особистості;

- самоменеджменту, при чому в разі необхідності допомогти зорієнтуватись вихованцю у меті, методах, формах та напрямках самовиховання та самовдосконалення [2].

Узагальнюючи сказане вище, підкреслимо, що основними принципами кореляції акмеологічного та особистісно орієнтованого підходу до навчання є пріоритет індивідуальності:

врахування індивідуального досвіду і здібностей особистості, її потреби в самореалізації, саморозвитку та визначення змісту освіти рівнем розвитку сучасних технологій, що забезпечує формування професійної компетентності майбутнього фахівця, створення механізмів самоорганізації та самореалізації із закономірностями професійного становлення особистості.

На нашу думку, формування особистісно орієнтованої системи освіти у вищих навчальних закладах МВС України забезпечило б процес визначення внутрішніх потреб, розкриття

мотивів, прагнень курсантів, планування їх індивідуальної діяльності, розкривало б для майбутніх правоохоронців перспективи особистісного розвитку та професійної самореалізації в обраній діяльності, можливості зробити “новий крок” на шляху свого руху в цій системі.

Список використаних джерел

1. Рибалко Л. С. Акмеологічні засади професійно-педагогічної самореалізації майбутнього вчителя : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Рибалко Л. С.; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. - Х., 2008. - 42 с.

2. Топка О. Особистісно-орієнтований підхід як чинник удосконалення управління процесом виховання в загальноосвітньому навчальному закладі [Електронний ресурс] / О. Топка. - Режим доступу : <http://mp2.umo.edu.ua/wp-content/uploads/>

3. Якиманская И. С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе / И. С. Якиманская. - М. : Сентябрь, 1996. - 96 с.

ЗМІСТ

<i>Черней В.В.</i> Вступне слово	3
Наукові доповіді	
<i>Andriichuk I., Bezruchenko V.S.</i> Information weapons as an apparatus of power politics	5
<i>Dramaretska L.B.</i> Extracurricular training: resources for language learning	7
<i>Nogina K.O., Bezruchenko V.S.</i> The positive effects of integrating ict in foreign language teaching	10
<i>Nogina K.O., Mahynich Y.S.</i> Fight against corruption in tax police - the first task in implementing Ukraine's european choice	13
<i>Pavlenko S.O., Sevruk V.G.</i> Lustration of judges in Ukraine: problems and aspects	16
<i>Syrota M.Y., Bezruchenko V.S.</i> Innovation technology in the process of developing speech on teaching english language	18
<i>Syrota M.Y., Mahynich Y.S.</i> Modern trends of fiscal officers' professional training	21
<i>Антіпова О.П.</i> Нова парадигма мовної стратегії вітчизняної юридичної освіти	24
<i>Бажанюк В.С., Кузьмін К.П.</i> Проблема формування пізнавальної діяльності студентів юридичного профілю	26
<i>Баняс О.А.</i> Модель формування креативного мислення у майбутніх фахівців юридичного профілю	29
<i>Биценко Т.О.</i> Мотивація курсантів до вивчення іноземної мови	31
<i>Богущкий В.М.</i> Мотивація вивчення англійської мови курсантами навчальних закладів системи МВС при змішаному навчанні	35
<i>Бондаренко В.А.</i> Реалізація індивідуального підходу в процесі самостійної роботи з іноземної мови	39
<i>Василенко О.В.</i> Комунікативний підхід до навчання іноземних мов	43
<i>Галдецька І.Г.</i> Концепція викладання іноземних мов в Національній академії внутрішніх справ	47

<i>Добровольська Н.А.</i> Структурна модель педагогічної обдарованості викладача університету	50
<i>Дьоба Н.С., Радзевановська О.А.</i> До проблеми підвищення ефективності вивчення латинської мови студентами - правниками	53
<i>Жукевич І.П.</i> Форми позааудиторної роботи курсантів	56
<i>Каданер О.В.</i> Професійно-орієнтований рівень навчання іноземної мови у немовному ВНЗ	59
<i>Кащук М.Г.</i> Умови формування мотивації у студентів немовних факультетів	63
<i>Кнодель Л.В.</i> Методика обучения иностранному языку в профессиональном аспекте	66
<i>Корольчук В.В.</i> Культура професійного мовлення працівника ОВС як засіб ефективної комунікації із громадськістю	72
<i>Кравчук О.В.</i> Особливості реалізації права власності на природні ресурси	74
<i>Кузан Г.С.</i> Навчання студентів юридичних спеціальностей граматики через ігрові форми	76
<i>Кузнецова О.Ю.</i> Модернізація іншомовної фаховоорієнтованої підготовки у вищій освіті	80
<i>Левіщенко М.С.</i> Актуальність використання комунікативних ігор у навчанні англійської мови в вищих навчальних закладах системи МВС	83
<i>Лисичкіна І.О., Лисичкіна О.О.</i> ЛББ у системі вищої військової освіти	86
<i>Лозинська О.В.</i> Використання інноваційних технологій у процесі викладання іноземних мов	89
<i>Лопутько О.А.</i> Нові підходи до організації вивчення іноземної мови курсантами вищих навчальних закладів МВС України	91
<i>Мазниченко В.М.</i> Щодо прогнозування успішності у навчанні іноземних мов	94
<i>Маруніч І.І., Проценко Г.П.</i> Маніпулятивні можливості мови	98

<i>Марченко І.В.</i> Навчання публічному мовленню курсантів II курсу на засіданнях наукового гуртка з англійської мови	101
<i>Назаренко Н.С.</i> Особливості навчання майбутніх прикордонників усного послідовного перекладу	105
<i>Нестеренко К.В.</i> Основные особенности системы дистанционного обучения в ВУЗ	108
<i>Нітенко О.В.</i> До питання про новітню модель іншомовної підготовки фахівців права	112
<i>Оверченко А.І.</i> Психологічні аспекти вивчення іноземної мови	116
<i>Олешко Н.М.</i> Використання засобів мережі інтернет у навчанні іноземних мов студентів немовних спеціальностей	119
<i>Остафійчук Т.В.</i> Програма підвищення кваліфікації вчителів англійської мови і підготовки до ТКТ	122
<i>Охріменко І.М., Кривуша В.І.</i> Психолого-педагогічні умови патріотичного виховання курсантів ВНЗ МВС України	125
<i>Пампура І.І.</i> Психолого-педагогічні особливості розвитку особистості курсанта ВНЗ МВС України	128
<i>Перванюк В.Р., Щербина С.М.</i> Основні підходи до визначення поняття концепт у сучасній лінгвістиці	131
<i>Петрова І.П.</i> Мовна підготовка курсантів факультету податкової міліції національного університету ДПС України	134
<i>Полудьонна Н.С.</i> Актуальні проблеми підготовки фахівців для оws у сучасних умовах	138
<i>Рембач О.О.</i> Метод проєктів у навчанні професійно- орієнтованого іншомовного спілкування	141
<i>Римарчук О.А.</i> Метод проєктів у контексті вивчення іноземних мов курсантами внз системи МВС	145
<i>Романцова Я.В.</i> Эффективность использования интерактивных средств на уроках иностранного языка	148
<i>Сербин Р.А.</i> Мета благодійної діяльності	151

<i>Сивак К.М.</i> Сучасний урок іноземної мови <i>Скриник М.В.,</i>	154
<i>Скриник Л.М.</i> Особливості професійно спрямованого навчання іноземної мови для працівників ОВС	156
<i>Смолікевич Н.Р.</i> Важлива організаційна складова навчального процесу -формування мотивації у студентів	159
<i>Стежко Ю.Г.</i> Допитання удосконалення навчання іноземних мов у вимірах сучасних освітніх стандартів	163
<i>Стрюк М.П.</i> Актуальні питання методики викладання іноземної мови працівникам ДСНС України <i>Супрун Д.М.</i>	167
Впровадження інноваційних технологій - вимога сучасного навчання іноземних мов курсантів ВНЗ ОВС України	169
<i>Тарнопольський О.Б., Кабанова М.Р.</i> Студентські конференції з юридичної тематики як засіб оптимізації професійної англомовної підготовки студентів-юристів	173
<i>Торяник К.Ю., Лисичкіна О.О.</i> Стандарти stanag 6001 у формуванні іншомовної комунікативної компетенції представників правоохоронних силових структур <i>Харчук Н.Р.</i>	176
Професійна комунікація правоохоронців у контексті міжкультурної взаємодії <i>Шапошник Г.Г.</i>	179
Роль мультимедійних технологій у дистанційному навчанні іноземних мов студентів-правників	182
<i>Шемякіна Н.В.</i> Методика навчання аудіювання в умовах немовного ВНЗ	185
<i>Шиліна А.А., Шалімова Л.В.</i> Використання соціально-психологічного тренінгу у викладанні іноземної мови для правоохоронців та юристів	189
<i>Яранцева О.І.</i> Вирази <i>mens rea</i> та <i>actus reus</i> як приклад у розгляді латинських запозичень на заняттях з англійської мови юридичного спрямування	193
<i>Ятчук М.С.</i> Особливості психоемоційного стану курсантів-першокурсників вищих навчальних закладів Державної пенітенціарної служби України <i>Гребінь-Крушельницька Н.Ю.</i>	197
Акмеологічний підхід до проблеми підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України до професійної самореалізації	199

Наукове видання

Іншомовна підготовка працівників ОВС
та фахівців із права

Збірник наукових праць за матеріалами
III Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Київ, 30 квітня 2015 року)

Компютерна верстка: Корольчук В.В.

Підписано до друку

Формат

Папір _____

Обл.-вид.арк. _____ Ум.друк.арк.

Вид.№

Тираж _____ прим. Зам. №

Редакційно-видавничий центр
Національна академія внутрішніх справ
03035, Київ-35, пл. Солом'янська, 1